

Opas toiminimiyrittäjälle – yritysmuodon muutos osakeyhtiöksi

Essi Rainio

Tekijä Essi Rainio	
Koulutusohjelma Liiketalouden koulutusohjelma	
Opinnäytetyön nimi Opas toiminimiyrittäjälle – yritysmuodon muutos osakeyhtiöksi	Sivu- ja liitesivumäärä 47 + 15
Tämä opinnäytetyö on toiminnallinen tutkimus, jonka tuotoksena tehtiin opas tilitoimistolle nimeltä Tilivirta Oy. Opinnäytetyö toteutettiin toimeksiantona keväällä 2021. Pää tavoitteena oli laatia opas, joka perehdyttää toiminimiyrittäjän osakeyhtiön tuomiin mahdollisuuksiin ja velvollisuuksiin sekä siihen, kuinka yksityinen elinkeinotoiminta muutetaan osakeyhtiöksi ilman veroseuraamuksia. Opas esittelee toiminimen ja osakeyhtiön eroja pääteemojen kautta, joita ovat verotus, varojenjako ja hallinto. Opas on osakeyhtiömyönteinen eli tarkoitus on kannustaa yrittäjää jatkamaan yksityistä elinkeinotoimintaansa osakeyhtiönä. Toimeksiannon taustalla olivat tilitoimiston työntekijöiden havainnot. Oli todettu, että toiminimiyrittäjät eivät aina tunnista, onko yritysmuoto heille enää tarkoituksenmukainen. Lisäksi yksityisottoihin tottuneilla yksinyrittäjillä ei välttämättä ole käsitystä, miten yrityksen ja yksityistalouden varat pidetään erillään osakeyhtiössä. Oppaan avulla yritysmuodon muutosta harkitseva yrittäjä voi perehtyä näihin asioihin samalla, kun henkilökunnalle jää enemmän aikaa muutoksen valmisteluun. Työn rajauksena on toiminimi, vaikka toimeksiantajan asiakkaina on myös kommandiittiyhtiöitä ja avoimia yhtiöitä. Rajausta voi perustella sillä, että toiminimi on kaikista yksinkertaisin toimintamuoto, jolloin tarve muuttua osakeyhtiöksi saattaa tulla nopeammin kuin muissa yritysmuodoissa. Lisäksi asiakkaille teetetyssä kyselyssä nousi esille, että kolme neljästä aiemmasta yritysmuodon muutoksesta oli tapahtunut toiminimestä osakeyhtiöksi. Opinnäytetyön alatavoitteena oli luoda asiakaskokemusta kuuntelemalla asiakkaita. Toimeksiantajan asiakkaita haastateltiin sähköisellä kyselylomakkeella ennen ohjeen laatimista eli oppaassa on huomioitu asiakkaiden kokemukset ja toiveet. Koska tämä opinnäytetyö on toiminnallinen tutkimus, haastattelun rooli oli ainoastaan toimeksiantoa täydentävä. Toisena alatavoitteena oli tehdä oppaasta visuaalinen, jotta yritys voi halutessaan hyödyntää opasta markkinointiviestinnän välineenä ja julkaista sen esimerkiksi blogissaan. Tavoitteet saavutettiin siltä osin, että opas laadittiin toimeksiantajan toiveiden mukaisesti, sisällössä huomioitiin asiakkaiden vastaukset ja oppaan ulkonäkö vastasi yrityksen ilmettä. Valmista opasta ei ehditty testaamaan asiakkailta opinnäytetyöprosessin aikana, joten asiakaspalautetta ei ole sisällytetty tähän raporttiin. Ennakkoon tehdyssä asiakaskyselyssä kuitenkin selvisi, että ainakin yksi henkilö oli kiinnostunut saamaan oppaan heti luettavakseen. Toimeksiantaja voi tulevaisuudessa päivittää opasta ja tarvittaessa muokata sitä esimerkiksi asiakaspalautteen perusteella. Opas on tehty graafisen suunnittelun nettisivuilla Canvassa, jonne toimeksiantaja pääsee saamansa linkin kautta.	
Asiasanat Yritysmuodon muutos, toiminimi, osakeyhtiö, verotus, varojenjako, asiakaskokemus	

Sisällys

1 Johdanto	1
2 Yksityinen elinkeinonharjoittaja eli toiminimi	4
2.1 Verotus	4
2.1.1 Verotettavan tulon laskeminen	5
2.1.2 Nettovarallisuus	5
2.1.3 Verotuksen suunnittelu.....	6
2.2 Yksityisöt.....	8
3 Osakeyhtiö	9
3.1 Perustaminen.....	9
3.2 Hallinto ja päätöksenteko	11
3.3 Verotus	12
3.4 Varojenjakoa.....	13
3.5 Osinkojen verotus: luonnollinen henkilö osingonsaajana.....	17
4 Yritysmuodon muutos.....	21
4.1 Perusteita muutokselle.....	21
4.1.1 Hallinto ja vastuu.....	22
4.1.2 Verotus	23
4.1.3 Vähennyskelpoiset henkilökuntaedut	24
4.2 Jatkuvuus ja identtisyys muutoksen edellytyksenä	24
4.3 Toiminimen siirtäminen uuteen osakeyhtiöön.....	26
5 Opas osana asiakaskokemusta.....	28
5.1 Hyvän oppaan sisältö.....	28
5.2 Asiakaskokemusta haastattelulla	29
5.3 Opas markkinointiviestinnän välineenä	31
6 Oppaan toteutus.....	33
6.1 Työvaiheet	33
6.2 Sisältö ja rakenne	34
6.3 Kyselylomake tilitoimiston asiakkaille	37
7 Pohdinta.....	39
Lähteet	41
Liitteet.....	48
Liite 1. Opas.....	48
Liite 2. Kysely tilitoimiston asiakkaille	60

1 Johdanto

Oletko koskaan kysynyt, mitä asiakkaasi toivovat sinulta? Vaikka kysyisit, aidon vastauksen saaminen saattaa olla vaikeaa. Aho (Aho 2019, 18–19) kuitenkin sanoo, että asiakaskyselyissä usein esille nousee vastaus: oma-aloitteinen neuvonta. Perinteinen näkemys hyvästä kirjanpitäjästä, joka muistaa ulkoa yksityiskohtaista tietoa ja on tarkka sekä nopea kirjauksissaan, tulee muuttumaan digitalisaation myötä. Kirjanpitäjän työ on tulevaisuudessa konsultin työtä ja perinteisten palveluiden tilalle tulee esimerkiksi taloudellisen tiedon analysointiin ja johdon raportointiin liittyviä tehtäviä. Aho (Aho 2019, 64–65) korostaa, että konsultin tärkeimpiä taitoja ovat vuorovaikutustaidot ja kyky ratkaista ongelmia. Asiakas ei usein tiedä tarvitsevansa konsultaatiota, joten konsultin tehtävä on tunnistaa parantamisen mahdollisuuksia eli antaa oma-aloitteista neuvontaa. (Aho 2019, 17–19;64–65).

Tämän opinnäytetyön toimeksiantaja on tilitoimisto Tilivirta Oy ja oppaan taustalla on tilitoimiston työntekijöiden tekemät havainnot. Kuten Ahokin (Aho 2019, 64–68) sanoo, merkittävä osa konsultaatioprojekteista havaitaan vapaamuotoisissa kirjanpitäjän ja asiakkaan välisissä keskusteluissa. Asiakas on kiinnostunut hyödyistä, mutta harvoin tietää tarvitsevansa konsultointia. (Aho 2019, 64–68). Toimeksiantajayritys oli tunnistanut piilevän tarpeen, johon ratkaisuksi oli mietitty jotain oppaan kaltaista. Tilitoimistossa oli havaittu, että toiminimiyrittäjät eivät aina tunnista, onko yritysmuoto heille enää tarkoituksenmukainen. Lisäksi yksityisötoihin tottuneilla yksinyrittäjillä ei välttämättä ole käsitystä, miten yrityksen ja yksityistalouden varat pidetään erillään osakeyhtiössä. Toimeksiantajan asiakkaina on myös kommandiittiyrityksiä ja avoimia yhtiöitä, mutta aiheen laajuuden vuoksi rajaus tehtiin vain toiminimeen. Toiminimi on kaikista yksinkertaisin toimintamuoto, jolloin tarve muuttua osakeyhtiöksi saattaa tulla nopeammin kuin muissa yritysmuodoissa. Lisäksi asiakkaille teetetyssä kyselyssä nousi esille, että kolme neljästä yritysmuodon muutoksesta oli tapahtunut toiminimestä osakeyhtiöksi.

Opinnäytetyön tuotoksena laadittiin tilitoimisto Tilivirta Oy:lle opas, joka antaa tietoa yritysmuodon muutoksesta toiminimiyrittäjälle, joka harkitsee muutosta osakeyhtiöksi. Oppaan päätavoitteena on perehdyttää toiminimiyrittäjä osakeyhtiön tuomiin mahdollisuuksiin ja velvollisuuksiin sekä samalla säästää tilitoimiston työntekijöille enemmän aikaa valmistella muutosta parhaalla mahdollisella tavalla. Osaavan kirjanpitäjän ja tilitoimiston kanssa yritysmuodon muutos tapahtuu järkevästi veroseuraamukset minimoiden, mutta yrittäjän on itsekin hyvä ymmärtää prosessista.

Tavoitteena oli oppaan lisäksi luoda asiakaskokemusta kuuntelemalla asiakkaita. Toimeksiantajan asiakkaita haastateltiin ennen ohjeen laatimista eli ohjeessa on huomioitu heidän kokemuksensa ja odotuksensa. Asiakkaan kuunteleminen ja huomioiminen

vahvistavat Korkiakosken ja Gerdtin (Korkiakoski & Gerdt 2016, johdanto) mukaan asiakaskokemusta. Tutkimuksien mukaan asiakaskokemuksen parantamisella voi olla kannattavuutta parantava vaikutus. (Korkiakoski & Gerdt 2016, johdanto & luku 1).

Yrittäjän pitää ottaa kantaa ja tehdä päätöksiä, mutta Ahon (Aho 2019, 78–80) mukaan kirjanpitäjän tehtävänä on tulkita hänelle talousasiat kansankielellä. Asiakkaan tunteet ovat laadun mittarina eli asiakas voi kokea palvelun huonoksi, jos hän ei ymmärrä mitään kirjanpitäjän puheista. (Aho 2019, 78–80). Ahon (Aho 2019, 78–79) havainto on, että vaikka kirjanpitäjä ratkoo työssään kirjanpidollisia ongelmia, ei asiakas useinkaan näe sen työn arvoa. Ahon (Aho 2019, 78–80) mukaan asiakaspalvelun haasteena on kirjanpitäjän ja yrittäjän välinen kuilu substanssiasioden ymmärtämisessä. Haasteena on, että yrittäjä vastaa kirjanpidosta juridisesti, mutta harvoin käytännössä tuntee kirjanpidon logiikkaa ja lainsäädäntöä. Asiakkaan saama tunnekokemus palvelun onnistumisesta voi liittyä kirjanpitäjän taitoon tulkita asioita yrittäjälle ymmärrettävässä muodossa. Asiantuntijan roolissa oleva saattaa kokea turhautumista ja väsyä selittämään asioita riittävän perusteellisesti. Asiakas voi kokea sen välinpitämättömyytenä tai ajatella kirjanpitäjän pitävän häntä tyhmänä, jolloin asiakaskokemus ei ole onnistunut. (Aho 2019, 76–80). Tämän opinnäytetyön oppaan tarkoituksena on perehdyttää asiakas ja selittää asiat yrittäjälle ymmärrettävässä muodossa. Oppaan avulla tehty perehdytys jättää kirjanpitäjälle aikaa keskittyä yritysmuodon muutoksen muuhun valmisteluun.

Vuorovaikutustaitojen lisäksi ongelmanratkaisutaidot ovat tärkeitä tulevaisuuden talousammattilaiselle. Myyntityö on Ahon (Aho 2019, 64–68) mukaan ikään kuin ongelmanratkaisua, sillä myyjällä on mahdollisuus parantaa asiakkaan tilannetta eli ratkaista piilevä tai ilmeinen ongelma. Myyntitaidoista on siis hyötyä myös tilitoimiston henkilöstölle. Myyntitaitojen avulla asiakkaalle voi perustella esimerkiksi sen, miksi yhtiön tililtä ei saa maksaa henkilökohtaisia menoja tai miksi osakeyhtiö on kasvun kannalta parempi. Myyntiä on myös se, kun saa poistuvan asiakkaan muuttamaan mielensä ja jäämään asiakkaaksi (Aho 2019, 64–68). Opas voi toimia yritysmuodon muutosta harkitsevan piilevän ongelman ratkaisuna. Koska konsultointiin liittyy myynti ja myyntiä edistää markkinointi, tässä opinnäytetyössä tarkastellaan opasta myös markkinointiviestinnän keinona.

Toiminimen muuttamisesta osakeyhtiöksi on tehty aiemminkin opinnäytetöitä. Esimerkiksi Salonen (2020) on tehnyt aiheesta toiminnallisen tutkimuksen, jonka kehitysehdotukset ovat toimineet tämän opinnäytetyön perustana. Tämän opinnäytetyön produkti eroaa Salosen työstä siten, että tällä opinnäytetyöllä on toimeksiantaja ja oppaan laatimista varten haastateltiin toimeksiantajan lisäksi sen asiakkaita. Kysely on osa asiakaskokemuksen näkökulmaa, joka on uusi lähestymistapa verrattuna aikaisempiin yritysmuodon muutosta

käsitteleviin opinnäytetöihin. Lisäksi opas on tehty visuaalisesti yrityksen ilmettä mukailleen, sillä tässä opinnäytetyössä opas on yritykselle myös markkinointiviestinnän väline.

Oppaan ilme liittyy myös Salosen (2020, 38) kehitysehdotukseen ohjeen päivittämismahdollisuudesta. Hän ehdotti, että ohje tehtäisiin helposti muokattavalle verkkosivustolle. Tämän opinnäytetyön opas on tehty Canva.fi-sivustolla, jonka linkki jaetaan toimeksiantajalle muokkaamista varten. Valmis opas on tallennettu pdf-tiedostona Canvasta. Oppaan päivittämistarve huomiointiin myös siten, että opas ei sisällä tarkkoja prosentteja tai muuta nopeasti vanhenevaa tietoa. Joka tapauksessa lainsäädäntöön perustuva tieto muuttuu ja toimeksiantajan on jatkossa itse huolehdittava oppaan ajantasaisuudesta.

Oppaan tiedot perustuvat tietoperustan lähteisiin. Taulukon 1 opinnäytetyön peittomatriisi osoittaa tietoperustan ja empiirisen osan yhteyden.

Taulukko 1. Opinnäytetyön peittomatriisi

Tutkimuksen tavoitteet	Tietoperusta	Empiirinen osuus: opas
Tavoite 1: Perehdyttää toiminimiyrittäjä osakeyhtiömuutoksen tuomiin mahdollisuuksiin ja velvollisuuksiin.	Luvut 2, 3, 4.1 & 4.2	2, 3, 4.1 & 5
Tavoite 2: Vahvistaa asiakaskokemusta kuuntelemalla asiakkaita. Kyselystä tuli esille: – osakeyhtiössä on parasta mielenrauha varallisuudesta – syitä muutoksella olivat verotus, kasvu ja riskienhallinta – muutoksessa mietityttä työläys ja se ettei tiedä tarpeeksi.	5 2, 3.2 & 4.1.1 2, 3 & 4 3.2 & 4	2.1 2 & 3 3 & 4
Tavoite 3: Opas voi toimia yrityksen markkinointiviestinnän välineenä.	5.1 & 5.3	Visuaalisuus, yrityksen värit ja nimi

2 Yksityinen elinkeinonharjoittaja eli toiminimi

Yksityinen elinkeinonharjoittaja vastaa kaikista sitoumuksista koko liikkeeseen kuuluvalla ja henkilökohtaisella omaisuudellaan sekä kirjoittaa sopimukset omalla nimellään. Liiketoiminnalle voidaan rekisteröidä erillinen nimi, mutta toiminimi ei ole erillinen oikeushenkilö vaan esimerkiksi sen verotus tapahtuu yrittäjän eli luonnollisen henkilön kautta. Liikkeen ja yrittäjän henkilökohtainen omaisuus ovat erillään ainoastaan kirjanpidollisesti, ja yrittäjällä on mahdollisuus nostaa yrityksen varoja. (Yrittäjät 2019a).

Elinkeinonharjoittajasta käytetään arkisemmin myös nimeä toiminimi, mutta tarkemmin ottaen se tarkoittaa toiminimilain (2.2.1979/128) 1 §:n mukaan nimeä, jota elinkeinonharjoittaja käyttää toiminnassaan. Tässä opinnäytetyössä käytetään jatkossa termejä yksityinen elinkeinonharjoittaja, liikkeen- tai ammatinharjoittaja sekä toiminimi, viitaten tähän kyseiseen yritysmuotoon. Yritysmuodon muutosta käsitellään erityisesti verotuksen, varojenjaon ja hallinnon näkökulmista. Toiminimen hallinnon yksinkertaisuuden vuoksi tässä luvussa käsitellään toiminimen teoriana ainoastaan verotusta ja varojenjakoa.

2.1 Verotus

Yksityinen elinkeinonharjoittaja maksaa veronsa luonnollisena henkilönä kaikkien ansio- ja pääomatulojensa perusteella, mutta jako ansio- ja pääomatuloihin määräytyy tulonlähteen perusteella. Tuloverolain (30.12.1992/1535) 29 §:n mukaan luonnollisen henkilön tulo jaetaan kahteen tulolajiin: pääomatuloon ja ansiotuloon.

Luonnollisen henkilön ansiotulojen verotus on progressiivinen ja pääomatulojen veroprosentti on 30 % 30 000 euroon asti ja 34 % sen ylittävältä osalta. Yrittäjän henkilökohtainen tulonlähde jaetaan puhtaasti ansio- ja pääomatuloon, joiden verotettavasta osuudesta on poistettu luonnolliset vähennykset. Lisäksi elinkeinotoiminnan tulos jaetaan ansio- ja pääomatuloiksi. Elinkeinotoimintaan kuuluvalla nettovarallisuudelle lasketaan 20 % tuotto pääomatulon laskentaperusteesta, jota käsitellään tarkemmin seuraavassa luvussa. Loput yritystoiminnan tuloksesta verotetaan toiminimiyrittäjän ansiotulona. (Tomperi 2019, 31–33).

Alholan (Alhola 2020, 0:03–0:51) mukaan toiminimen verottamisessa haastavinta on ennakoverojen arviointi niin, että ne vastaisivat mahdollisimman hyvin lopullista veroa. Toiminimeä ei varsinaisesti veroteta, vaan liikkeen tulosta verotetaan yrittäjän päällä. Siksi yrittäjän muutkin tulot vaikuttavat ennakon arviointiin. Alhola (Alhola 2020, 0:52–1:12) muistuttaa, että tärkeintä on varautuminen lopulliseen veroon. Jos jäännösvero on odotettua suurempi, yrittäjällä pitää olla rahaa maksaa puuttuvat verot. (Alhola 2020, 1:11–2:20).

2.1.1 Verotettavan tulon laskeminen

Tuloverolain 30 §:n mukaan luonnollisen henkilön verotettava tulo lasketaan tulolajin perusteella. Elinkeinotoiminnan ja maatalouden tulos lasketaan erikseen huomioiden edellisten vuosien tappiot, jonka jälkeen sitä käsitellään jaettavana yritystulona. (Verohallinto 2021c). Jokaisen tulolähteen verotettavan tuloksen laskemiseen sovelletaan omaa tuloverolakia ja tässä opinnäytetyössä viitataan erityisesti lakiin elinkeinotulon verottamisesta (24.6.1968/360, jatkossa elinkeinoverolaki) sekä tuloverolakiin. Aiemmassa kappaleessa käsiteltiin toiminimen verotusta yleisesti, mutta yhteenlaskettujen ansiotulojen ja pääomatulojen määräytyminen perustuu tietynlaiseen laskutapaan. Yrittäjän henkilökohtaisten ansio- ja pääomatulojen lisäksi hänen on maksettava veroja elinkeinotoiminnan tuloksesta, joka jaetaan ansiotuloiksi ja pääomatuloiksi.

Elinkeinotoiminnan pääomatulo-osuuden peruste on taseen nettovarallisuus, johon on lisätty 30 %:a edellisen 12 kuukauden aikana maksetuista, ennakonpidätyksen alaisista palkoista. Pääomatulo-osuudesta 20 % katsotaan elinkeinotoiminnasta saatavaksi pääomatuloksi. Verovelvollinen voi myös vaatia, että jaettavan yritystulon pääomatulo-osuudeksi huomioidaan vain 10 %:n tuotto tai että koko yritystulo verotetaan ansiotulona. Jaettava yritystulo, nettovarallisuus ja maksettujen palkkojen määrä vaikuttavat ansio- ja pääomatulojen määrään. Lisäksi Tomperin (2019, 29–34) mukaan verojen progressiivisuus sekä kunnallis- ja kirkollisverojen suuruus vaikuttavat osaltaan siihen, kumpi tulolaji on verotuksen kannalta edullisempi yrittäjälle. (Tomperi 2019, 29–34).

2.1.2 Nettovarallisuus

Yksityisen elinkeinonharjoittajan nettovarallisuus lasketaan edellisen verovuoden lopun tilanteen mukaan niin, että yritykseen kuuluvista varoista vähennetään yrityksen velat. Verotettavaa tuloa laskettaessa nettovarallisuudeksi ei huomioida laskennallisia verosaamisia eikä verovelkoja. (Verohallinto 2021d). Kirjanpitolain (30.12.1997/1336) 5 luvun 18 §:ssä määrätään, että jaksotuseroista sekä kirjanpitoarvojen ja verotuksellisten arvojen välisistä väliaikaisista eroista johtuvat laskennalliset verovelat ja -saamiset voidaan merkitä taseeseen (Kirjanpitolaki luku 5 § 18).

Elinkeinotoiminnan varoiksi lasketaan yritystoimintaan kuuluvat varat sekä elinkeinonharjoittajan saamien osinkojen koko arvo, vaikka vain 75 % tai 85 % niistä on veronalaisia. Varoihin lasketaan yritystoiminnan käteisvarat, mutta ei pankkitilin talletuksia. Omaisuus voi olla vain osittain elinkeinotoiminnan käytössä niin, että esimerkiksi autoa tai asuntoa käytetään elinkeinotoiminnassa yli 50 prosenttisesti. Puolestaan auto tai asunto, jotka ovat kokonaan tai yli puolet käytöstä yrittäjän yksityistalouden käytössä, ovat yrittäjän

yksityistalouden varallisuutta eikä niitä ei lueta elinkeinotoiminnan nettovarallisuudeksi. (Verohallinto 2021d). Yksityiskäytön osuudet kuluista ja poistosta eivät ole verotuksessa vähennyskelpoisia menoja. Yksityiskäyttöä vastaava osa tuloutetaan veroilmoituksella. (Verohallinto 2019).

Veloiksi luetaan elinkeinotoimintaan kuuluvat velat ja siksi esimerkiksi yrittäjän yksityistalouden asuntolainaa ei oteta huomioon. Jos velat ovat suuremmat kuin varallisuus, yritystoiminnalla ei ole nettovarallisuutta. Tämä tarkoittaa, että yritystulo verotetaan kokonaan ansiotulona. (Verohallinto 2021d). Velaksi ei kuitenkaan katsota elinkeinotoiminnan negatiivista omaa pääomaa silloin, kun se on nostettu yksityisottona yrittäjän henkilökohtaiseen käyttöön. (Verohallinto 2021e).

2.1.3 Verotuksen suunnittelu

Alhola (Alhola 2020, 1:11–2:20) korostaa, että nettovarallisuuden laskemisessa pitää kiinnittää huomiota seuraavan vuoden verotuksen suunnitteluun. Koska nettovarallisuus lasketaan edellisen vuoden lopputilanteen mukaan, seuraavan vuoden verojen jakautuminen pääoma- ja ansiotuloihin on ennakoitavissa pääomatulo-osuuden avulla. Suunnittelussa tulee huomioida, että jos tulotaso on matala, pääoman verotus on korkea. Tulotason noustessa myös nettovarallisuutta tulisi kasvattaa, jotta toiminimen verotuksen suunnittelu olisi tulevana vuosina mahdollista. (Alhola 2020, 1:11–2:20).

Yksityisellä elinkeinonharjoittajalla on lisäksi mahdollisuus tehdä vähennyksiä, jotka pienentävät yrityksen verotettavaa tulosta. Verohallinto laskee automaattisesti 5 %:n yrittäjävähennykset jaettavasta yritystulosta, josta on vähennetty edellisten vuosien tappiot. Yrittäjän itse on ilmoitettava tuloverossa määritellyistä luonnollista vähennyksistä, kuten auto- ja työmatkakulut, työtilan vuokran, puolet edustusmenoista sekä poistot ja pienhankinnat. (Verohallinto 2021a). Puhtaan pääomatulon ja ansiotulon verotettava määrä lasketaan vähentämällä niistä luonnolliset vähennykset eli tulojen hankintaan ja säilyttämiseen liittyvät menot. Ansiotuloista saa esimerkiksi vähentää jäsen- ja työttömyyskassamaksut, työvälitteet sekä verovelvollisen tulonhankinnassa työskennelleille henkilöille maksetut palkat. (Verohallinto 2021b). Tuloverolain 31 §:n mukaan verovelvollisen tulonhankinnassa työskennelleille henkilöille maksettu palkka ja muut edut ovat verotuksessa vähennyskelpoisia, mutta verovelvollisen puolisolle ja verovuonna enintään 14 vuotta täyttäneelle verovelvollisen lapselle maksettu palkka ei ole lainkaan vähennyskelpoinen (Tuloverolaki luku 3 § 31).

Toiminimiyrittäjä voi suunnitella verotusta tekemällä vapaaehtoisen toimintavarauksen ja näin siirtää verotettavaa elinkeinotoiminnan tuloa verotettavaksi seuraaville vuosille. Jos

varaus tehdään kirjanpitoon, se voidaan vähentää verotuksessa. Toimintavarauksen edellytyksenä on, että toiminimi on maksanut verovuonna ennakonpidätyksen alaisia palkkoja. (Verohallinto 2020f). Elinkeinoverolaki määrää toimintavarauksen suuruuden olevan enintään 30 % ennakonpidätysten alaisten palkkojen määrästä, joita yrittäjä on maksanut 12 kuukauden aikana ennen tilikauden päättymistä. Toimintavaraus koskee ainoastaan yksityisiä elinkeinonharjoittajia ja vain luonnollisia henkilöitä sisältäviä yhtiöitä, joten varaus on tuloutettava ennen yksityisliikkeen muuttamista osakeyhtiöksi. (Tomperi 2019, 35). Verohallinto neuvoo ilmoittamaan varauksen muutoksista vuosittain veroilmoituksen yhteydessä.

Lisäksi verotettavaa tuloa on mahdollista suunnitella ja vähentää elinkeinotoiminnan tappioilla. Tomperin (2019, 225) mukaan elinkeinonharjoittajan kannattaa jättää tappio elinkeinotulosta vähennettäväksi, jos hän ennakoii seuraavien vuosien tuloksen olevan suuri. Tällöin tappio vähentää myös progressiivisesti verotettavaa ansiotulo-osuutta. (Tomperi 2019, 225). Negatiivinen tulos voidaan joko vahvistaa elinkeinotoiminnan tulolähteen tappioksi tai siirtää vähennettäväksi osittain tai kokonaan yrittäjän pääomatuloista. Vahvistettu tappio on vähennettävissä elinkeinotoiminnan tuloksesta seuraavan 10 verovuoden aikana, mutta ei päätöksen jälkeen enää yrittäjän pääomatuloista, poikkeuksena elinkeinotoiminnan lopettamisen yhteydessä. Jos toiminimiyrittäjä haluaa pienentää verotettavien pääomatulojensa määrää, vähentämistä tulee vaatia ennen verotuksen päättämispäivää. Tappion voi myös jakaa yrittäjäpuolison kanssa, jolloin vähennettävä tappio laskeetaan veroilmoitukseen kirjattujen työsuuksien suhteessa. (Verohallinto 2021g).

Yrittäjäpuolisoiksi katsotaan, jos puoliset harjoittavat yhdessä elinkeinotoimintaa tai maataloutta. Yksityisen elinkeinon harjoittajan yritystoiminnasta saatu ansiotulo voidaan jakaa puolisoitten kesken, jos kumpikin puoliso on työskennellyt yrityksessä. Ansiotulo jaetaan työpanosten suhteessa ja pääomatulo jaetaan elinkeinotoiminnan nettovarallisuuden omistusosuuden perusteella. Tuloverolain 14 §:n mukaan ansio- ja pääomatulo-osuudet jaetaan puolisoitten kesken tasan, ellei työ- ja omistusosuuksista ole tehty muuta selvitystä veroilmoituksessa. Tomperi (2019, 34) sanoo, että ansiotulojen progressiivisuuden vuoksi, puolisoitten tulojen poiketessa voi olla syytä muuttaa työpanosten suhdetta verotuksen keventämiseksi. Tomperin (2019, 224) mukaan vaatimus kannattaa tehdä silloin, kun yrittäjän tai yrittäjäpuolisoitten ansiotulot ovat melko pienet. (Tomperi 2019, 34;224). Puolison kanssa yhdessä omistamisella on myös merkitystä, vaikka kyseessä ei olisi yrittäjäpuoliso. Jos puolisoitten yhdessä omistamaa hyödykettä tai kiinteistöä käytetään kokonaan tai osittain toisen puolison liiketoiminnassa, se kuuluu kokonaan elinkeinotoiminnan varoihin. (Verohallinto 2021e).

2.2 Yksityisotot

Yksityinen elinkeinonharjoittaja ei voi maksaa itsellensä palkkaa, vaan varojen nosto elinkeinotoiminnasta tapahtuu yksityiskäyttöönottojen kautta joko tavarana tai rahana. Elinkeinoverolain 51 b §:n 1 momentissa säädetään, että liikkeestä yksityistalouteen otettujen hyödykkeiden luovutushinnaksi on katsottava niiden alkuperäistä hankintamenoa vastaava määrä tai sitä alempi todennäköinen luovutushinta. Alkuperäinen hankintameno on suurin mahdollinen määrä, joka voidaan katsoa yksityisoton luovutushintana. Esimerkiksi tavaran käyttöönotossa luovutushinnaksi katsotaan tavaran todellinen luovutushinta eli käypä arvo, eikä poistamattoman hankintamenoa määrää. Yksityiskäyttöönotto voi kohdistua myös palveluun, jolloin yksityisotoksi katsotaan vain aineiden ja tarvikkeiden osuus palvelusta. (Verohallinto 2019).

Elinkeinotoiminnan varoja voidaan nostaa yksityisottona, vaikka liike ei olisi tehnyt tulosta. Yksityisottojen vuoksi elinkeinotoiminnan oma pääoma saattaa olla negatiivinen. Taustalla voi olla tilanne, että liikkeen tulos ei kata yksityisoton määrää ja henkilökohtaiseen käyttöön nostettu raha on elinkeinotoiminnan velkaa. Tavallisesti elinkeinotoimintaan otettu velka kuuluisi kokonaan liikkeen varoihin, mutta negatiivisen pääoman vuoksi yksityistalouteen siirrettyä määrää ei katsota elinkeinotoiminnan velaksi. (Verohallinto 2021e).

Tomperin (2019, 224) mukaan yrityksen nettovarallisuutta kannattaisi yleensä pyrkiä kasvattamaan, koska sitä pidetään pääomatulo-osuuden laskentaperusteena. Sijoitukset kasvattavat nettovarallisuutta, mutta sijoittaminen elinkeinotoimintaan kuulumattomaan omaisuuteen ei kasvata yrityksen varallisuutta. Yksityisotoilla rahoitettu yrityksen ulkopuolinen sijoitus tuottaa kyllä yrittäjälle henkilökohtaista pääomatuloa, mutta ottojen ylittäessä oman pääoman negatiivinen oma pääoma saattaa aiheuttaa tilanteen, jossa kaikkia korkokuluja ei voida vähentää elinkeinotoiminnan tuloksesta. Syynä on se, että tällöin yksityisotot katsotaan rahoitetuksi yrityksen luotolla. (Tomperi 2019, 224–225).

3 Osakeyhtiö

Osakeyhtiö on erillinen oikeushenkilö, jonka velvoitteista ja veloista osakkeenomistajat vastaavat ainoastaan sijoittamallaan pääomaosuudella. Osakeyhtiö täytyy rekisteröidä kaupparekisteriin, jotta se katsotaan itsenäiseksi oikeushenkilöksi. Osakeyhtiölaissa (21.7.2006/624) määritellyt keskeiset periaatteet ovat osakkeenomistajan rajoitettu vastuu yhtiön velvoitteista, pääoman pysyvyys, osakkeiden luovutettavuus, yhtiökokouksen päätöksenteon enemmistöperiaate sekä johdon huolellisuus edistää yhtiön etua. (Yrittäjät 2019b). Osakeyhtiö voi olla joko yksityinen tai julkinen, mutta tässä opinnäytetyössä käsitellään yksityisen osakeyhtiön verotusta, perustamistoimia ja hallintoa. Kirjanpitolain 1.2 §:n mukaan osakeyhtiön tulee pitää kaksinkertaista kirjanpitoa. (Kirjanpitolaki luku 1 § 2).

3.1 Perustaminen

Osakeyhtiö syntyy juridisesti Patentti- ja rekisterihallituksen eli PRH:n kaupparekisteriin kirjaamisen jälkeen, joten on tärkeää tehdä yhtiön perustamistoimet huolellisesti. Ilmoittaminen onnistuu sähköisesti Yritys- ja yhteisötietojärjestelmän sivuilla eli YTJ-palvelussa tai paperilomakkeella, joka löytyy sekä YTJ:n että PRH:n verkkosivuilta. Samalla perustamisilmoituksella yrityksen voi ilmoittaa Verohallinnon arvonlisäverorekisteriin, työnantajarekisteriin ja ennakonperintärekisteriin. Sähköinen ilmoitus on paperilomaketta edullisempi, mutta sen voi tehdä vain, jos seuraavat ehdot täyttyvät: osakepääoma ja osakkeiden merkintähinta ovat nolla euroa, yhtiö laatii vakimuotoisen yhtiöjärjestyksen, osakkeenmerkit-sijät ja hallituksen jäsenet ovat täysi-ikäisiä luonnollisia henkilöitä, joilla on suomalainen henkilötunnus. (Yritys- ja yhteisötietojärjestelmä s.a.).

Yksityisen elinkeinonharjoittajan toiminnan jatkaminen osakeyhtiönä edellyttää osakeyhtiön perustamisilmoituksen tekemistä paperilomakkeella, eikä silloin käy valmiin perustamispaketin käyttäminen (Patentti- ja rekisterihallitus 2021c). Paperinen perustamisilmoitus löytyy YTJ:n tai PRH:n nettisivuilta ja maksaa 380 euroa vuonna 2021. (Yritys- ja yhteisötietojärjestelmä s.a. a). Yritysmuodon muutoksen huomioimisesta osakeyhtiön perustamisvaiheessa kerrotaan enemmän luvussa 4.3.

Yksityisen osakeyhtiön voi perustaa yksi tai useampi luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö. Asuin- tai kotipaikan suhteen ei ole vaatimuksia eikä perustamiselle ole enää minimipääomaa. Yhtiön perustaminen alkaa perustamissopimuksen laatimisesta ja sen allekirjoittamisella. Osakeyhtiölain (21.7.2006/6249) 2.1 §:ssä määrätään, että perustamissopimuksessa on aina mainittava päivämäärä, osakkeen omistajat ja heidän merkitsemänsä osakkeet, merkintähinta, osakkeen maksuaika sekä yhtiön hallituksen jäsenet. Kun kaikki osakkeet on merkitty, osakkaiden sopimukseen merkitsemiä osuuksia ei voi muuttaa, ellei

asiasta sovita toisin. Perustamissopimukseen liitetään yhtiöjärjestys ja tilikausi määritellään joko perustamissopimuksessa tai yhtiöjärjestyksessä. Sopimukseen kirjataan myös toimitusjohtaja, hallintoneuvoston jäsenet ja tilintarkastajat, jos sellaisia valitaan. Lisäksi hallituksen puheenjohtaja voidaan nimetä tässä yhteydessä. Perustamissopimuksen allekirjoittamisen jälkeen, osakeyhtiö on ilmoitettava kaupparekisteriin kolmen kuukauden kuluessa. (Holopainen 2020, 43–47).

Rekisteröinnin jälkeen uuden osakeyhtiön täytyy tehdä maksuton edunsaajailmoitus kaupparekisteriin. Ilmoitus tehdään sähköisesti YTJ-palvelussa. Yrityksen velvollisuus ilmoittaa edunsaajatiedot kaupparekisteriin perustuu rahanpesulakiin ja EU-direktiiveihin. (Yritys- ja yhteisötietojärjestelmä p.a. b). Edunsaaja tarkoittaa luonnollista henkilöä, joka omistaa yrityksen tai käyttää määräysvaltaansa siinä. Henkilö katsotaan edunsaajaksi, jos hän omistaa tai hänen osakkeidensa kautta saama äänioikeus on yli 25 prosenttia yrityksen osakkeista suoraan tai välillisesti, tai hän käyttää muuten määräysvaltaansa yrityksessä. Yrityksellä ei välttämättä ole edellä mainittujen kriteerien perusteella yhtään edunsaajaa, jolloin rahanpesulain mukaisesti edunsaajana pidetään esimerkiksi yrityksen hallitusta tai toimitusjohtajaa. Edunsaajailmoitus on tehtävä joka tapauksessa. (Patentti- ja rekisterihallitus 2020c).

Perustamissopimuksen lisäksi laaditaan osakassopimus, joka sääntelee osakkeenomistajien välisiä suhteita, oikeuksia ja velvollisuuksia. Holopaisen mukaan (2020, 44–45) osakassopimus ei ole pakollinen, mutta on suositeltavaa tehdä sellainen heti perustamisvaiheessa, jos yhtiössä on enemmän kuin yksi osakkeenomistaja. Sopimusta sovelletaan ennen yhtiöjärjestystä ja osakeyhtiölakia osakkaiden välisissä suhteissa. Osakassopimus sitoo ainoastaan allekirjoittaneita, joten uusien osakkaiden myötä on laadittava uusi sopimus tai tehtävä liite vanhaan. (Holopainen 2020, 30–34; 43–45). Teppo (Teppo 27.5.2019) muistuttaa sopimuksien tärkeydestä yritystoiminnassa ja suosittelee turvaamaan kaikki suhteet niin asiakkaiden, osakkaiden kuin perheenjäsenten kesken. Silloin yritystoiminnan jatkuvuus on turvattu myös riitatilanteessa. (Teppo 27.5.2019).

Yhtiön tekemien sopimuksien lisäksi osakeyhtiön toimintaa säättää laki. Osakeyhtiölakia sovelletaan kaikkiin Suomen lain mukaan rekisteröityihin osakeyhtiöihin, poikkeuksena osakeyhtiölaissa erikseen säädetyt seikat (Osakeyhtiölaki luku 1 § 1). Lain ja osakassopimuksen lisäksi osakeyhtiön toimintaa säätelee yhtiön itse laatima yhtiöjärjestys. Osakeyhtiölain 2.3 §:n mukaan yhtiöjärjestyksessä täytyy mainita toiminimi, kotipaikkana Suomi ja kaikki toimialat. Pakollisten seikkojen lisäksi yhtiöjärjestyksessä voidaan säätää muustakin yhtiön toiminnasta, kuten osakkeiden lunastamiseen liittyvistä asioista tai tilikaudesta. (Yrittäjä 2019).

Osakeyhtiön täytyy avata omiin nimiin pankkitili, jonne laitetaan merkintähintana maksettava summa. Osake voidaan maksaa rahalla tai muulla omaisuudella eli apportilla. (Yrittäjät 2019). Apporttia käsitellään tarkemmin luvussa 4.3. Osakkeiden merkinnässä on oletuksena, että kaikki osakkeet tuottavat saman äänimäärän yhtiön päätöksenteossa. Holopainen (2020, 45) ohjeistaa, että yhtiöjärjestyksessä voidaan halutessa määrätä osakkeiden välisistä poikkeavuuksista, jolloin osakkeilla voi olla eri äänimäärät tai varojenjaon suhde. Yksi henkilö voi merkitä yhtiön kaikki osakkeet, mutta perustamissopimuksessa merkitsevällä osakkaalla tulee olla vähintään yksi osake. Jos osakkeilla on merkintähinta, osakkaan on maksettava se ennen perustamisilmoituksen tekemistä. (Holopainen, 45–46).

3.2 Hallinto ja päätöksenteko

Osakeyhtiön toiminnasta vastaa yhtiön toimielimet: yhtiökokous, hallitus ja toimitusjohtaja. Ylin päätösvalta kuuluu yhtiökokoukselle, joka muodostuu osakkeenomistajista. (Yrittäjät 2019). Osakeyhtiölain 6.1 §:n mukaan yhtiöllä on oltava hallitus ja tarvittaessa yhtiöllä voi olla toimitusjohtaja ja hallintoneuvosto. Osakeyhtiön ainoa pakollinen toimielin on hallitus.

Hallitukseen kuuluu yhdestä viiteen henkilöä, jotka ovat täysi-ikäisiä luonnollisia henkilöitä. Hallituksen jäsen ei myöskään saa olla toimintakelpoisuudeltaan rajoitettu, konkurssissa tai liiketoimintakiellossa. Jos hallituksessa on enemmän kuin yksi jäsen, on valittava hallituksen puheenjohtaja. Lisäksi alle kolmen hengen hallituksessa on oltava yksi varajäsen. Hallitus valitsee puheenjohtajan itse, ellei hallitusta muodostettaessa tai yhtiöjärjestyksessä ole määrätty toisin. Osakeyhtiölain 6.2 §:n mukaan hallitus huolehtii yhtiön hallinnosta ja sen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallitus on vastuussa kirjanpidon ja asianmukaisen varainhoidon järjestämisestä. Hallitus voi valita toimitusjohtajan, joka hoitaa yhtiön juoksevaa toimintaa hallituksen ohjeiden mukaisesti ja yleistoimivaltansa puitteissa. Toimitusjohtaja, hallituksen jäsenet ja varajäsenet ilmoitetaan kaupparekisteriin. (Holopainen 2020, 30–31). Yhden henkilön osakeyhtiössä hallituksen puheenjohtajana ja ainoana jäsenenä on yrittäjä, mutta hänen on valittava hallitukselle varajäsen. (Mäkinen 2019, 65–69).

Hallituksen vastuulla on pitää osakeluetteloa, jos yhtiön osakkeita ei ole liitetty arvo-osuusjärjestelmään. Laki arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta (16.6.2017/348) 1.3 §:n mukaan arvo-osuusjärjestelmä on tietojärjestelmäkokonaisuus, joka muodostuu arvo-osuustileistä ja niihin liittyvistä luetteloista. (Laki arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta). Holopainen (2020, 47) opastaa, että luettelosta tulee ilmetä osakkeiden laji ja mahdolliset osakkeiden tuottamat erot oikeuksissa ja velvollisuuksissa. (Holopainen 2020, 47).

Osakkeenomistajat muodostavat yhtiökokouksen ja käyttävät siellä päätösvaltaansa osakkeiden antamien äänimäärien mukaisesti. Varsinainen yhtiökokous täytyy osakeyhtiölain 5.2 §:n mukaan pitää kuuden kuukauden sisällä tilikauden päättymisestä. Yhtiökokouksessa vahvistetaan tilinpäätös, päätetään taseen voiton käyttämisestä ja hallituksen kokoonpanosta sekä vapautetaan lopettavat jäsenet vastuuvapaudesta koskien hallituksen palkitsemisesta, tilintarkastajien valitsemisesta ja muista yhtiöjärjestykseen kirjatuihin asioista. (Holopainen 2020, 30–33). Kokouskutsu tulee lähettää kirjallisena aikaisintaan kaksi kuukautta ja viimeistään viikkoa ennen yhtiökokousta. Yhtiökokous voidaan kutsua koolle useamman kerran vuodessa, jos tilintarkastaja tai osakkeenomistajat niin vaativat. Osakkeenomistajat voivat myös yksimielisinä päättää yhtiökokoukselle kuuluvasta asiasta ilman kokousta ja pöytäkirjaa. Esimerkiksi yhden osakkaan osakeyhtiössä viralliset kokoukset korvataan asiakirjojen laatimisella ja allekirjoittamisella. (Mäkinen 2019, 65–69).

Osakeyhtiö tarvitsee tilintarkastajan, ellei yhtiöjärjestyksessä ei ole määrätty toisin.

Tilintarkastusvelvollisuudesta säädetään tilintarkastuslain (18.9.2015/1141) 2.3 §:ssä sekä osakeyhtiölain 7.6 §:ssä (Osakeyhtiölaki luku 7 § 1). Tilintarkastuslain 2.2 §:n mukaan osakeyhtiön tilintarkastaja voidaan jättää valitsematta, ”jos sekä päättyneellä että sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella täyttyy enintään yksi kolmesta edellytyksestä: taseen loppusumma ylittää 100 000 euroa, liikevaihto tai vastaava tuotto ylittää 200 000 euroa tai että palveluksessa on keskimäärin yli kolme henkilöä” (Tilintarkastuslaki luku 2 § 2). Jos toimintaansa aloittavalla osakeyhtiöllä jokin edellytyksistä täyttyy, tilintarkastaja on valittava heti perustamisvaiheessa. Tilintarkastajan toimikausi on toistaiseksi voimassa oleva ja sen valinnasta sekä muutoksista päätetään yhtiökokouksessa. (Holopainen 2020, 30–33).

3.3 Verotus

Osakeyhtiö on itsenäinen verovelvollinen. Yhtiön tulosta verotetaan valtion tuloveron (20 %) mukaisesti, eikä sillä ole merkitystä osakkaiden verotukseen, sillä heitä verotetaan yhtiön jakamista osingoista. Jos yritys maksaa osinkoa, se tekee osingon maksun yhteydessä ennakonpidätyksen eli ilmoittaa verot osingon saajan puolesta. Listaamattoman yhtiön jakaessa luonnolliselle henkilölle osinkoa, ennakonpidätys on 7,5 %:n suuruisen 150 000 euroon asti ja sen ylittävältä osingolta 28 %. Osinkojen todellinen verotettava määrä näkyy henkilön verotuspäätöksessä, jonka perusteella hän saa veronpalautuksia tai maksaa jäännösveroa. (Verohallinto 2021i).

Osakeyhtiötä verotetaan tulolähteiden perusteella, joita ovat maatalouden ja elinkeinotoiminnan tulolähteet. Tulolähteiden verotettavat tulokset lasketaan yhteen, ja osakeyhtiön tulovero lasketaan yhteismäärästä. Osakeyhtiön ja osuuskunnan kolmantena tulolähteenä ollut henkilökohtainen tulonlähde poistui vuonna 2020. (Verohallinto 2021i).

Yleisesti ottaen tappiot vähennetään sen tulolähteen tuloksesta, jossa ne ovat syntyneet. Muutoksen jälkeen edellisten vuosien jäljellä olevat henkilökohtaisen tulolähteen tappiot saa vähentää elinkeinotoiminnan tuloksesta. (Verohallinto 2021p). Verotus perustuu kirjanpitoon ja tuloveroa maksetaan kirjanpidon osoittamasta tuloksesta, joka on oikaistu verolakien mukaisesti. Kirjanpitoa ja verotusta sovelletaan eri lakien mukaan, joten erojen vuoksi verotettava tulo voi poiketa kirjanpidon tuloksesta. Jos elinkeinotoimintaa tai maataloutta harjoittavan osakeyhtiön verotettava tulo on 50 000 euroa tai enemmän, yhtiön täytyy maksaa yleisradioveroa. Yle-vero on 140 euroa ja 0,35 %:a siltä osalta, joka ylittää 50 000 euroa., mutta kuitenkin enintään 3 000 euroa. (Verohallinto 2021i).

Elinkeinoverolain 30 §:n mukaan koneiden, kaluston ja muun vastaavan käyttöomaisuuden poiston suuruus on enintään 25 prosenttia menojäännöksestä. Vuoden 2020 alussa tuli voimaan laki, jonka mukaan koneista, kalustosta ja muusta vastaavasta käyttöomaisuudesta saa tehdä korotetun poiston vuosina 2020–2023. Korotettu poisto on 50 % menojäännöksestä ja poiston tekeminen edellyttää, että kone on uusi ja otettu käyttöön aikaisintaan 1.1.2020, se on käyttöomaisuutta ja kuuluu elinkeinotoimintaan. (Verohallinto 2021j). Esimerkiksi maksimipoistojen määrä on syy tuloksen poikkeamiseen kirjanpidon ja verotuksen välillä.

Verojen ja maksujen vähennyskelpoisuus riippuu siitä, että ovatko ne tulon hankkimisesta tai säilyttämisestä aiheutuneita kuluja. Jos meno ei liity yritystoimintaan, se on verotuksessa vähennyskelvoton. Lisäksi verottomat, kirjanpitoon kirjatut tuottoerät ovat verotuksessa vähennyskelvottomia. Elinkeinoverolain 8 §:ssä määritellään tavallisimpia tulon hankkimisesta tai säilyttämisestä johtuvia menoja. Tomperi (2019, 96–97) listaa, että esimerkiksi vaihto-omaisuuden, sijoitusten ja käyttöomaisuuden hankintamenot sekä vuokrat, palkat ja henkilösivukulut ovat tällaisia. Menojen kuuluminen yritystoimintaan on kuitenkin osittain tulkinnanvaraista. Liiketoimintaan saattaa liittyä kuluja, kuten esimerkiksi sakot, edustusmenot, pakolliset varaukset ja lahjoitukset, jotka eivät ole verotuksessa vähennyskelpoisia. Edustusmenoista puolet on vähennyskelpoisia. Menon ja menetyksen vähennyskelpoisuudesta säädetään elinkeinoverolaissa. Lisäksi kaikkia liiketoiminnan tuotoksi kirjattuja eriä ei veroteta, joten ne täytyy oikaista verotettavaan tulokseen vähennyskelvottomina tuottoina. (Tomperi 2019, 96–107).

3.4 Varojenjako

Tässä opinnäytetyössä käsitellään osingon jakoa kotimaisesta, listaamattoman osakeyhtiön varoista. Käsitteenä yhtiöoikeudessa, osinko tarkoittaa osakeyhtiölain 13.1 §:n mukaisesti yhtiön voitonjakona tapahtuvaa varojen jakamista osakkeenomistajille. Osakeyhtiölaissa ei ole tarkkaan määrätty siitä, mistä muodossa osinko voidaan jakaa.

Osinko voidaan maksaa rahana tai in natura eli muuna omaisuutena, kuten osinkoina tai esimerkiksi kiinteistönä. Osingon jakamisen edellytyksenä on, että yhtiössä on jakokelpoisia varoja. (Verohallinto 2021k).

Osakeyhtiölain 13 §:n mukaan yhtiö voi jakaa varoja voitonjaosta osinkona, vapaan oman pääoman rahastosta, alentamalla osakepääomaa, hankkimalla omia osakkeita sekä lunastamalla tai purkamalla yhtiön. Lisäksi osakeyhtiö voi maksaa osakkaalle palkkaa. Osakeyhtiö saa jakaa vapaata omaa pääomaa, kun siitä on vähennetty yhtiöjärjestyksessä määrätty jätettävä osuus. Varojen jakaminen perustuu viimeisimpään vahvistettuun tilinpäätökseen ja siitä päätetään yhtiökokouksessa. Tomperi (2019, 73) muistuttaa, että jaosta päätettäessä on huomioitava, ettei yhtiö ajaudu maksukyvyttömäksi. (Tomperi 2019, 73).

Varojenjako on laiton, jos se on tehty ei jakokelpoisista varoista tai jaossa ei ole noudatettu varojenjako koskevia säännöksiä. Verotuksessa laiton varojenjako eli peitelty osinko on omaisuuden ja palvelun alihinnoiteltu myynti osakastaholle tai heiltä yhtiöön ostaminen ylihinnoiteltuna. (Tomperi 2019, 80). Tuloverolain mukaan kotimaisen yhteisön jakama peitelty osinko on saajalle 75 prosenttisesti verotettavaa ansiotuloa. Elinkeinovalain mukaan elinkeinotoiminnan tulolähteestä saatu peitelty katsottu osinko on 75 prosenttisesti veronalaista tuloa sen saajalle. Laittomasti varoja jakaneen yhtiön täytyy tulouttaa saamatta jäänyt tulo tai liian suurena vähennetty meno eli peitelty osingon hinnan käytetään käypää arvoa. (Verohallinto 2021)

Varojenjako päätöksessä on poikkeuksetta mainittava varojenjaon tavasta eli onko kyseessä voiton jakamisesta vai pääoman palauttamisesta osakkeenomistajalle vapaan pääoman rahastosta. Sijoitetun vapaan pääoman rahastoon kertyy Tomperin (2019, 76–77) mukaan rahaa esimerkiksi osakkeiden tai optio-osuuksien merkintähinnasta, osakkaiden vastikkeettomista sijoituksista yhtiöön, omien osakkeiden luovutuksesta, osakepääoman alentamisesta sekä edellisten tilikausien voitosta. Kun rahaa jaetaan sijoitetun vapaan oman pääoman rahastosta, se ei vaikuta yhtiön verotukseen. (Tomperi 2019, 76–77). Viitalan (2018, 97–98) mukaan SVOP-rahaston avulla osakkeenomistaja voi joustavasti hallita osakeyhtiön omaa pääomaa, koska se lisää yhtiön varallisuutta ja siten vaikuttaa osakkeen matemaattiseen arvoon. Osakas voi tehdä vastikkeettoman sijoituksen SVOP-rahastoon ilman, että siitä tarvitsee ilmoittaa kaupparekisteriin. Vastikkeeton sijoitus ei lisää osakkaan omistaminen osakkeiden määrää. Vastikkeeton sijoitus on yhtiölle veroton pääomasijoitus, jos se tekijä on yhtiön osakas. (Viitala 2018, 97–98).

Pääasiallisesti osakeyhtiön varojenjako sijoitetusta vapaasta pääomasta pidetään verotuksessa osinkona, josta osakas maksaa veroa. Jos osakkeenomistajan maksamia merkintähintoja maksetaan takaisin, se on sijoitusten palauttamista. Edellytyksenä on, että omistajalle on palautettu todistettavasti hänen itse tekemänsä sijoitus ja että sijoituksesta on kulunut enintään kymmenen vuotta. Yksi todiste verohallinnolle on, että osakkaan sijoitus on kirjattu erilliselle rahastotilille. (Tomperi 2019, 76–77). Esimerkissä 1. havainnollisesta osakkaalle palautettujen varojen verotusta, jos pääomasijoitus ei ole omalla tilillään.

Esimerkki 1.

	SVOP-rahasto 50 000 euroa	Yhtiö jakaa 10 000 euroa, verotus tapahtuu:
Pääomasijoitukset	30 000	luovutuksena $30\,000/50\,000 = 60\%$
Yhtiön siirtämiä muita varoja	20 000	osinkona $20\,000/50\,000 = 40\%$

Jos sijoitus olisi kirjattu omalle SVOP-rahastotilille, varojenjaosta ei aiheutuisi luovutusvoittoa. Omalle SVOP-rahastotilille kirjatun luovutuksen ollessa suurempi kuin alkuperäinen sijoitus, ylimenevää osuutta verotetaan osinkona. Esimerkki 2 havainnollistaa tätä.

Esimerkki 2.

	SVOP-rahasto	Yhtiö jakaa 34 000 euroa, verotus tapahtuu:
Ainoan osakkaan vastikkeeton sijoitus erilliselle SVOP-tilille	30 000	luovutuksena
Sijoituksesta ylimenevä osuus	4 000	osinkona

Useamman osakkaan yhtiössä sijoitetun vapaan pääoman rahastosta jaettavat varat jaetaan luovutukseksi ja osingoksi samalla perusteella, kuin yhdenkin osakkaan yhtiössä. Erona on se, että jos esimerkiksi kolmen osakkaan yhtiöstä vain yksi on sijoittanut erilliselle SVOP-rahastotilille vastikkeettomasti, vain hän on oikeutettu varojen takaisin luovutukseen. Muiden osakkaiden varoja verotetaan kokonaan voitonjakona. (Tomperi 2019, 76–77).

SVOP-rahastosta varojen jakamisen lisäksi muita tapoja ovat osakepääoman alentaminen, omien osakkeiden hankkiminen ja lunastaminen sekä yhtiön purkaminen. Osakeyhtiölain 14.1 § sisältää säännökset osakepääoman alentamisesta. Yhtiökokous päättää, jos osakepääomaa jaetaan, sitä alennetaan vapaan oman pääoman rahastoon siirtämiseksi tai sitä käytetään tappion kattamiseen. Osakepääomaa ei saa alentaa vähimmäisosakepääomaa pienemmäksi. (Osakeyhtiölaki luku 14 § 1). Yhtiön purkamista käsitellään

osakkaan verotuksessa luovutuksena, jos osakkeiden perusteella saatua jako-osaa pidetään osakkeista saatuna vastikkeena (Tomperi 2019, 80). Yhtiön lunastaessa ja hankkiessa omia osakkeitaan takaisin, osakasta verotetaan osakkeiden luovutusvoittoa koskevien säännösten mukaan. Sääntönä on, että voitto tai tappio saadaan vähentämällä osakkeiden myyntihinnasta niistä maksettu ostohinta ja mahdollinen varainsiirtovero, välityspalkkiot ja toimitusmaksut. Myyntivoitosta maksetaan pääomatulooveroa ja myyntitappio vähennetään pääomatuloista. (Verohallinto 2021).

Osingon lisäksi osakeyhtiö voi maksaa palkkaa osakkaille, jotka työskentelevät yhtiössä. Jos palkan suuruus on työtehtävään nähden tavanomainen, se rinnastetaan työntekijän palkaksi, eikä siinä noudateta varojenjaon periaatetta. Tällaisessa tapauksessa Mäkisen (Mäkinen 2019, 90–91) mukaan osakkaalle ja työntekijälle maksettavan palkan ero on ainoastaan palkkaan liittyvät eläke- ja sosiaalivakuutusmaksut. (Mäkinen 2019, 90–91). Rahapalkan lisäksi yhtiö saa antaa osakkailleen verotuksessa vähennyskelpoisia luontoisetuja samoin kuin työntekijöille. Yhtiön vähennysoikeuden ja osakkaan verovapauden edellytyksinä on, että etu on tavanomainen ja kaikkien työntekijöiden saatavilla. (Mäkinen 2019, 91). Vähennyskelpoisia henkilökuntaetuja käsitellään tarkemmin luvussa 4.1.3.

Osakeyhtiöksi muuttaminen voi tuoda epäselvyyttä siihen, miten määritellään työntekijä ja yrittäjä ja miten heidän työnsä ja ansiot kuuluu vakuuttaa. Sieväsen (9.5.2019) mukaan voi pelkistetysti sanoa, että työntekijä on henkilö, joka tekee työtä työsuhteessa. Työsuhteen määritelmä on sama sekä työeläkelaisissa, että työsopimuslaisissa. Työeläkelaisissa puolestaan on määritelty se, ketä pidetään yrittäjänä. Lain mukaan yrittäjällä tarkoitetaan henkilöä, joka tekee ansiotyötä olematta työsuhteessa. Huomioitavaa on, että työsuhteessa ja yrittäjänä tehty työ vakuutetaan eri työeläkelakien mukaan ja työeläkevakuuttaminen on lakisääteistä. Työnantaja on velvollinen järjestämään työntekijän työeläkelain mukaisen eläketurvan ja yrittäjä on velvollinen järjestämään itselleen yrittäjän yrittäjäeläkelain mukaisen eläketurvan. (Sievänen 9.5.2019).

Holopainen (2020, 135) ohjeistaa, että työeläkevakuutus tulee järjestää yritykselle työskentelevälle, vaikka hänellä olisi yhteyksiä yhtiön osakkeisiin. Työeläke tulee järjestää työntekijälle, jos hän on osakeyhtiön johtavassa asemassa oleva toimihenkilö, joka omistaa yksin enintään 30 % tai yhdessä perheensä kanssa enintään 50 % yhtiön osakepääomasta tai niiden tuottamasta äänimäärästä. Samoin, jos kyseessä on osakeyhtiön ei-johtavassa asemassa oleva omistaja tai osakeyhtiön johtavassa asemassa oleva toimihenkilö, jonka perheenjäsenet omistavat yli puolet osakkeista, mutta joka ei itse omista osakkeita. (Holopainen 2020, 135). Mikäli osakkaan omistusosuus ylittää yllä mainitut rajat ja eläke maksetaan yrittäjäeläkkeenä. (Malinen 21.2.2021).

3.5 Osinkojen verotus: luonnollinen henkilö osingonsaajana

Tässä opinnäytetyössä käsitellään osingon saajana luonnollista henkilöä ja osingon jakajana listaamatonta osakeyhtiötä. Luonnollisen henkilön veronalaiset osinkotulot ovat joko ansiotuloa tai pääomatuloa ja se perustuu osingonsaajan omistamien osakkeiden matemaattiseen arvoon. (Verohallinto 2021k). Yleensä osingonjako tapahtuu edellisen, päättyneen tilikauden varoista, mutta voittoa voi jakaa myös väliosinkona meneillä olevalta tilikaudelta. Luonnollinen henkilö maksaa osingosta veroa sen verovuoden tulona, jona osingon voi nostaa. (Tomperi 2019, 73–74).

Luonnollinen henkilö voi saada osinkoa listaamattomasta yhtiöstä enintään 150 000 euroa vuodessa niin, että siitä verotetaan vain 25 %:a pääomatulona ja loput osingosta on verotonta. Edellytyksenä kuitenkin on, että osinko ei ylitä osakkeen matemaattiselle arvolle laskettua 8 %:n vuotuista tuottoa. Osingon vuotuisen 150 000 euron rajan ylittävästä osasta 85 % on veronalaista pääomatuloa ja loput verotonta tuloa. 8 %:n vuotuisen tuoton ylittävää osinkoa verotetaan ansiotulona. Osingonjaon verottamisessa on huomioitava siis osakkeen matemaattisen arvon laskeminen, sen 8 % vuotuinen tuotto sekä 150 000 euron raja. (Tomperi 2020, 48–49).

Yhden osakkeen matemaattinen arvo lasketaan jakamalla yhtiön edellisen vuoden nettovarallisuus tilinpäätöshetkellä ulkona olevien osakkeiden määrällä. Osakeyhtiön nettovarallisuuden ja osakkeen matemaattisen arvon laskemisesta säädetään laissa varojen arvostamisesta verotuksessa (22.12.2005/1142). Luonnollisen henkilön verotuksessa huomioitava osakkeen matemaattinen arvo saadaan kertomalla omistettavien osakkeiden määrä osakekohtaisella matemaattisella arvolla. Tästä osakkeiden yhteen lasketusta matemaattisesta arvosta lasketaan 8 %:n vuotuinen tuotto. (Verohallinto 2021k). Esimerkeissä 3–7 havainnollistetaan verotettavan osinkotulon laskutapaa. (Tomperi 2020, 48–51).

Esimerkki 3. Matemaattisen arvon laskeminen

	Määrä	Laskukaava
Nettovarot	300 000	taseen varat-velat
Ulkona olevat osakkeet (kpl)	2 000	
Osakkeen matemaattinen arvo	150	$300\,000 / 2\,000$
8 % osakkeen matemaattisesta arvosta	12	$0,08 \times 150$

Esimerkki 4. Jaettava osinko ei ylitä 8 % osuutta osakkeen matemaattisesta arvosta

	Määrä	Pääomatuloa	Verotonta
Osinko per osake	10		
- 25 % pääomatuloa		2,50	
- loput verotonta			7,50

Esimerkki 5. Jos osinko ylittää 8 %:n osuuden osakkeen matemaattisesta arvosta, ylitystä verotetaan 75 % ansiotulona

	Määrä	Pääomatuloa	Verotonta
Osinko per osake	15		
8 % matemaattisesta arvosta			
- 25 % pääomatuloa	12	3	9
8 %:n ylittävä osuus			
- 75 % ansiotuloa	3	2,25	0,75

Esimerkki 6. Jos osinko ylittää 150 000 euroa vuodessa, ylimenevästä osuudesta 85 % on verotettavaa pääomatuloa

	Määrä	Pääomatuloa	Verotonta
Osinko vuodessa	155 000		
8 % matemaattisesta arvosta			
- ei ylitystä	170 000		
150 000 asti			
- 25 % pääomatuloa		37 500	112 500
150 000 yli menevä osa			
- 85 % pääomatuloa	5 000	4 250	750

Esimerkki 7. Jos jaettava osinko ylittää sekä 150 000 vuotuisen rajan niin, että 8 % osakkeen matemaattisesta arvosta, syntyy 8 %:n ylittävältä osalta 75 % ansiotuloa

	Määrä	Pääomatuloa	Verotonta
Osinko vuodessa	180 000		
8 % matemaattisesta arvosta			
- ylitys 10 000!	170 000		
150 000 asti			
- 25 % pääomatuloa		37 500	112 500
150 000 yli menevä osa			
- 85 % pääomatuloa	18 000	15 300	2 700
8 % matemaattisen arvon ylitys			

- 75 % ansiotuloa	10 000	7 500	2 500

Matemaattiseen arvoon tehdään osakastasolla oikaisuja tuloverolain 33b.4 §:n mukaisesti, jos yrittäjäosakas tai tämän perhe on asunut yhtiön varoihin kuuluvassa asunnossa tai osakkaalla on yhtiölaina. Yhtiölaina vähennetään, jos osakas omistaa yksin tai yhdessä perheensä kanssa vähintään 10 % yhtiön osakkeista tai samansuuruisen osuuden yhtiön osakkeiden tuottamasta äänimäärästä. Vähennykset tehdään osakkeiden matemaattisesta arvosta osakaskohtaisesti ennen kuin se jaetaan ansiotulo- ja pääomatulo-osingoiksi. Perheenjäseniä tässä tapauksessa ovat puoliso ja alaikäiset lapset, jotka eivät ennen verovuoden alkua ole täyttäneet 17 vuotta. (Verohallinto 2021k). Yrittäjäosakkaana pidetään johtavassa asemassa olevaa henkilöä esimerkiksi toimitusjohtajaa, joka yksin omistaa enemmän kuin 30 % yhtiön osakkeista. (Tomperi 2019, 55)

Lisäksi matemaattinen arvo voi erota aiemmin käsitellystä laskutavasta, jos lasketaan uuden yhtiön tai uuden osakkeen matemaattista arvoa. Uudesta yhtiöstä saadun osingon pääomatulo-osuus lasketaan osakkeen nimellisarvon perusteella. Jos osakkeella ei ole nimellisarvoa, arvo lasketaan kirjanpidollisen vasta-arvon perusteella eli osakepääoma jaettuna osakkeiden lukumäärällä. Kirjanpidollinen vasta-arvo voi olla nolla, jos kaikki osakkeista saadut maksut on siirretty sijoitetun vapaan pääoman rahastoon. Osakeyhtiölain mukaan osakkeilla on nimellisarvo vain, jos siitä on määräys yhtiöjärjestyksessä. (Verohallinto 2021k).

Kaikkea luonnollisen henkilön saamaa osinkoa ei myöskään veroteta pääomatulona. Työpanokseen perustuva osinko lasketaan osingonsaajan tai tämän intressipiiriin kuuluvan henkilön työpanoksen mukaan. Tomperin (2019, 59) mukaan esimerkiksi tilanteessa, jossa yhtiön osakkeet omistetaan puoliksi, mutta osakkaat laskuttavat asiakkaitaan erikseen, tulos jaetaan laskutuksen eli työpanoksen perusteella. Kun osinko jaetaan osakeomistuksen perusteella, yhtiössä työskentelevän osakkaan samaa osinkoa ei ole työpanososinkoa. (Tomperi 2019, 58–59). Ennakonperintälain (20.12.1996/1118) työpanososinko on työkorvausta tai palkkaa, jota verotetaan ansiotulona. Työpanososinko on kokonaan veronalaista tuloa ja se verotetaan samoin kuin jos tulo olisi maksettu työntekijälle palkkana tai työkorvauksena. Työpanokseen perustuva osinko ei välttämättä ole saajalleen yhtä edullista kuin kevyemmin verotettu osinkotulo. (Verohallinto 2021m).

Koska yhtiön nettovarallisuus ja sen perusteella laskettu osakkeen matemaattinen arvo vaikuttavat osinkotulon verotukseen, Tomperin (2019, 226–227) mukaan nettovarallisuuden määrän suunnittelu on tärkeä osa yhtiön verosuunnittelua. Yhtiön kannalta on merkitystä sillä, että palkka on henkilösivukuluineen vähennyskelpoista verotuksessa. Osakkaan kannalta osingon ja palkan määrä vaikuttavat siihen, että verotetaanko häntä ansiotulojen vai pääomatulojen perusteella. (Tomperi 2019, 226–227).

Tomperin (2019, 226) mukaan, osingonjako on osakkaalle kannattavaa silloin, kun osingon saamisesta menee vähemmän veroja kuin palkasta menisi. Osingon ansiotulona verotettavan osuuden suuruus riippuu yhtiön nettovarallisuudesta määrästä. (Tomperi 2019, 226). Mäkisen (Mäkinen 2019, 162–164) mukaan varojen nostamisessa yhtiössä on lähtökohtana aina osakkaan rahantarve. Jos yhtiöllä ei ole tarpeeksi tuottamiskykyä, yrittäjän on syytä aluksi karsia henkilökohtaisia menojaan. Osinkona kannattaa pyrkiä nostamaan aina 8 %:n huojennettu määrä 150 000 euroon asti, koska sen verokanta on 7,5 % tai 8,5 %. Tällöin yhtiön maksaman yhteisöveron ja osakkaan maksaman osinkoveron kokonaisveroasteeksi muodostuu 26 prosenttia. Palkkaa kannattaa nostaa sen verran, että sen veroaste on enintään noin 26 prosenttia. (Mäkinen 2019, 162–164)

Jos jaettava osinko ylittää 8 %:n määrän osakkeen matemaattisesta arvosta, vasta yli menevää määrää verotetaan ansiotulona. Jos halutun osingon määrä on niin suuri, että osa osingosta verotetaan ansiotulona, tämän määrän nostamista voi vaihtoehtoisesti harkita nostettavan palkkana. Palkka on osakkaalle kokonaan veronalaista ansiotuloa. Yhtiön kannalta palkan ja osingon vertailussa tulee huomioida palkasta yhtiölle aiheutuvat henkilösivukulut ja sosiaaliturvamaksut. Kuluihin vaikuttaa onko osakas vakuutettu yrittäjän vai työntekijän eläkevakuutuksen mukaisesti. Palkat, eläkevakuutukset ja sosiaaliturvamaksut ovat kuitenkin verotuksessa vähennyskelpoisia. (Tomperi 2019, 226–227). Mäkinen (Mäkinen 2019, 163) neuvoo, että yrittäjäeläkkeen perusteena oleva palkkasumma kannattaa asettaa alusta asti riittävän korkeaksi, vaikka kassassa ei alkuun olisi rahaa maksaa yrittäjälle palkkaa. Syy on se, että näin yrittäjän tuleva eläke ei pienene, vaikka palkka maksettaisiinkin vasta jälkikäteen. (Mäkinen 2019, 163).

Tomperin (2019, 227) mukaan palkanmaksu usein kannattaa, jos yhtiössä on vähän nettovarallisuutta. Jos vähäisen nettovarallisuuden lisäksi yhtiön verotettava tulo on suuri, verotuksen kannalta on edullista, että osakkaita on useampi. Tällöin ansiotulo-osuus jakautuu useampaan osaan ja progressiivisen verotuksen määrä pienenee. (Tomperi 2019, 226–227).

4 Yritysmuodon muutos

Tässä opinnäytetyössä käsitellään yritysmuodon muutosta yksityisestä elinkeinoharjoittajasta osakeyhtiöksi. Alun perin toiminimenä aloitettu toiminta saattaa olla järkevämpää muuttaa osakeyhtiöksi esimerkiksi kasvaneiden tulojen ja sen mukana nousseiden verojen näkökulmasta. Osakeyhtiöksi siirtymisen syyt ovat kuitenkin aina tapauskohtaisia. Jos tarkoituksena on pitää yrityksen toimintaperiaate ennallaan, mutta vaihtaa yhtiömuotoa, keskeistä muutoksessa on tehdä se maltillisin veroseuraamuksin. Identtisuuden ja jatkuvuuden periaatetta noudattamalla toiminimen varallisuus ja kirjanpito siirtyvät uuteen yhtiöön, eikä yrittäjän tarvitse siirtää toiminimen varoja itselleen ja maksaa siirrosta veroja. (Yrittäjät 2019c).

4.1 Perusteita muutokselle

Holopaisen (2020, 21) mukaan yritysmuodon valintaan vaikuttavat monet eri tekijät, joita ovat esimerkiksi päätöksenteko, pääoman tarve, perustajien määrä, vastuu ja verotus. Yhden henkilön on yksinkertaisinta perustaa toiminimi, mutta myös osakeyhtiö voi olla yhden henkilön osakeyhtiö pois lukien mahdollinen hallituksen varajäsen. Pääoman tarpeen ollessa suuri, yhden henkilön on kannattavampi perustaa osakeyhtiö. Yksityisen osakeyhtiön perustaminen ei edellytä enää pakollista osakepääomaa. (Holopainen 2020, 21).

Toiminimenä yrittäminen on yksinkertainen tapa myydä osaamistaan ilman hallinnollista taakkaa, mutta henkilökohtainen vastuu elinkeinotoiminnan sitoumuksista kasvattaa yrittäjän taloudellisia riskejä ja henkilökohtaisen konkurssin mahdollisuutta. Elinkeinotoiminnan edustaminen rajoittuu yksityisen elinkeinoharjoittajan tekemiin oikeustoimiin. Elinkeinotoimintaan ei liity erityisiä hallintoelimiä, eikä merkittävienkään päätösten vakuudeksi tarvita erillisiä pöytäkirjoja. (Airaksinen & Jauhiainen 2020, luku 2.2). Korkeakiven (Korkeakivi 04.10.2019) näkemys Oulun kauppakamari julkaisussa on, että vaatimus yksityisen osakeyhtiön vähimmäispääomasta on voinut saada usean yksityisen elinkeinoharjoittajan ja henkilöyhtiön harkitsemaan liiketoiminnan jatkamista osakeyhtiönä. Korkeakiven mukaan osakeyhtiönä toimimisessa ilmenee harvoin haittoja, vaikka se edellyttää hieman enemmän hallinnollisia velvollisuuksia. Osakeyhtiössä liiketoiminnan jatkaminen on usein verotuksellisesti ja yrityksen myynnin kannalta tehokkain vaihtoehto. Korkeakivi kannustaa, että oikean asiantuntijan avulla yritysmuodon muutos osakeyhtiöksi hoituu sujuvasti. (Korkeakivi 04.10.2019). Taulukossa 3 havainnollistetaan toiminimen ja osakeyhtiön suurimpia eroja.

Taulukko 3. Yritysmuotojen vertailua (mukaillen Holopainen 2020, 24).

	Toiminimi	Osakeyhtiö
Perustajien määrä	Yksi	Yksi
Minimipääoma	Ei ole	Ei ole
Vastuu	Elinkeinonharjoittajan henkilökohtainen omaisuus	Sijoitettu osakepääoma ja yrityksen takauksena oleva henkilökohtainen omaisuus
Toimitusjohtaja	Ei ole	Hallituksen valittavissa, mutta ei pakollinen
Hallitus	Ei ole	Lakisääteinen. 1–5 jäsentä ja alle kolmen hengen hallituksella varajäsen
Tilintarkastaja	Ei ole	Tilintarkastuslain ja yhtiöjärjestyksen mukaisesti. Ei tarvita, jos vain yksi ylittyy: tase 100 000 euroa, liikevaihto yli 200 000 tai yli kolme työntekijää
Muu vuosittainen byrokratia	Ei ole	Lakisääteinen yhtiökokous 6 kk:n kuluessa tilinpäätöksestä
Verotus	Verotetaan yrittäjän ansio- ja pääomatuloina	Yritystä verotetaan 20 % tuloksesta ja osakasta vain osingosta

4.1.1 Hallinto ja vastuu

Yksityisellä elinkeinonharjoittajalla on henkilökohtainen vastuu elinkeinotoiminnastaan eli kaikki elinkeinotoiminnassakin tehdyt sitoumukset sitovat häntä ja hän on niistä vastuussa koko omaisuudellaan. Elinkeinotoiminnan tuotot tulevat suoraan elinkeinonharjoittajalle ja tulos verotetaan hänen ansio- ja pääomatuloinaan. Yksityisen elinkeinonharjoittajan täytyy kirjanpidossa kuitenkin erotella henkilökohtaiseen ja elinkeinotoimintaan kuuluvat tulot ja menot. Airaksisen ja Jauhaisen (2020, luku 2.2) mukaan henkilökohtainen vastuu tarkoittaa myös sitä, että elinkeinonharjoittamisen rahoitus muistuttaa yksityistalouden rahoitusta. Tällöin rahoituskeinot ovat käytännössä luoton ottaminen rahoituslaitoksilta sekä tavaran-toimittajilta ja palveluiden myyjiltä. Rahoitusmahdollisuuksien rajallisuus supistaa yksityisen elinkeinonharjoittajan toimintamahdollisuuksia, joten osakeyhtiö on sopiva laajamittaisemmassa elinkeinotoiminnassa myös rahoituksellisista syistä. (Airaksinen & Jauhainen 2020, luku 2.2).

Osakeyhtiö puolestaan on erillinen oikeushenkilö ja sen osakkeenomistajilla on osakeyhtiölaissa määrätty rajoitettu vastuu yhtiön sitoumuksista. Osakkeenomistaja on vastuussa yhtiön velvoitteista ja sitoumuksista ainoastaan sijoittamansa pääoman verran. Mähösen ja Villan (2020, luku 2.4) mukaan yhtiöön sijoittavat ottavat täten riskin ainoastaan sijoittamansa pääoman menettämisestä. (Mähönen & Villa 2020, luku 2.4). Osakeyhtiössä yrittäjän riski omaisuutensa menettämisestä on siis pienempi kuin yksityisellä elinkeinonharjoittajalla. Holopainen (2020, 22) muistuttaa kuitenkin, että osakeyhtiössä etenkin toiminnan

alkuvaiheessa yrityksen lainojen vakuudeksi voidaan vaatia osakkaiden omaisuutta ja takauksia. Yhtiöjärjestykseen täytyy kirjata määräys, jos osakkailla on yhtiötä kohtaan tällainen lisämaksuvelvollisuus. (Holopainen 2020, 22).

Holopaisen (2020, 22) mukaan osakeyhtiön pakollinen byrokratia vie oman aikansa verrattuna toiminimen vähäiseen hallintoon, jossa yrittäjä tekee päätökset ja ratkaisut itse. Osakeyhtiössä ylin päätösvalta kuuluu yhtiökokoukselle, joka koostuu osakkeenomistajista. Varsinainen yhtiökokous on pidettävä kerran vuodessa, kuuden kuukauden kuluessa tilinpäätöksestä. Yrityksen jatkuvuuden kannalta osakeyhtiö on toiminimeä parempi tilanteissa, joissa sukupolven vaihdosta ei ole ehditty järjestellä. Lain edellyttämiä hallinnollisia velvollisuuksia voi pitää aikaa vievinä, mutta osakeyhtiölaki mahdollistaa myös päätöksen yhtiökokoukselle kuuluvasta asiasta joustavasti ilman erillistä yhtiökokousta, jos osakkeenomistajat ovat yksimielisiä päätöksestä. (Holopainen 2020, 22).

Osakeyhtiössä osakkaiden vaihtuminen ei varsinaisesti vaikuta yhtiön olemassaoloon. Osakeyhtiössä osakas voi yleensä rajoituksetta myydä osakkeensa, jonka ansiosta esimerkiksi yllättävä kuolemantapaus ei pääty yritystoimintaa. Voitonjako on osakeyhtiössä vapaampaa kuin yksityisellä elinkeinonharjoittajalla, jolle yrityksen voitto ja tappio ovat yrittäjän itsensä ja hänen perheensä varallisuutta. (Holopainen 2020, 22–23).

4.1.2 Verotus

Yritysmuodon muutos voi olla oleellinen myös verosuunnittelun näkökulmasta. Pääperiaate on, että yrityksen nettovarallisuuden kasvaessa voi olla tarve siirtyä osakeyhtiöksi, sillä osingon verotus on suotuisampaa kuin ansiotulon verotus. Tomperin (2019, 226–227) mukaan nettovarallisuuden määrän suunnittelu on tärkeä osa yhtiön verosuunnittelua, koska se vaikuttaa yhtiön jakaman osinkotulon verotukseen sekä myös siihen, kuinka elinkeinotoiminnan tulos jaetaan toiminimiyrittäjän ansio- ja pääomatuloiksi. (Tomperi 2019, 226–227).

Tomperin (2019, 29–34) mukaan verojen progressiivisuus sekä kunnallis- ja kirkollisverojen suuruus vaikuttavat osaltaan siihen, kumpi tulolaji on verotuksen kannalta edullisempi yrittäjälle. Tomperin (2019, 226) mukaan, osakkaan tai yrittäjän näkökulmasta on kannattavampaa saada osinkoa, jos siitä menee vähemmän veroja kuin palkasta menisi. Osingon ansiotulona verotettavan osuuden suuruus riippuu yhtiön nettovarallisuudesta määrästä. Osinkona kannattaa kuitenkin nostaa 8 %:n huojennettu määrä, koska sen verokanta on 7,5 % tai 8,5 %. (Tomperi 2019, 29–34;226–227).

4.1.3 Vähennyskelpoiset henkilökuntaedut

Osakeyhtiössä työskentelevä osakas voi saada henkilökuntaetuja verottomasti kuten muutkin yhtiön työntekijät. Toiminimiyrittäjä saa antaa vain työntekijöilleen verottomia henkilökuntaetuja, mutta ei voi toimia itsensä työnantajana eikä siten kuulua yrityksen henkilökuntaan ja saada verovapaita henkilökuntaetuja. Yhtiössä työskentelevä osakas voi saada henkilökuntaedun verottomasti, vaikka yhtiössä ei työskentelisi muita työntekijöitä tai yhtiössä työskentelee vain osakkaan perheenjäseniä. Verohallinnon edellytys verottomana tarjoamiselle on se, että etu on kollektiivinen eli se on suunnattu kaikille työntekijöille. Yhtiön osakas ei kuulu yhtiön henkilökuntaan pelkästään osakkuusasemansa perusteella, joten sen perusteella annettu etu voi olla peiteltyä osinkoa. Henkilökuntaan kuuluvat kaikki työnantajaan työ- tai virkasuhteessa olevat työntekijät. Esimerkiksi toimitusjohtaja sekä hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenet kuuluvat henkilökuntaan, vaikka he ovat yrityksen hallintoelimiin kuuluvia henkilöitä, eivätkä työsuhteessa olevia. (Verohallinto 2020).

Osakeyhtiö saa maksaa osakkaillensa palkkaa, joten sivukulujen lisäksi yrittäjän palkat ja eläkekulut ovat myös vähennyskelpoisia. YEL-maksut voi maksaa joko yhtiö tai yrittäjä itse. Se kuka maksaa maksut, voi vähentää kulut verotuksessa. (Malinen 21.2.2021). Yksityinen elinkeinonharjoittaja ei voi maksaa itsellensä palkkaa, joten hänen yksityisottonsa eivät ole verotuksessa vähennyskelpoisia (Verohallinto 2019). Elinkeinoverolain 16 §:n mukaan ”verovelvollisen puolison sekä sellaisen lapsen tai muun perheenjäsenen, joka ei ennen verovuotta ole täyttänyt 14 vuotta, palkat, eläkkeet tai muut etuudet eivät ole tulon hankkimisesta tai säilyttämisestä johtuneita menoja” eikä siten vähennyskelpoisia (Elinkeinoverolaki 2 luku 14 §).

Lisäksi osakeyhtiön osakkeenomistajilleen järjestämä Kelan korvaama työterveyshuolto katsotaan kokonaan verottomaksi henkilökuntaeduksi, kun osakkeenomistaja työskentelee yhtiössä, työterveyshuolto on koko henkilökunnalle ja etu on kohtuullinen. Toiminimiyrittäjä voi vähentää verotuksessa ainoastaan osuuden, jota Kela ei ole korvannut työterveyshuollosta maksetusta määrästä. (Verohallinto 2018). Terveystuollon täytyy olla työnantajan järjestämä, jotta se on verotuksessa vähennyskelpoinen. Yrittäjällä ei ole velvollisuutta järjestää työterveyshuoltoa, jos hänellä ei ole työntekijöitä palveluksessaan. Jos yrityksellä on terveydenhoito-ohjesääntöön perustuva työterveyshuolto, yrittäjä voi käyttää lääkäri- ja muita terveystuolluita verottomasti. (Verohallinto 2020).

4.2 Jatkuvuus ja identtisyys muutoksen edellytyksenä

Yritysmuodon muutos ei aiheuta välittömiä veroseuraamuksia, jos tuloverolain 24 §:n mukaiset soveltamisen edellytykset sekä jatkuvuuden ja identtisyysvaatimukset täyttyvät.

Jos jatkuvuutta ei noudateta tai tuloverolain 24 §:n soveltumisen edellytykset eivät muutoin täyty, toiminnan varallisuus siirretään yrittäjän yksityistalouteen ja verotus tapahtuu yksityiskäyttöön ottoa koskevien sääntöjen mukaisesti. (Verohallinto 2021n).

Tuloverolain 24 §:ssä luetellaan yritysmuodon muutostilanteita, jotka ovat toteutettavissa ilman veroseuraamuksia, jos aiempaan toimintaan kuuluvat varat ja velat siirtyvät jatkuvuutta ja identtisuutta noudattaen seuraavalle verovelvolliselle. Identtisyys tarkoittaa sitä, että yritystä voidaan pitää yhä samana yhtiömuodon muuttumisesta huolimatta. Kirjanpidon jatkuvuus puolestaan tarkoittaa, että aiemmin harjoitetun liiketoiminnan varallisuus säilyy kirjanpitoarvoja muuttamatta. (Tikka, Nykänen, Juusela & Viitala 2020, luku 19).

Yritysmuodon vaihtamisen jälkeen, verotuksessa vähentämättä olevat menot vähennetään samalla tavalla kuin ennen muutosta. Kirjanpidon varat ja velat sekä kertyneet tappiot siirretään uuteen yritysmuotoon arvoja muuttamatta. Jos osa aikaisemman toiminnan varallisuudesta siirtyy liikkeenharjoittajan omaan käyttöön, omaisuuteen sovelletaan yksityiskäyttöön ottoa koskevia säännöksiä elinkeinoverolain 51 b §:n mukaisesti. Yksityisliikkeen muuttuessa osakeyhtiöksi, siirtävistä kiinteistöistä ja arvopapereista ei tarvitse maksaa varainsiirtoveroa. Mahdollinen yksityisen elinkeinonharjoittajan tekemä toimintavaraus täytyy purkaa ja tulouttaa ennen yhtiömuodon muutosta, sillä osakeyhtiö ei voi tehdä toimintavarausta. (Tomperi 2018, 155–156).

Verotus tapahtuu muutoshetkeen asti edellisen yritysmuodon sääntöjen mukaisesti ja muutoksen jälkeen osakeyhtiötä koskevien säännösten mukaisesti. Jos henkilöyhtiö muutetaan osakeyhtiöksi tuloverolain 24 §:n mukaisesti, edeltävän yritysmuodon verovuosi päättyy osakeyhtiön kaupparekisteriin merkitsemispäivänä. Edeltävä yritysmuoto antaa oman veroilmoituksen päättyneeltä verovuodelta. Osakeyhtiön rekisteröintipäivä sisältyy edeltävän ja uuden yhtiömuodon verovuoteen, mutta yrittäjän on päätettävä kumman yritystoiminnan kirjanpitoon ja verovuoteen sen päivän tapahtumat kuuluvat. Kahdenkertaista kirjanpitoa pitävän elinkeinonharjoittajan toiminnan tulot ja menot kirjataan suoriteperusteisesti yksityisen elinkeinotoiminnan kirjanpitoon. Tulot ja menot, jotka eivät kuulu osakeyhtiölle, luetaan maksupäivästä huolimatta edeltävän yritysmuodon verotukseen. (Verohallinto 2021n).

Yhtiön poistamattomat hankintamenot määräytyvät toiminimen verotuksessa poistamattomien hankintamenojen perusteella. Osakeyhtiö saa vähentää muutoksen mukana siirtyneet käyttöomaisuuden verotuksen maksimipoistot, jos niitä ei ole tehty aiemmassa yhtiömuodossa. Osakeyhtiön poistot pienenevät, jos aiempi yhtiömuoto on tehnyt kyseisenä vuonna poistoja. Jos yritysmuodon muutos tapahtuu kesken tilikauden, enimmäispoistot

määritellään muodonmuutoshetken tilinpäätöksen ja osakeyhtiön tilinpäätöksen poistojen yhteenlasketulla summalla. (Tomperi 2018, 155–156).

4.3 Toiminimen siirtäminen uuteen osakeyhtiöön

Luvussa 3.2. kerrotaan osakeyhtiön perustamisesta yleisesti. Tässä luvussa kerrotaan, kuinka osakeyhtiö perustetaan niin, että yksityisen elinkeinonharjoittajan toiminta siirtyy perustettavalla osakeyhtiölle. Oleellista on, että muutos tehdään mahdollisimman pienin veroseuraamuksin jatkuvuutta ja identtisyyttä noudattaen.

Patentti- ja rekisterihallitus neuvoo, että yksityisen elinkeinonharjoittajan liiketoimintaa ei voi jatkaa suoraan osakeyhtiönä, vaan henkilön on perustettava uusi osakeyhtiö. Vaikka puhutaan yhtiömuodon muutoksesta, kyseessä on yksityisen elinkeinotoiminnan lopettaminen ja uuden osakeyhtiön perustaminen, jossa yksityisen elinkeinonharjoittajan Y-tunnus ei siirry osakeyhtiölle. Toiminimen lopettamisilmoitus on maksuton ja sen voi tehdä paperisena tai sähköisesti YTJ-palvelussa. Ennen lopettamista tai osakeyhtiöksi muuttamista täytyy purkaa toimintavaraus veroilmoituksella (Verohallinto 2021f) ja tarkistaa PRH:n Virre-tietopalvelussa, onko yrityksellä yrityskiinnityksiä (Patentti- ja rekisterihallitus 2020b).

Elinkeinotoiminnan katsotaan loppuneen, kun jäljellä ei ole varallisuutta tai velkoja. Yrittäjä voi luopua elinkeinotoiminnan varallisuudesta myymällä sen tai siirtämällä sen yksityisotona itselleen tai uudelle osakeyhtiölle. Myytäessä arvo on sovittu luovutushinta ja yksityisottona varallisuuden arvoksi määritellään alkuperäinen hankintameno tai sitä alempi todennäköinen luovutushinta. Varallisuuden myynnin tai yksityisoton vaikutukset huomioidaan elinkeinotoiminnan viimeisen verovuoden elinkeinotoiminnan tuloksen laskennassa. (Verohallinto 2021h). Ennen toimintamuodon muutosta tehtyjen yksityisnostojen osalta on kuitenkin otettava huomioon peiteltyä osinkoa koskevat säännökset, eikä elinkeinotoiminnan oma pääoma saa olla negatiivinen. Jos ennen yritysmuodon muutosta negatiivista omaa pääomaa kirjataan yhtiön lainansaamiseksi osakkaalta, sitä pidetään osakkeiden arvosta vähennettävänä rahalainana. Velalle on maksettava korkoa ja se on maksettava takaisin. (Verohallinto 2021n)

Jos yksityistä elinkeinotoimintaa halutaan jatkaa osakeyhtiönä, verotuksen kannalta tehokkainta on siirtää elinkeinotoiminnan varallisuus uudelle osakeyhtiölle. Liikkeen omaisuus siirretään perustettavaan osakeyhtiöön käyttämällä apporttia. Apportti tarkoittaa muuna kuin rahasijoituksena osakeyhtiöön laitettua omaisuutta osakkeen merkintähintana. Tällöin elinkeinonharjoittaja merkitsee osakeyhtiön perustamissopimukseen liikkeestä siirrettävän nettovarallisuuden ja saa merkittävät osakkeet tätä omaisuutta

vastaan. Varallisuus siirtyy ilman veroseuraamuksia, jos tuloverolain 24 §:n mukaiset soveltamisen edellytykset sekä jatkuvuuden ja identtisuuden vaatimukset täyttyvät. Edellytyksenä on, että omistajuus ja toiminnan luonne säilyvät, elinkeinotoiminnan varat siirretään arvoja muuttamatta ja kirjanpito jatkuu entiseen tapaan. (Mäkinen 2019, 45–49).

Apporttiomaisuudella maksettaessa asiasta on määrättävä perustamissopimuksessa. Patentti- ja rekisterihallituksen mukaan perustamissopimus täytyy tehdä paperilomakkeella, jos käytetään apporttia. Perustamissopimuksessa täytyy olla apporttia koskeva määräys, jonka mukaan osakkeenmerkitsijällä on oikeus tai velvollisuus maksaa merkintähinta apporttiomaisuudella. Paperiseen perustamisilmoitukseen liitetään tilintarkastajan antama lausunto apporttiselvityksestä ja vahvistus sille, että omaisuuden taloudellinen arvo on vähintään merkintämaksun suuruinen. Pienen osakeyhtiön ei tarvitse valita tilintarkastajaa, joten silloin osakkeiden maksamisesta voi antaa muun selvityksen, esimerkiksi kopion tiliotteesta (Patentti- ja rekisterihallitus 2019b). Apporttiomaisuuden selvityksessä on Holopaisen (2020, 44) mukaan yksilöitävä apporttiomaisuus, sillä suoritettava maksu sekä mainittava omaisuuden arvostamiseen vaikuttavat seikat ja siinä noudatetut menetelmät. (Holopainen 2020, 44).

Sekä osakeyhtiön perustamisilmoitukseen, että toiminimen lopettamisilmoitukseen täytyy tehdä pyyntö ilmoitusten samanaikaisesta käsittelystä. Tällöin yksityisen elinkeinonharjoittajan toiminimi lopetetaan osakeyhtiön rekisteröitymishetkellä ja osakeyhtiölle voi halutesaan antaa saman nimen, joka oli yksityisen elinkeinonharjoittajan toiminimenä. Osakeyhtiön nimessä täytyy kuitenkin olla yritysmuodon tunnus osakeyhtiö tai oy. (Patentti- ja rekisterihallitus 2019a)

Osakeyhtiön osakepääoma muodostuu osakkeiden yhteenlasketusta merkintähinnasta. Yksityisessä osakeyhtiössä ei ole pakko olla osakepääomaa, sillä vaatimus 2500 euron vähimmäisosakepääomasta poistui heinäkuussa 2019 (Patentti- ja rekisterihallitus 2019c). Digi- ja väestöviraston ylläpitämä Suomi.fi-palvelu neuvoo, että osakepääoma koostuu yleensä useasta samanarvoisesta osakkeesta tai vain yhdestä osakkeesta. Jos osakkeilla on merkintähinta, osakas maksaa sen perustettavan yhtiön tilille. (Suomi.fi 2019). Apporttiomaisuutta käytettäessä merkintähinta on vähintään apportin verran. Jos perustamissopimuksessa todetaan, että perustettavan osakeyhtiön osakkeesta ei makseta yhtiölle merkintähintaa, yksityisen elinkeinonharjoittajan nettovarallisuuden arvo voidaan kirjata esimerkiksi vastikkeettomana sijoituksena osakeyhtiön SVOP-rahastoon. (Patentti- ja rekisterihallitus 2019a).

5 Opas osana asiakaskokemusta

Tässä luvussa käsitellään, millainen on hyvä opas ja kuinka se voi parantaa asiakaskokemusta, toimia markkinointiviestintänä ja sitä kautta myös brändin vahvistajana. Lane Keller ja Lewnes (Lane Keller & Lewnes 2019) kirjoittavat, että *experience is the new brand* tarkoittaen, että vaikka nykyään teknologiatuotteet ovat ja tulevat olemaan tärkeässä asemassa, silti yhtä lailla asiakkaan kokemukseen kannattaa panostaa. Esimerkiksi yrityksen sosiaalisen median julkaisu muovaa asiakkaan kokemusta yrityksestä ja sen brändistä. (Lane Keller & Lewnes 2019).

Tällä hetkellä tietoa yritysmuodon muutoksesta saa parhaiten isoimpien tilitoimistojen verkkosivuilta. Esimerkiksi hakusanalla *yhtiömuodon muutos* ensimmäisenä hakutuloksena löytyy Accountorin kattava selvitys miksi, milloin ja miten toiminimi kannattaa muuttaa osakeyhtiöksi. Tämän opinnäytetyön opas on toimeksiantajan julkaistavissa joko asiakkaalleen tai kaikille heidän verkkosivuillaan vieraileville. Opas voi olla asiakaskokemuksen parantamisen lisäksi myös markkinointiviestintää, jonka kautta toimeksiantaja esittelee palveluansa ja yrityksen olemassaoloa. Oppaan ilme noudattaa yrityksen verkkosivujen graafista ilmettä ja nimi kuvastaa ohjeen sisältöä. Kortesuon ja Sjömanin (Kortesusuo & Sjöman 2017, 72) mukaan kannen avainsanan avulla ohjeen nimi myös indeksoituu automaattisesti Googleen, joten se voi tuoda näkyvyyttä yritykselle (Kortesusuo & Sjöman 2017, 72).

5.1 Hyvän oppaan sisältö

Oivan (Oiva 17.7.2017) mukaan oikein tuotettu opas on houkuttava ja se antaa lukijalle tietoa sekä vastauksia kysymyksiin, joita hän ei välttämättä vielä osannut kysyä. Jos opas koostuu dioista, hyvä esitys on selkeä ja sisällöltään laadukas (Kortesusuo & Sjöman 2017, 11). Oiva (Oiva 17.7.2017) muistuttaa, että oppaalla on oltava tavoite, ettei se jää liian pin-tapuoliseksi ja esitemäiseksi. Tavoite voi olla esimerkiksi se, että lukija ymmärtää oppaan lukemisen jälkeen, mitä hänen tulee tehdä. (Oiva 17.7.2017)

Jos opas sisältää ohjeita, lukijan on pystyttävä erottamaan, että se on kehoitus toimintaan. Kotimaisten kielten keskus (Kotimaisten kielten keskus s.a.) opastaa, että onnistuneessa ohjeessa käytetään käskymuotoa, tunnistetaan ohjattavan toiminnan olennaisuus ja asia esitetään helposti hahmotettavassa muodossa. Käskymuodon periaatteena on, että lukija erottaa mitä hänen itsensä täytyy tehdä. Käskymuoto saattaa kuulostaa määräilevältä, mutta jos se on selvästi perusteltu ohjeen käyttäjän edun ja tavoitteen hyväksi, käskevä sävy muuttuu. Hyvässä ohjeessa selviää, miksi jokin asia tehdään niin kuin ohje käsklee. (Kotimaisten kielten keskus s.a.).

Lisäksi oppaan laatuun vaikuttaa myös sisällön rakenne. Oiva (Oiva 17.7.2017) kehottaa kiinnittämään huomiota monipuoliseen ja kiinnostavaan rakenteeseen. Vaikka opas olisi kiinnostava, se ei saa olla mainos. Opasta voi monipuolistaa sitaateilla, esimerkeillä, vertailutaulukoilla ja vinkkilistoilla. (Oiva 17.7.2017). Kortesuon ja Sjömanin (Kortesuo & Sjöman 2017, 66) mukaan runkorakenteena voi käyttää niin sanottua vinkkilistaa. Se on toimiva rakenne esitykselle, jos tarkoituksena on antaa käytännön vinkkejä tai selostaa kronologinen vaiheistus. Myös vinkkilistaa suositellaan monipuolistamaan esimerkein ja harjoituksin. (Kortesuo & Sjöman 2017, 66).

Kortesuon ja Sjömanin (Kortesuo & Sjöman 2017, 72) mukaan kansidia on tärkeä ja otsikodiaan kannattaa sijoittaa kuva, sillä se on tekstiä nopeampi lukea. Jos ei halua käyttää kannessa kuvaa, otsikon on hyvä olla isoa pistekokoa ja fontin ja värin tekstiä tukevia. Olennaisimpia ovat esityksen otsikko sekä tekijän nimi. Jos kannessa on ainoastaan tekstiä, sen kannattaa olla kiinnostavasti muotoiltu ja sisältää avainsana. Avainsanan avulla diaesityksen nimi indeksoituu automaattisesti Googleen. (Kortesuo & Sjöman 2017, 72–73). Oiva (Oiva 17.7.2017) puolestaan kannustaa otsikoimaan oppaan suoraan kohderyhmälle esimerkiksi näin: Miten muutan toiminimen osakeyhtiöksi?

Kortesuo ja Sjöman (Kortesuo & Sjöman 2017, 44) neuvovat, että diaesityksessä ei kannata mennä kansidian jälkeen suoraan faktoihin vaan suunnitella huolellisesti lukijan kiinnostuksen herättävä aloitus ja muistijälkeä vahvistava lopetus. (Kortesuo & Sjöman 2017, 44). Oiva (Oiva 17.7.2017) korostaa sisällysluettelon tärkeyttä, sillä sen avulla lukija voi heti hahmottaa kokonaisuuden (Oiva 17.7.2017). Vasta huomiota herättävän aloituksen jälkeen kannattaa siirtyä keskivaiheeseen, jossa kerrotaan pääasiat, välitetään viesti ja annetaan tietoa. Lopussa kiteytetään yhteen käsitellyt aiheet ja jätetään aihe lukijan mieleen. Kortesuon ja Sjömanin (Kortesuo & Sjöman 2017, 41–42) opastavat, että pitkään diaesitykseen kannattaa tehdä orientoiva sisällysluettelo. Kortesuon ja Sjömanin viittaavat suullisesti esitettäviin dioihin, jotka kestävät yli tunnin, mutta neuvovat myös verkossa olevien pitkien diojen karkottavan lukijoita. Jos haluaa diaesityksen leviävän laajalle, se on pidettävä lyhyenä. (Kortesuo & Sjöman 2017, 41–44).

5.2 Asiakaskokemusta haastattelulla

Asiakkaiden sitouttaminen edellyttää heidän kokemuksiansa ja odotuksiansa kuuntelua eli asiakaskokemuksen luomista. Korkiakosken ja Gerdtin (Korkiakoski & Gerdt 2016, johdanto) mukaan menestyneimpien yritysten kilpailukyvyyn taustalla on asiakaskokemukseen panostaminen. (Korkiakoski & Gerdt 2016, johdanto).

Asiakaskokemuksen parantamisella voi olla kannattavuutta parantava vaikutus. Vuonna 2015 tehdyssä analyysissä Standard & Poor'sin 500:n suurimman pörssilistatun amerikkalaisyhtiön kumulatiivista tulosta verrattiin Forresterin Customer Experience -indeksin (CXi) tuloksiin, joissa asiakaskokemusta arvioidaan ostamisen helppouden, nautinnollisuuden ja tarpeen tyydyttämisen näkökulmista. Vertailu osoitti, että parhaan asiakaskokemuksen tarjoavat yritykset tekivät vertailujaksolla parempaa tulosta kuin Standard & Poor'sin vertailuyhtiöt ja Cxi:n mukaan huonoimmat asiakaskokemuksen tarjoajat. Analyysin lopputulema oli, että parhaat yritykset ovat kannattavampia, koska niiden asiakkaat ovat tyytyväisiä ja sitoutuvat yrityksen asiakkaiksi jatkossakin. Tyytyväinen asiakas myös suosittelee yritystä muille. Asiakaskokemuksen näkökulmasta parhaiden ja huonoimpien yrityksiä erona on se, että parhaiden yritysten johtajat käyttävät resursseja asiakaskokemuksen kehittämiseen sen sijaan, että jäisivät odottamaan muiden ehtivän ensin. (Korkiakoski & Gerdt 2016, luku 1).

Korkiakoski ja Gerdt (Korkiakoski & Gerdt 2016, johdanto) opastavat, että asiakaskokemus luodaan kuuntelemalla asiakasta. Lisäksi asiakaskokemuksen suunnittelussa tulisi hahmottaa selkeästi asiakkaiden nykytila. (Korkiakoski & Gerdt 2016, johdanto & luku 1). Asiakkaita voi kuunnella esimerkiksi haastattelun tai verkkokyselyn avulla. Korkiakosken ja Gerdtin (Korkiakoski & Gerdt 2016, luku 1) mukaan asiakaskokemuksen nykytilan selvittäminen onnistuu parhaiten laadullisena tutkimuksena, koska avoimet kommentit vaikuttavat eri tavalla kuin prosenttiosuudet tyytyväisistä ja tyytymättömistä asiakkaista (Korkiakoski & Gerdt 2016, luku 1). Lisäksi haastattelu kannattaa laatia huolellisesti. Vallin (2018, osa 1) mukaan kysymysten laatimisessa on tärkeää muotoilla ne hyvin, sillä kysymykset ovat tutkimuksen onnistumisen perusta. Kysymysten muodolla on merkitystä, koska vastaaja ei välttämättä ymmärrä esitettyä asiaa kuten kysymyksen laatija. Kysymyksen on oltava yksiselitteinen, eikä se saa johdatella vastaajaa. Haastatteluaineiston kerääminen on ajankohtaista siinä vaiheessa, kun tavoitteet ja tutkimusongelmat ovat tarkentuneet. Silloin tiedetään, mihin asioihin aineistonkeruulla pyritään saamaan vastaus. (Valli 2018, osa 1).

Vallin (2018, osa 1) mukaan kysymysten järjestys on usein niin, että taustakysymykset ovat kyselyn alussa ja toimivat samalla lämmittelykysymyksiä varsinaiseen aiheeseen. Pääkysymykset ja avoimiin kysymyksiin vastaaminen vaativat vastaajalta enemmän motivaatiota, joten kyselyn alussa on tarkoitus luoda luottamuksellinen suhde tutkittavan ja tutkijan välille. Kyselyn ensimmäisen vaiheen kysymykset ja vastausohje, joka osoittaa kyselyn tärkeyden ja mielekkyyden, vahvistavat vastaajan luottamusta. Vallin (2018, osa 1) mukaan kysymyksen laatiminen muotoon ”Yhtiömuotoni on... avoin yhtiö” on vastaajalle luonnollisempaa ja henkilökohtaisempaa tuntuista sen sijaan, että kysyttäisiin ”Mikä on

yhtiömuotosi? Avoin yhtiö”. Jos vastaaja tuntee itsensä ulkokohtaiseksi, hän saattaa epäillä, onko kyselyssä sittenkään kiinnostuttu minusta. (Valli 2018, osa 1).

Nykyään kyselyihin vastataan monenlaisilla laitteilla, esimerkiksi puhelimella tai muilla mobiililaitteilla. Vastaaminen on helppoa, mutta mobiililaitteella vastaaminen voi vääristää vastauksia. Tietokoneella ja älypuhelimella vastaamisen vaikutusta tutkimustuloksiin on myös tutkittu. Vuonna 2015 tehdyssä tutkimuksessa selvitettiin, johtaako tabletilla tai älypuhelimella vastaaminen verkkokyselyssä suurempiin mittaustuloksiin ja tyhjiin vastauksiin, kuin jos kysely täytettäisiin tietokoneella. Tiivistettynä Struminskayan, Weyandtin ja Bosnjakin tekemän tutkimuksen tulokset osoittivat, että puhelimella vastaavat jättävät enemmän tyhjiä vastauksia, vastaavat suoraviivaisemmin Likert-asteikon kysymyksiin sekä vastaavat lyhyemmin tai ei ollenkaan avoimiin kysymyksiin. Vastaavat erot eivät kuitenkaan olleet yhtä suuria tabletin ja tietokoneen välillä, eikä tutkimuksen kysely ollut suunniteltu älypuhelimella vastaamiseen. (Struminskaya, Weyandt & Bosnjak 2015).

5.3 Opas markkinointiviestinnän välineenä

Rämön (Rämö 2019, 2–3) mukaan blogitekstit toimivat yrityksen markkinointiviestinnän kanavana. Blogilla voi tavoittaa asiakkaita ja kertoa tuotteiden ja palveluiden olemassaolosta heitä kiinnostavalla tavalla. Markkinoinnin tärkeimpänä tavoitteena on kasvattaa yrityksen tuotteiden ja palveluiden myyntiä. (Rämö 2019, 2–3). Asiantuntevasta ja hyödyllistä tietoa jakavasta yritysblogista voi olla paljon hyötyä. Asiantuntijoiden laatimat tekstit houkuttelevat kävijöitä yrityksen sivuille ja antaa yrityksestä kuvan alansa asiantuntijana. Blogiin luotua sisältöä on helppo hyödyntää myös muissa kanavissa. (Rämö 2019, 72).

Erilaiset ladattava oppaat ovat kiinnostava sisältömarkkinoinnin tapa, joka Oivan (Oiva 17.7.2017) mielestä oikein tuotettuna palvelee niin asiakasta kuin yritystä. Myös Korteson ja Sjömanin (Kortesuo & Sjöman 2017, 11–16) mukaan diaesitys voi toimia markkinointiviestintänä. Diaesitys on tapa luoda tietopaketti, jota lukijat etsivät omatoimisesti suositusten ja hakukoneiden kautta. (Kortesuo & Sjöman 2017, 11–16). Parhaimmassa tapauksessa opas auttaa asiakasta valitsemaan juuri tämän tilitoimiston muiden kilpailijoiden sijasta. Etenkin, jos oppaan löytävä henkilö on siinä vaiheessa, että sisältö koskettaa häntä. (Oiva 17.7.2017).

Jokainen yritys tarvitsee Rämön mielestä (Rämö 2019, 76) nettisivut. Sen vuoksi, että ne auttavat kohderyhmän tavoittamisessa ja edistävät myyntiä. Markkinointiviestinnän kannalta hyvät nettisivut sisältävät tietoa yrityksestä ja sen tarjoamista tuotteista ja palveluista. Sivuilla säännöllisesti päivittyvä ajankohtaista-osio ja blogi ovat hakukoneoptimoinnin kannalta suotuisia. Hakukoneoptimoinnin avulla sivusto saattaa nousta hauissa ja näin

tavoittaa uusia asiakkaita, jotka etsivät tietoa esimerkiksi toiminimen muuttamisesta osakeyhtiöksi. (Rämö 2019, 76–77). Sinicki opastaa (Sinicki 2019, 5:34-9:30 min.), että hyvä verkkokirjoitus kaappaa lukijan huomion. Keskimääräinen sivustojen selailuaika on vain muutaman sekunnin mittainen, joten lukija tekee lukupäätöksen ensivaikutelman perusteella. Mielenkiintoinen sisältö ja laadukkaat kuvat auttavat luomaan hyvän ensivaikutelman. Sinickin mukaan teksti on sitä parempi, mitä nopeammin lukija ymmärtää viestin sisällön. (Sinicki 2019, 5:34-9:30 min.).

6 Oppaan toteutus

Tässä luvussa kerrotaan produktin toteuttamisesta eli kuvataan oppaan rakenne ja työvaiheet. Lähtötilanteena oli tehdä toimeksiantajana olevalle tilitoimistolle opas, jonka he voivat antaa osakeyhtiöksi muutosta harkitsevalle asiakkaalle. Tarve koski sekä henkilöyhtiöstä, että yksityisyriydestä osakeyhtiöksi muuttamista, mutta aiheen laajuuden vuoksi opas rajattiin yksityisyriyteen eli toiminimeen.

Tarve oppaalle perustui henkilökunnan kokemuksiin ja haluan varmistaa, että asiakas varmasti ymmärtää yhtiömuotojen erot ja muutoksen edellytykset. Työn edetessä aihe kehittyi niin, että ohjeen hyötyä toimeksiantajalle tarkastellaan myös asiakaskokemuksen ja sisältömarkkinoinnin näkökulmista. Oivallus näihin näkökulmiin syntyi opinnäytetyöohjauksessa.

6.1 Työvaiheet

Produktin toteutus alkoi marraskuussa 2020 toimeksiantajan tapaamisella ja oppaan sisällön alustavalla suunnittelemisella. Toimeksiantajan kanssa käydyn keskustelun perusteella oppaan päätavoitteiksi tuli perehdyttää lukija toiminimen ja osakeyhtiön varojenjaon sekä verotuksen eroihin. Tapaamisessa päätettiin myös, että tilitoimiston asiakkaita haastateltaisiin ja vastauksien perusteella täydennettäisiin oppaan sisältöä.

Kysely oli asiakaskokemuksen luomista, sillä Korkiakosken ja Gerdtin (Korkiakoski & Gerdt 2016, luku 1) mukaan asiakaskokemuksen luomiseen kuuluu muun muassa asiakkaiden nykytilan selvittäminen ja toiveiden kuunteleminen. Sen tarkoituksena oli selvittää asiakkaiden kokemuksia yritysmuodon muutoksesta ja heitä siinä mietityttäviä asioista. Kyselyä käsitellään tarkemmin luvussa 6.3.

Oppaan tekeminen alkoi varsinaisesti tammikuussa 2021 ja ensimmäisenä laadittiin tietoperusta. Tietoperustan lähteet perustuvat ajantasaiseen lainsäädäntöön ja tuoreimpiin viranomaislähteisiin sekä korkeintaan noin kaksi vuotta vanhaan ammattikirjallisuuteen. Asiakaskokemukseen, sisältömarkkinointiin ja oppaan laatimiseen liittyvät lähteet ovat enintään neljä vuotta vanhoja.

Produktista puhuttiin alun perin ohjeena, mutta tiedonhankinnan opastuksessa selvisi, että itse asiassa työ on enemmänkin opas kuin ohje. Erityisesti kansainvälisten lähteiden hakutulokset olivat relevantimpia perehdyttämiseen ja opastamiseen liittyvillä hakusanoilla. Kielitoimiston sanakirja (Kielitoimiston sanakirja s.a.) määrittelee, että sana opas tarkoittaa suunnannäyttäjää, neuvojaa ja perehdyttäjää, kun taas sana ohje tarkoittaa suoraan

toimintaan tai menettelyyn opastavaa kehotusta. (Kielitoimiston sanakirja s.a.). Tämän produktin päätavoite on perehdyttää toiminimiyrittäjä osakeyhtiön tuomiin mahdollisuuksiin ja velvollisuuksiin, sekä antaa neuvoja yritysmuodon muutoksesta toiminimiyrittäjälle, joka harkitsee muutosta osakeyhtiöksi. Näiden perusteluiden vuoksi, produktista päädyttiin puhumaan oppaana. Opas neuvoo, mistä löytää tarkempia ohjeita.

Tietoperusta valmistui kolmen viikon kuluessa aloittamisesta, ja samaan aikaan valmistui myös toimeksiantajan asiakkaille suunnattu kysely. Tämä opinnäytetyö on toiminnallinen tutkimus, joten kyselyn tarkoitus on ainoastaan luoda asiakaskokemusta eli tuoda oppaaseen juuri tämän tilintoimiston asiakkaiden toiveita ja kokemuksia yritysmuodon muutoksesta. Oppaan laatiminen vei vajaa kolme viikkoa, jonka jälkeen sen ensimmäinen versio lähetettiin toimeksiantajan kommentoitavaksi. Saadun palautteen perusteella opasta muokattiin hieman ja lopullinen versio valmistui maaliskuun lopussa. Jo asiakkaiden haastatteluvaiheessa tuli ilmi, että ainakin yksi asiakas oli kiinnostunut saamaan oppaan heti. Opasta ei ehditty testata asiakkaalla tämän opinnäytetyöprosessin aikana, joten heiltä saatua palautetta ei voitu sisällyttää opinnäytetyöraporttiin.

Jatkon kehitysehdotus on, että opasta tulee päivittää sen ajantasaisuuden säilyttämiseksi. Opas tehtiin päivittämistarve huomioiden graafisen suunnittelun nettisivuille Canvaan, jonka linkki jaettiin toimeksiantajalle oppaan muokkaamista varten. Päivittämisen tarve huomiointiin myös siten, että oppaaseen ei laitettu tarkkoja prosentteja tai muuta nopeasti vanhenevaa tietoa. Joka tapauksessa lainsäädäntöön perustuva tieto muuttuu ja toimeksiantajan on jatkossa itse huolehdittava oppaan ajantasaisuudesta. Muokkaaminen edellyttää toimeksiantajan rekisteröitymistä Canvaan tai kirjautumista Google-tilillä.

6.2 Sisältö ja rakenne

Oppaan rakenne laadittiin teoriaan perustuen tietoperustassa käytettyjen suositusten mukaisesti. Tämän opinnäytetyön päätavoite, osakeyhtiöksi muutosta harkitsevan toiminimiyrittäjän perehdyttäminen, huomioitiin koko oppaassa. Opas sisältää tietoa sekä toiminimen, että osakeyhtiön hallinnosta, varojenjaosta ja verotuksesta. Lisäksi oppaassa on erikseen luku, joka vertailee rinnakkain näitä kahta yritysmuotoa. Oppaan näkökulma on osakeyhtiömyönteinen eli tarkoitus on kannustaa toiminimiyrittäjää jatkamaan yritystoimintaansa osakeyhtiönä.

Ohje tehtiin visuaaliseksi, koska Kortesuon ja Sjömanin (Kortesuo & Sjöman 2017, 11–16) mukaan diaesitys voi toimia markkinointiviestinnän välineenä. Diaesitys on tapa luoda tietopaketti, jota lukijat etsivät omatoimisesti suositusten ja hakukoneiden kautta. Diarakenteen ansiosta ohjeen ilmeestä sai yrityksen ilmettä mukailevan, joten se on yhdistettävissä

nimenomaan tämän tilitoimiston palveluihin. Sinicki (Sinicki 2019, 5:34-9:30 min.) puolestaan sanoo, että mielenkiintoinen sisältö ja laadukkaat kuvat auttavat lukijan huomioon saavuttamisessa. Lisäksi teksti on sitä parempi, mitä nopeammin lukija ymmärtää sen. Oppaassa kyseinen neuvo huomioitiin siten, että jokainen kappale alkaa tiivistelmällä. Tarkoitus oli, että lukija ymmärtää ensin pääasian, jonka jälkeen hän voi lukea asiasta tarkemmin.

Kuten Rämö (Rämö 2019, 72) sanoo, asiantuntijoiden laatimat tekstit houkuttelevat kävijöitä yrityksen sivuille ja antaa yrityksestä kuvan alansa asiantuntijana. Toimeksiantajan nettisivuilla on satunnaisesti päivitettävä blogi, jossa on käsitelty muun muassa sitä, miten yrittäjä saa nostettua osakeyhtiöstä varoja mahdollisimman pienillä veroseuraamuksilla. Blogissa ei ole vielä käsitelty yritysmuodon muutosta toiminimestä osakeyhtiöksi, joten toimeksiantajalla on halutessaan mahdollisuus julkaista opas esimerkiksi aiheita käsittelevän blogikirjoituksen yhteydessä.

Oppaan ensimmäinen sivu on kansidia. Se laadittiin Kortesuon ja Sjömanin (Kortesuso & Sjöman 2017, 72) ohjeiden mukaisesti niin, että kannessa on kuva, otsikko on isolla piste-koollla ja sen väri mukailee taustan väriä. Lisäksi alatunnisteessa on toimeksiantajayrityksen sekä tekijän nimi. Alun perin ohjeen nimenä oli sama kuin opinnäytetyöraportilla, mutta avainsana ja otsikon kiinnostavuus olivat syy keksiä osuvampi ja ytimekkäämpi nimi ohjeelle. Ohjeen lopullinen nimi on Toiminimestä osakeyhtiöksi – opas yritysmuodon muutokseen. Toinen sivu on esipuhe lukijalle ja se alkaa otsikolla *Tämä on sinulle, joka harkitset yritysmuotosi muuttamista osakeyhtiöksi*. Otsikointi perustuu Oivan (Oiva 17.7.2017) neuvon otsikoida sisältö suoraan kohderyhmälle. Esipuheen ideana on Kortesuson ja Sjömanin (Kortesuso & Sjöman 2017, 44) neuvoa noudattaen herättää aluksi lukijan huomio, ennen kuin opas siirtyy keskivaiheeseen, jossa kerrotaan pääasiat, välitetään viesti ja annetaan tietoa.

Esipuheen jälkeen on numeroitu sisällysluettelo. Oppaassa on viisi päälukua: sisältö, toiminimen ja osakeyhtiön eroja, perusteita muutokselle, yritysmuodon muutos ja yhteen-veto. Sisällysluettelon tarkoituksena on auttaa lukijaa hahmottamaan kokonaisuuden, sillä Kortesuson ja Sjömanin (Kortesuso & Sjöman 2017, 41–42) neuvojen mukaisesti, pitkään diaesitykseen kannattaa tehdä orientoiva sisällysluettelo. Sisällysluettelon jälkeinen ensimmäinen luku on myös lukijaa orientoiva. Se neuvoo, miten oppaasta saa parhaiten hyötyä. Ideana on, että jokainen pääluke ja siihen kuuluva sisältö on merkitty eriväreillä, jotta lukija erottaa oppaan pääteemat. Teemojen avulla lukija voi siirtyä suoraan häntä mietityttävään aiheeseen.

Toinen luku käsittelee toiminimen ja osakeyhtiön merkittävimpiä eroja. Luvussa on kolme alalukua: hallinto, varojen jakaminen ja verotus. Aiheet valikoituvat toimeksiantajan kanssa käytyjen keskustelujen perusteella sekä asiakaskyselyistä saatujen vastausten perusteella. Toimeksiantaja oli havainnut, että toiminimiyrittäjät eivät usein tiedä heille verotuksellisesti parasta varojenjakotapaa, eikä osa yrittäjistä osaa pitää yrityksen ja yksityistalouden varoja erillään.

Luvussa kolme esitellään perusteita muutokselle ja luvussa neljä, mitä muutoksessa tulee huomioida. Näiden lukujen tarkoitus on kannustaa toiminimiyrittäjää, joka on harkinnut liikkeen jatkamista osakeyhtiönä. Luku kolme esittelee syitä, miksi ja milloin toiminimi on järkevää muuttaa osakeyhtiöksi. Luku neljä puolestaan on jaettu kolmeen alalukuun: edellytyksiä muutokselle, osakeyhtiön perustaminen ja toiminimen lopettaminen. Jokainen alaluku alkaa tiivistelmällä aiheen olennaisimmista asioista, mutta sisältää yksityiskohtaisempaa tietoa esimerkiksi siitä, mistä löytää osakeyhtiön perustamisilmoituksen.

Luku viisi on yhteenveto. Tässä luvussa kerrotaan osakeyhtiön ylivoimaisista eduista sekä muistutetaan toimenpiteistä, joilla yritysmuodon muutos onnistuu maltillisin veroseurauksin. Tiivistetyn muistilistan tarkoitus on jättää lukijalle mieleen, mitä toiminimestä osakeyhtiöksi muuttavan kannattaa pitää mielessä. Viimeinen sivu oppaasta sisältää lähteet.

Oppaassa on hyödynnetty sanottua vinkkilistaa, joka Kortesuon ja Sjömanin (Kortesuso & Sjöman 2017, 66) mukaan on toimiva runkorakenne esitykselle, jos tarkoituksena on antaa käytännön vinkkejä tai selostaa kronologinen vaiheistus. Opas sisältää tiivistelmiä ja esimerkkejä. Opas on kirjoitettu yleisesti ottaen passiivissa. Kotimaisten kielten keskus (Kotimaisten kielten keskus s.a.) kuitenkin opastaa, että käskymuoto auttaa lukijaa erottamaan, mitä hänen itsensä täytyy tehdä. Lisäksi hyvä ohje selittää, miksi jokin asia tehdään niin kuin ohje käskee. Sen vuoksi oppaan vinkkilistat on kirjoitettu imperatiivissa silloin, kun lukijan on tarkoitus itse tehdä kyseinen asia, esimerkiksi: Tee perustamisilmoitus paperisena, koska käytät osakkeiden merkitsemiseen apporttia.

6.3 Kyselylomake tilitoimiston asiakkaille

Ennen oppaan laatimista tilitoimiston asiakkaille lähetettiin lyhyt kysely, joka toteutettiin OneDriven tietovisalla (englanniksi survey). Tarkoituksena oli saada selville asiakkaiden kiinnostusta osakeyhtiöksi muuttumista kohtaan, kuulla jo yhtiömuodon vaihtaneiden kokemuksia prosessin onnistumisesta sekä mielenkiintoa saada aiheesta perehdytysmateriaalia. Alun perin ajatuksena oli haastatella ainoastaan yrittäjiä, joiden yritys ei ole osakeyhtiö, mutta jotka harkitsevat sitä yhtiömuodoksi. Tilitoimistolta kuitenkin ehdotettiin, että yhtiömuodon muutoksen tehneillä yrittäjillä saattaisi olla näkökulmia siihen, että mikä onnistui ja mitä olisi voinut tehdä toisin.

Kysely toteutettiin OneDriven tietovisalla, koska se oli helppo luoda ja sen vastaukset sai valmiiksi visualisoituna. Lisäksi kyselyyn vastaaminen oli sujuvaa, sillä OneDriven lomake on suunniteltu niin, että vastaaminen onnistuu sekä tietokoneella että mobiililaitteella. Tietoperustassa käsitellyn, Struminskayan, Weyandtin ja Bosnjakin (Struminskaya, Weyandt & Bosnjak 2015) tekemän tutkimuksen tulokset osoittivat, että puhelimella vastaavat jättävät enemmän tyhjiä vastauksia, vastaavat suoraviivaisemmin Likert-asteikon kysymyksiin sekä vastaavat lyhyemmin tai ei ollenkaan avoimiin kysymyksiin. Se ei haittaa, koska tämä opinnäytetyö on toiminnallinen tutkimus eikä kvantitatiivinen tai kvalitatiivinen tutkimus, joissa kyselyn luotettavuutta tulee tarkastella. Haastattelun vastauksilla oli vain vähäinen vaikutus ohjeen sisältöön, joten sen vuoksi vastausten luotettavuutta ei käsitellä enempää ja laitteen mahdollisella vaikutuksella tulokseen ei tässä tapauksessa ole merkitystä. Kysely oli pituudeltaan lyhyt ja keskimääräinen vastaamisaika vei 1 minuutin ja 34 sekuntia. Haastattelun arvioitu kesto oli ilmoitettu vastaajalle, joten osallistuminen saattoi tuntua motivoivammalta.

Kyselytyökalun valinnan lisäksi myös haastattelukysymykset laadittiin teoriaan perustuen. Vallin (2018, osa 1) antamia neuvoja noudattaen kysymysten muotoilua mietittiin niin, että ne olisivat mahdollisimman yksiselitteisiä. Lisäksi haastatteluaineistoa alettiin keräämään vasta, kun tietoperusta oli lähes valmis ja kyselyn tavoitteet olivat tarkentuneet. Haastattelu lähetettiin tietoperustan ja empiirisen osion laatimisen välissä. Kyselylomake rakennettiin siten, että alussa taustakysymyksien avulla selvitettiin, kuuluko vastaaja kohderyhmään. Mitta-asteikkona käytettiin avoimia kysymyksiä ja valmiita vastausvaihtoehtoja.

Ensimmäinen kysymys oli, että onko vastaaja vaihtanut yhtiömuotoa ja sen perusteella tuli loput kysymyksistä. Pääkysymykset olivat kahdessa eri osiossa, joista ensimmäinen oli yritysmuotoa harkitseville toiminimiyrittäjille ja toinen osio kohdennettu jo yhtiömuotoa vaihtaneille. Tässä tavassa noudatettiin Vallin (2018, osa 1) mukaan usein käytettyä

järjestystä, jossa taustakysymykset ovat kyselyn alussa ja toimivat samalla lämmittelykysymyksinä varsinaiseen aiheeseen.

Taustakysymysten jälkeen alkoivat varsinaiset kysymykset, mutta niissäkin ensin kysyttiin helpot kysymykset eli ne, joihin oli vastausvaihtoehdot. Vasta lopuksi oli avoimet kysymykset. Osiossa yksi avoimet kysymykset oli sijoitettu keskelle ja lopussa oli helppo jäähdytelykysymys: haluaisin saada aiheesta perehdytysmateriaalia, kyllä vai en. Valli (2018, osa 1) sanoo, että pääkysymykset ja avoimiin kysymyksiin vastaaminen vaativat vastaajalta enemmän motivaatiota, joten kyselyn alussa on tarkoitus luoda luottamuksellinen suhde tutkittavan ja tutkijan välille. Vallin (2018, osa 1) mukaan kysymyksen laatiminen muotoon henkilökohtaiseen muotoon vastaaja todennäköisemmin kokee, että kyselyssä on kiinnostuttu nimenomaan hänestä. Sen vuoksi lomakkeen kysymykset oli muotoiltu ”Yhtiömuotoni on...” eikä ”Mikä on yhtiömuotosi?”.

Kyselyllä haluttiin saada vastuksia siihen, että onko oppaalle kysyntää ja onko jotain tiettyjä aiheita, joita oppaassa pitäisi käsitellä. Kyselystä tuli esille, että jo yritysmuotoa muuttaneiden yleisimpiä syitä muutokselle ovat olleet verotus, toiminnan kasvu ja riskienhallinta. Osakeyhtiötä vasta harkitsevia puolestaan mietitytti eniten, että muutos on työlästä tai että aiheesta ei tiedä riittävästi. Yhtiömuodon muuttaneista kolme neljästä sanoi mielenrauha riskien hallinnasta olleen merkittävin muutos, mitä osakeyhtiöksi siirtyminen on tuonut. Tämä oli mielenkiintoinen tieto, sillä vain kaksi neljästä vastasi riskien hallinnan olleen syy yhtiömuodon muutokselle. Voi siis olettaa, että esimerkiksi mielenrauha koko omaisuuden menettämisen pelosta on tullut positiivisena yllätyksenä alkuperäisten syiden rinnalle. Oppaan alkuperäiset pääteemat olivat verotus ja varojen jakaminen, eikä niinkään riskienhallinta. Kyselyn vastauksien vuoksi ohjeessa siis painotetaan riskienhallintaa ja osakeyhtiön hallintoa enemmän, kuin alun perin oli tarkoitus.

Haastattelu toi oppaaseen asiakaskokemuksen näkökulman. Kuten Korkiakoski ja Gerdt (Korkiakoski & Gerdt 2016, johdanto) opastavat, asiakaskokemus luodaan kuuntelemalla asiakasta. Lisäksi Korkiakosken ja Gerdtin (Korkiakoski & Gerdt 2016, luku 1) mukaan asiakaskokemuksen suunnittelussa kannattaa selvittää asiakkaiden nykytila. Nämä neuvot huomioitiin niin, että toimeksiantajan asiakkaita haastateltiin ennen ohjeen laatimista eli ohjeessa huomioitiin niin asiakkaiden nykytila, kokemukset kuin odotukset. Oppaan tarkoitukseksi tuli ratkaista asiakkaan niin sanottu ongelma eli selvittää yritysmuodon muutokseen liittyviä epäselviä asioita. Päätavoitteeksi tuli laatia opas, joka perehdyttää toiminnimiyrittäjä osakeyhtiön tuomiin mahdollisuuksiin ja velvollisuuksiin sekä samalla säästää tilitoimiston työntekijöille enemmän aikaa valmistella muutosta parhaalla mahdollisella tavalla.

7 Pohdinta

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tehdä toimeksiannon mukaisesti opas toiminniryhtymälle, joka harkitsee toiminnan muuttamista osakeyhtiöksi. Toimeksiantajan toive oli, että opas koskisi myös kommandiittiyhtiöitä ja avoimia yhtiöitä, mutta aiheen laajuuden vuoksi rajaus tehtiin yksityiseen elinkeinonharjoittajaan. Päätaavoitteena oli tehdä opas, joka perehdyttää lukijan osakeyhtiön tuomiin mahdollisuuksiin ja velvollisuuksiin sekä kertoo toiminimen ja osakeyhtiön eroista erityisesti varojenjaossa, hallinnossa ja verotuksessa. Alataavoitteina oli tehdä oppaasta sellainen, että se voi toimia yrityksen markkinointiviestinnän välineenä ja että laatimisen tukena ollut asiakaskysely luo asiakaskokemusta.

Keskeisimpänä tuloksena oppaasta syntyi visuaalinen kokonaisuus, jonka laatimisessa kuunneltiin toimeksiantajan lisäksi asiakkaiden kokemuksia ja toiveita. Oppaan tiedot pohjautuvat tietoperustassa käytettyihin ajantasaisiin lähteisiin, joten opasta on tarpeellista päivittää tulevaisuudessa. Opas on tehty graafisen suunnittelun nettisivulle Canvaan, jonka linkki on jaettu toimeksiantajalle myöhempää muokkaamista varten. Päivitettävyyden lisäksi Canvan avulla oppaan ilmeestä saatiin Tilivirta Oy:n nettisivujen ilmettä vastaava. Opasta tullaan käyttämään nykyisten asiakkaiden perehdyttämiseen, mutta yritys voi halutessaan käyttää sitä myös uusien asiakkaiden hankinnassa.

Tässä opinnäytetyössä opitun perusteella toimeksiantajalle voisi suositella, että opasta hyödynnettäisiin markkinointiviestinnän keinona, esimerkiksi julkaisemalla se yrityksen nettisivuilla pidetyn blogin yhteydessä. Asiantuntijakirjoitukset ovat toimiva tapa saada näkyvyyttä ja lisää kävijöitä yrityksen sivuilla. Kuten jo johdannossa todettiin, kirjanpitäjän työ tulee muuttumaan digitalisaation myötä. Muutos kirjanpitäjästä konsultiksi tarkoittaa, että tilitoimiston työ saattaa jatkossa sisältää myös myyntityötä ja myynnin edistämistä, esimerkiksi sisältömarkkinoinnin keinoin. Kuten Aho (Aho 2019, 64–68) pohtii teoksessaan, asiakas on kiinnostunut hyödyistä, mutta harvoin tietää tarvitsevänsä konsultointia. Konsultin tehtävä on lähestyä asiakasta ja tarjota ratkaisua piilevään tarpeeseen. Markkinointiviestinnän kehittämisen lisäksi toinen kehitysehdotus on, että yritys voisi antaa uuden opinnäytetyön toimeksiannon ja saada toisen oppaan koskien avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön muutosta osakeyhtiöksi.

Johtopäätöksenä voidaan todeta, että opas on hyödynnettävissä: se on tarpeellinen ja aihe on aina ajankohtainen. Opas on hyödynnettävissä myös tulevaisuudessa, sillä sitä voi päivittää ja muokata. Opas tehtiin toimeksiantajalle, joten se on tarpeellinen ja hyödyttää opinnäytetyöntekijän lisäksi myös työelämässä. Aihe ei ole innovatiivinen, sillä yritysmuutoksia toiminimestä osakeyhtiöksi tehdään muissakin yrityksissä ja muutosta koskevia ohjeita sekä opinnäytetöitä on tehty aiemminkin. Opas kuitenkin on toimeksianto ja

se on laadittu juuri Tilivirta Oy:tä varten. Oppaan pääteemat verotus, varojenjako ja hallinto ovat sellaisia, joita tämän tilitoimiston työntekijät ovat havainneet tärkeiksi selventää asiakkaille. Lisäksi opasta varten selvitetiin muutosta harkitsevia mietittyitä asioita sekä jo aiemmin toiminimestä osakeyhtiöksi siirtyneiden kokemuksia. Kyselyssä tuli myös ilmi, että opas tulee heti käyttöön: ainakin yksi toiminimiyrittäjä on suunnittelemassa osakeyhtiöksi siirtymistä ja haluaa lukea oppaan.

Toimeksiantajan saaman hyödyn lisäksi oppaan tekeminen tuki opinnäytetyöntekijän oppimista ja ammatillista kehittymistä. Opinnäytetyöntekijän ura jatkuu valmistumisen jälkeen sellaisissa tehtävissä, joissa verotukseen ja yritysmuodon muutokseen perehtymisestä on hyötyä. Verotus on laaja aihe, eikä sen kaikkia poikkeuksia voi luultavasti kukaan oppia ulkoa. Opinnäytetyöprosessi kuitenkin opetti sen tekijälle, kuinka hakea ajantasaista tietoa ja kuinka tulkita Verohallinnon antamia päätöksiä. Opinnäytetyön tekeminen opetti nimenomaan tiedonhankintaa, lain tulkintaa ja isojen asiakokonaisuuksien kertomista omin sanoin.

Opas tehtiin yrityskäyttöön, joten on tärkeää, että sen sisältämät tiedot ovat oikein. Oppaan luotettavuus perustuu huolelliseen lähteiden valintaan, ajantasaisten lakien hyödyntämiseen sekä tarkastamiseen, jonka teki niin opinnäytetyöntekijä, toimeksiantaja kuin opinnäytetyöohjaaja. Opinnäytetyöntekijä havaitsi oppaan kokoamisvaiheessa, että ei ollut huomionnut tietoperustassa vuonna 2020 voimaantulleen tulolähdejaon poistumista osakeyhtiön verotuksesta. Kyseinen havainto kannusti tarkistamaan tietoperustan sisällön entistä huolellisemmin.

Opinnäytetyö valmistui suunniteltua nopeammin, joten voidaan todeta, että aikataulussa pysyttiin ja huolellinen projektisuunnittelu kannatti. Yllätyksenä tuli oppaan kokoamisen vaikeus. Alkuperäinen ajatus oli, että oppaan kokoaminen tietoperustan pohjalta veisi ehkä viikon eli opas syntyisi helposti ja nopeasti. Tietoperustasta olennaisimman etsiminen kuitenkin osoittautui haastavammaksi kuin luultiin, joten oppaan kokoaminen veikin lähes kolme viikkoa. Lisäksi tietoperustan ja oppaan yhteyttä täytyi kohentaa lisäämällä ja karsimalla lähteitä tietoperustasta. Yllättävistä vaiheista huolimatta lopulta syntyi opas, joka on niin opinnäytetyöntekijää kuin toimeksiantajaa miellyttävä kokonaisuus.

Lähteet

Aho, A. 2019. Kirjanpitäjistä konsultiksi: pääkirja. Alma Talent. Helsinki. Luettavissa: [Airaksinen, M. & Jauhiainen, J. 2020. Yritysoikeus. Alma Talent. Helsinki. Luettavissa: \[Alhola, K. 2020. Toiminimen verotus: Väistä veromokat. Video. Katsottavissa: \\[Ennakonperintälaki 20.12.1996/1118\\]\\(https://www.youtube.com/watch?v=7M9E1zUxrGc. Katsottu: 16.3.2021</p></div><div data-bbox=\\)\]\(https://fokus-almatalent-fi.ezproxy.haaga-helia.fi/teos/JAIBCXJTBF#kohta:YRITYSOIKEUS/historiaan:https:\(://fokus-almatalent-fi.ezproxy.haaga-helia.fi/\(23\)haku\(:yritysoikeus/piste:tA1M. Luettu: 9.2.2021</p></div><div data-bbox=\)](https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.ezproxy.haaga-helia.fi/teos/JABBFXDTEB#Page-Number-%2031/kohta:((20)Oletko((20)kirjanpit((e4))((e4))((20)vai((20)konsultti?:(Ar-voa((20)asiakkaalle(:Oma-aloitteinen((20)yhteydenpito/piste:tBk. Luettu: 10.3.2021</p></div><div data-bbox=)

Holopainen, T. 2020. Yrityksen perustamisopas – käytännön perustamistoimet. Hansaprint. Turenki.

Kielitoimiston sanakirja s.a. Hakusanat ohje ja opas. Luettavissa: [Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336](https://www.kielitoimistonsanakirja.fi/#/ohje?searchMode=all. Luettu: 9.3.2021</p></div><div data-bbox=)

Korkeakivi, A. 04.10.2019. Yhtiömuodon muutos osakeyhtiöksi jälleen ajankohtaista. Luettavissa: [Kortesuo, K. & Sjöman, J. 2017.](https://www.oulunkauppakamari.fi/?id=36&news_id=491&archive=. Luettu: 12.2.2021</p></div><div data-bbox=)

Lisää otsikko napsauttamalla : asiantuntijan käsikirja diaesityksiin ja presentaatioihin. Helsingin seudun kauppakamari. Helsinki. Luettavissa: [Korkiakoski, K. & Gerdt, B. 2016. Ylivoimainen asiakaskokemus : työkalupakki. Talentum Pro. Helsinki. Luettavissa: \[Laki varojen arvostamisesta verotuksessa \\(22.12.2005/1142\\).\]\(https://bisneskirjasto-almatalent-fi.ezproxy.haaga-helia.fi/teos/GAIBHXCTEB#/kohta:Ylivoimainen\(\(20\)asiakaskokemus\(\(20\)/piste:b0. Luettu: 21.2.2021</p></div><div data-bbox=\)](https://kauppakamaritieto-fi.ezproxy.haaga-helia.fi/ammattikirjasto/teos/lisaa-otsikko-napsauttamalla-2017#kohta:Lis((e4))((e4))((20)otsikko((20)napsauttamalla. Luettu: 19.1.2021</p></div><div data-bbox=)

Laki elinkeinotulon verottamisesta 24.6.1968/360

Lane Keller, K. & Lewnes, A. 2019. 10 Principles of Modern Marketing. MIT Sloan Management Review. Luettavissa: <https://learning.oreilly.com/library/view/10-principles-of/53863MIT60431/chapter001.html#h1-1>. Luettu: 21.2.2021

Malinen, T. 21.2.2021. Yrittäjä, näin vähennät YEL-vakuutusmaksusi verotuksessa. Luettavissa: <https://www.ilmarinen.fi/tietoa-ilmarisesta/ajankohtaista/blogit-ja-artikkelit/2021/yel-maksujen-vahentaminen-verotuksessa/>. Luettu: 3.3.2021

Mähönen, J. & Villa, S. 2020. Yritysoikeus. Alma Talent. Helsinki. Luettavissa: [https://fokus-almatalent-fi.ezproxy.haaga-helia.fi/teos/JAIBCXJTBF#kohta:YRITYSOIKEUS/historiaan:https://fokus-almatalent-fi.ezproxy.haaga-helia.fi/\(23\)haku\(:yritysoikeus/piste:tA1M](https://fokus-almatalent-fi.ezproxy.haaga-helia.fi/teos/JAIBCXJTBF#kohta:YRITYSOIKEUS/historiaan:https://fokus-almatalent-fi.ezproxy.haaga-helia.fi/(23)haku(:yritysoikeus/piste:tA1M). Luettu: 9.2.2021

Mäkinen, L. 2019. Osakeyhtiö pienyhtiönä. Mediapinta. Tampere.

Oiva, M. 17.7.2017. Eri sisältölajit, osa 2: koukuttava opas. Luettavissa: <https://www.dif-fero.fi/blogi/eri-sisaltolajit-osa-2-koukuttava-opas>. Luettu: 9.3.2021

Osakeyhtiölaki 21.7.2006/6249

Patentti- ja rekisterihallitus 2019a. Yksityisen elinkeinonharjoittajan toiminnan jatkaminen osakeyhtiönä. Luettavissa: <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yeh/muutokset/muutos-osakeyhtioksi.html>. Luettu: 10.2.2021

Patentti- ja rekisterihallitus 2019b. Apportti osakeyhtiössä. Luettavissa: <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/osakeyhtio/perustaminen/apporttiehto.html>. Luettu: 11.2.2021

Patentti- ja rekisterihallitus 2019c. Osakeyhtiö, asunto-osakeyhtiö ja keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö: Vaatimus osakepääomasta poistuu 1.7.2019. Luettavissa: https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/osakeyhtio/osakeyhtion_asunto-osakeyhtion_ja_keskinaisen_kiinteistoosakeyhtion_osakepaaomavaatimus_poistuu_1.7.2019.html. Luettu: 11.2.2021

Patentti- ja rekisterihallitus 2020a. Osakeyhtiö. Luettavissa: <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/osakeyhtio.html>. Luettu: 15.2.2021

Patentti- ja rekisterihallitus 2020b. Yksityisen elinkeinonharjoittajan (toiminimiyrityksen) lopettamisilmoitus. Luettavissa: <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yeh/lopettaminen.html>. Luettu: 11.2.2021

Patentti- ja rekisterihallitus 2020c. Kuka on edunsaaja? Luettavissa: <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/edunsaajatiedot/kuka.html>. Luettu: 3.3.2021

Patentti- ja rekisterihallitus 2021b. Yksityinen elinkeinonharjoittaja. Luettavissa: <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yeh.html>. Luettu: 15.2.2021

Patentti- ja rekisterihallitus 2021c. Osakeyhtiön perustamisilmoitus. Luettavissa: <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/osakeyhtio/perustaminen.html>. Luettu: 11.2.2021

Rämö, S. 2019. Viesti perille: tuloksellista markkinointiviestintää ja sisällöntuotantoa. Edita. Helsinki. Luettavissa: [https://shop-edita-fi.ezproxy.haaga-helia.fi/digikirja/viestiperille#Esipuhe\(20\)](https://shop-edita-fi.ezproxy.haaga-helia.fi/digikirja/viestiperille#Esipuhe(20)). Luettu: 8.3.2021

Salonen, E. 2020. Yhtiömuodon muutos: ohje toiminimen muuttamisesta osakeyhtiöksi. AMK-opinnäytetyö. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu, Liiketalouden koulutusohjelma. Luettavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/335973/Salonen_Elina.pdf?sequence=2&isAllowed=y. Luettu: 18.1.2021

Sievänen M. 9.5.2019. Kuka on työntekijä ja ketä pidetään yrittäjänä? Luettavissa: <https://www.etk.fi/blogit/kuka-on-tyontekija-ja-keta-pidetaan-yrittajana/>. Luettu: 12.2.2021

Sinicki, A. 2019. Content Marketing on The Web: Web Writing for Blogs, Business Sites, Sales Letters, and More. Apress 2019. Video. Katsottavissa: https://learning.oreilly.com/videos/content-marketing-on/9781484249598/9781484249598-Sinicki_Segment2. Katsottu: 8.3.2021.

Struminskaya, B., Weyandt, K., & Bosnjak, M. (2015). The Effects of Questionnaire Completion Using Mobile Devices on Data Quality: Evidence from a Probability-Based General Population Panel. *Methods, Data, Analyses*, 9(2), 280–282.

Teppo, M. 27.05.2019. Sopimusten tärkeys uudessa yrityksessä. Luettavissa: <https://uusyrityskeskus.fi/blogi/sopimusten-tarkeys-uudessa-yrityksessa/>. Luettu: 11.2.2021

Tikka, K., Nykänen, O., Juusela, J. & Viitala, T. 2020. Yritysverotus I-II. Alma Talent. Helsinki. Luettavissa: [https://fokus-almatalent-fi.ezproxy.haagahe-lia.fi/teos/FADBGXGTBF#/kohta:19.\(\(20\)YRITYSMUODON\(\(20\)MUUTOS\(:Yrityksen\(\(20\)identtisyys\(\(20\)ja\(\(20\)kirjanpidon\(\(20\)jatkuvuus\(:Identtisyiden\(\(20\)edellytykset\(:Omistussuhteet/piste:t4tL](https://fokus-almatalent-fi.ezproxy.haagahe-lia.fi/teos/FADBGXGTBF#/kohta:19.((20)YRITYSMUODON((20)MUUTOS(:Yrityksen((20)identtisyys((20)ja((20)kirjanpidon((20)jatkuvuus(:Identtisyiden((20)edellytykset(:Omistussuhteet/piste:t4tL). Luettu: 4.2.2021

Toiminimilaki 2.2. 1979/128

Tilintarkastuslaki 18.9. 2015/1141

Tomperi, S. 2018. Käytännön kirjanpito. Edita. Helsinki.

Tomperi, S. 2019. Yritysverotus ja tilinpäätössuunnittelu. Sanoma Pro. Helsinki.

Tuloverolaki 30.12.1992/1535

Valli, R. 2018. Aineistokeruu kyselylomakkeella. Teoksessa Valli, R. (toim.). Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1, osa 1. PS-kustannus. Jyväskylä.

Luettavissa: <https://www.ellibslibrary.com/book/9789524515160>. Luettu: 3.2.2021

Verohallinto 2018. Yrittäjän työterveyshuollon kustannukset verotuksessa. Luettavissa: <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48117/yrittajan-tyoterveyshuollon-kustannukset-verotuksessa/#3-osakkeenomistajan-ja-yhti%C3%B6miehen-ty%C3%B6terveyshuollon-kulut>. Luettu: 12.2.2021

Verohallinto 2019. Tulolähdesiirrot, yksityiskäyttönotot ja yksityissijoitukset luonnollisten henkilöiden ja henkilöyhtiöiden verotuksessa. Luettavissa: <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/80791/tulol%C3%A4hdesiirrot-yksityisk%C3%A4ytt%C3%B6notot-ja-yksityissijoitukset-luonnollisten-henkil%C3%B6iden-ja-henkil%C3%B6yhti%C3%B6iden-verotuksessa/#3-yksityissijoitukset-ja-yksityisk%C3%A4ytt%C3%B6notot>. Luettu: 26.1.2021

Verohallinto 2020. Henkilökuntaedut verotuksessa. Luettavissa: <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/62486/henkil%C3%B6kuntaedut-verotuksessa4/#2.3-henkil%C3%B6kuntaedun-saaja>. Luettu: 12.2.2021

Verohallinto 2021a. Mitä liikkeen- tai ammatinharjoittaja voi vähentää verotuksessa. Luettavissa: <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/ilmoittaminen-ja-maksaminen/veroilmoitus/liikkeen-tai-ammatinharjoittaja/v%C3%A4hennykset/>. Luettu: 25.1.2021

Verohallinto 2021b. Tulonhankkimiskulut ansiotuloista. Luettavissa: <http://131.207.14.19/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48490/tulonhankkimiskulut-ansiotuloista6/> Luettu: 22.1.2021

Verohallinto 2021c. Verotettavan tulon laskeminen henkilöverotuksessa. Luettavissa: <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/49038/verotettavan-tulon-laskeminen-henkil%C3%B6verotuksessa4/>. Luettu: 25.1.2021

Verohallinto 2021d. Miten yksityisen elinkeinonharjoittajan nettovarallisuus lasketaan? Luettavissa: <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/ilmoittaminen-ja-maksaminen/veroilmoitus/liikkeen-tai-ammattinharjoittaja/nettovarallisuus/miten-nettovarallisuus-lasketaan/>. Luettu: 25.1.2021

Verohallinto 2021e. Liikkeen- ja ammattinharjoittajan elinkeinotoiminnan nettovarallisuus tuloverotuksessa. Luettavissa: https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48564/liikkeen_ja_ammattinharjoittajan_elinkei/#2.2-nettovarallisuudenm%C3%A4%C3%A4ritt%C3%A4misajankohta. Luettu: 25.1.2021

Verohallinto 2021f. Toimintavaraus – yksityinen elinkeinonharjoittaja. Luettavissa: <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/ilmoittaminen-ja-maksaminen/veroilmoitus/liikkeen-tai-ammattinharjoittaja/toimintavaraus/>. Luettu: 26.1.2021

Verohallinto 2021g. Tappiot – liikkeen- tai ammattinharjoittaja. Luettavissa: <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/ilmoittaminen-ja-maksaminen/veroilmoitus/liikkeen-tai-ammattinharjoittaja/tappiot/>. Luettu: 26.1.2021

Verohallinto 2021h. Liikkeen- ja ammattinharjoittaja: Elinkeinotoiminnan varat ja velat toiminnan lopettamisen yhteydessä. Luettavissa: https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/perustaminen-ja-muutokset/toiminnan_lopettaminen/tuloverotus/elinkeinotoiminnan_varat_ja_velat_toimi/. Luettu: 27.1.2021

Verohallinto 2021i. Osakeyhtiön ja osuuskunnan tuloverotus. Luettavissa: <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/ilmoittaminen-ja-maksaminen/veroilmoitus/osakeyhtio-ja-osuuskunta/tuloverotus/>. Luettu: 4.3.2021

Verohallinto 2021j. Koneiden ja laitteiden korotetut poistot verovuosina 2020–2023. Luettavissa: <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/82959/koneiden-ja-laitteiden-korotetut-poistot-verovuosina-2020-2023/>. Luettu: 27.1.2021

Verohallinto 2021k. Osinkotulojen verotus. Luettavissa: <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/47901/osinkotulojen-verotus3/>. Luettu: 28.1.2021

Verohallinto 2021l. Osakkeiden myynti. Luettavissa: https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/sijoitukset/osakkeiden_myynt/. Luettu: 29.1.2021

Verohallinto 2021m. Työpanokseen perustuvan osingon ja ylijäämän verotus. Luettavissa: <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/47804/ty%C3%B6panokseen-perustuvan-osingon-ja-ylij%C3%A4%C3%A4m%C3%A4n-verotus2/>. Luettu: 31.1.2021

Verohallinto 2021n. Toimintamuodon muutos osakeyhtiöksi. Luettavissa: <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48395/toimintamuodon-muutos-osakeyhti%C3%B6ksi2/#5-toimintamuodon-muutoksen-vaikutukset>. Luettu: 4.2.2021

Verohallinto 2021o. Peitelty osinko. Luettavissa: <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48147/peitelty-osinko7/#5-peitellyn-osingon-m%C3%A4%C3%A4r%C3%A4-ja-verotus>. Luettu: 3.3.2021

Verohallinto 2021p. Vahvistettujen tappioiden vähentäminen – osakeyhtiö ja osuuskunta. Luettavissa: <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/ilmoittaminen-ja-maksaminen/veroilmoitus/osakeyhtio-ja-osuuskunta/vahvistettujen-tappioiden-v%C3%A4hent%C3%A4minen--osakeyhti%C3%B6-ja-osuuskunta/>. Luettu: 4.3.2021

Viitala, T. 2018. Osakeyhtiön voitonjaon verotus: perusteet ja suunnittelu. Helsingin seudun kauppakamari. Helsinki. Luettavissa: [https://kauppakamaritieto-fi.ezproxy.haaga-helia.fi/ammattikirjasto/teos/osakeyhtion-voitonjaon-verotus-perusteet-ja-suunnittelu-2018#kohta:Osakeyhti\(\(f6\)n\(\(20\)voitonjaon\(\(20\)verotus](https://kauppakamaritieto-fi.ezproxy.haaga-helia.fi/ammattikirjasto/teos/osakeyhtion-voitonjaon-verotus-perusteet-ja-suunnittelu-2018#kohta:Osakeyhti%C3%B6n((20)voitonjaon((20)verotus). Luettu: 23.3.2021

Yrittäjät 2019a. Toiminimi eli yksityinen elinkeinonharjoittaja. Luettavissa: <https://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/perustietoa-yrittajyydesta/yritysmuodot-ja-vastuut/toiminimi-eli-yksityinen>. Luettu: 22.1.2021

Yrittäjät 2019b. Osakeyhtiö. Luettavissa: <https://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/perustietoa-yrittajyydesta/yritysmuodot-ja-vastuut/osakeyhtio-317935#quickset-valilehti=2>. Luettu: 27.1.2021

Yrittäjät 2019c. Oy vai T:mi? Yritysmuodon vaihtaminen helpottuu – Itselle sopivin vaihtoehto kannattaa harkita tarkkaan. Luettavissa: <https://www.yrittajat.fi/uutiset/606114-oy-vai>

tmi-yritysmuodon-vaihtaminen-helpottuu-itselle-sopivin-vaihtoehto-kannattaa#d634aed5.
Luettu: 4.2.2021

Yritys- ja yhteisötietojärjestelmä s.a. a. Osakeyhtiön perustamisilmoitus. Luettavissa:
<https://www.ytj.fi/index/ilmoittaminen/perustamisilmoitus/osakeyhtio.html>. Luettu:
11.2.2021

Yritys- ja yhteisötietojärjestelmä p.a. b. Tee edunsaajailmoitus kaupparekisteriin. Luettavissa: <https://www.ytj.fi/index/edunsaajat.html>. Luettu: 11.2.2021

Liitteet

Liite 1. Opas

Tämä on sinulle,

joka harkitset toiminimen
muuttamista osakeyhtiöksi

Oppaan tarkoituksena on selvittää toiminimen ja osakeyhtiön välisiä eroja sekä osoittaa osakeyhtiön tuomat mahdollisuudet ja velvollisuudet. Jos tarkoituksena on pitää yrityksen toimintaperiaate ennallaan, keskeistä muutoksessa on tehdä se maltillisin veroseuraamuksin. Yritysmuodon valintaan vaikuttavat monet eri tekijät, joita ovat esimerkiksi päätöksenteko, pääoman tarve, yrittäjien määrä, vastuu ja verotus.

Yhden henkilön on yksinkertaisinta perustaa toiminimi, mutta myös osakeyhtiö voi olla yhden henkilön osakeyhtiö pois lukien hallituksen varajäsen. Pääoman tarpeen ollessa suuri, yhden henkilön on kannattavampi perustaa osakeyhtiö. Yksityisen osakeyhtiön perustaminen ei edellytä enää pakollista osakepääomaa.

Osaavan kirjanpitäjän ja tilitoimiston kanssa yritysmuodon muutos tapahtuu järkevästi veroseuraamukset minimoiden, mutta sinun yrittäjänä on mielekästä ymmärtää prosessista myös itse.

Sisällysluettelo

1 Sisältö	4
2 Toiminimen ja osakeyhtiön eroja	5
2.1 Hallinto	6
2.2 Varojen jakaminen	9
2.3 Verotettava tulo	13
3 Perusteita muutokselle	19
4 Yritysmuodon muutos	22
4.1 Edellytyksiä muutokselle	23
4.2 Osakeyhtiön perustaminen	25
4.2 Toiminimen lopettaminen	31
5 Yhteenveto	32
Lähteet ja lisätietoa	33

Tilivirta Oy

3

1 Sisältö

Parhaan hyödyn saamiseksi selaa opasta
päälukujen ja värien avulla

Tämän oppaan voi joko silmäillä tiivistelmä- ja
yhteenvetosivujen avulla tai lukea kokonaisuutena.

Jokainen pääluku ja siihen kuuluva sisältö on merkitty eri
väreillä. Sisällysluettelosta näet sivunumeron, jolta kyseinen
aihe alkaa.

Luvut alkavat tiivistelmällä, josta saat nopean katsauksen
aiheeseen. Jatkamalla lukemista seuraaville sivuille,
voit perehtyä aiheeseen tarkemmin.

Lopussa on yhteenveto koko sisällöstä.

Tilivirta Oy

4

2 Toiminimen ja osakeyhtiön eroja

Tilivirta Oy

5

2.1 Hallinto

Toiminimi

- Yrittäjän lisäksi omistajana voi ainoastaan olla yrittäjän puoliso.
- Vastaa kaikista sitoumuksista koko liikkeeseen kuuluvalla ja henkilökohtaisella omaisuudellaan (omaisuus eroaa vain kirjanpidossa).
- Kirjoittaa sopimukset omalla nimellään.
- Yrittäjä itse on ainoa toimitusjohtaja.
- Ei vuosittaista byrokratiaa.

Tilivirta Oy

Osaakeyhtiö

- Osaakeyhtiön voi perustaa yksin (+ hallitus tarvitsee varajäsenen). Yhtiöllä voi olla myös muita osakkaita.
- Osakkaiden vastuu rajoittuu sijoitettuun osakepääomaan ja yrityksen takauksena olevaan omaisuuteen.
- Erillinen oikeushenkilö.
- Osakkeenomistajat muodostavat yhtiökokouksen, jolla on ylin päätösvalta.
- Osaakeyhtiölain määräämä pakollinen toimitusjohtaja on:
 - hallitus.
- Vuosibyrokraatia:
 - yhtiökokous 6 kk:n kuluessa tilinpäätöksestä
 - (tilintarkastus).

Eroja

Osaakeyhtiö on erillinen oikeushenkilö, joten sopimukset solmitaan yrityksen nimissä. Yrittäjän riski koko omaisuuden menettämisestä on pienempi kuin toiminimessä.

Osaakeyhtiössä rahoituksen saamiselle on enemmän vaihtoehtoja kuin toiminimellä. Osakkaiden avulla yhtiöön saa lisää pääomaa ja osaamista.

Toiminimen hallinto on vähäisempää kuin osaakeyhtiössä, mutta yhden osakkaan osaakeyhtiössä viralliset kokoukset korvataan asiakirjojen laatimisella ja allekirjoittamisella.

6

Osaakeyhtiön hallinto: toiminnasta vastaa yhtiön toimitusjohtaja

Hallitus

Hallitus on ainoa pakollinen toimitusjohtaja.

Osaakeyhtiölain 6.1 §:n mukaan yhtiöllä on oltava hallitus ja tarvittaessa yhtiöllä voi olla toimitusjohtaja, joka hoitaa yhtiön juoksevaa toimintaa hallituksen ohjeiden mukaisesti ja yleistoimivaltansa puitteissa.

Hallituksella on

- 1–5 varsinaista jäsentä (täysi-ikäisiä, luonnollisia henkilöitä)
- varajäsen, jos jäseniä on alle kolme
- puheenjohtaja, jos jäseniä on enemmän kuin yksi
- vastuu huolehtia yhtiön hallinnosta ja sen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä
- vastuu kirjanpidon ja varainhoidon järjestämisestä
- mahdollisuus valita toimitusjohtaja.

Tilivirta Oy

Kokous?

Yhden jäsenen hallituksessa

- kokousta ei tarvita, sillä päätöksen voi korvata helposti päätöksiäkirjalla: se on allekirjoitettava, numeroitava ja säilytettävä.

Hallituksessa, jossa on useita varsinaisia jäseniä

- puheenjohtaja vastaa hallituksen kokoontumisesta
- hallitus on päätösvaltainen, kun kokouksessa on yli puolet jäsenistä.
- kokouksesta laaditaan pöytäkirja
- hallitus ei saa tehdä päätöstä, joka tuottaa haittaa osakkeenomistajille yhtiön tai muun osakkaan kustannuksella.

7

Yhtiökokous

Yhtiökokous muodostuu osakkeenomistajista ja sillä on ylin päätösvalta.

Osaakeyhtiölaki päättää yhtiökokoukselle kuuluvista asioista.

Varsinainen yhtiökokous

- on pidettävä vuosittain 6 kk kuluessa tilikauden päättymisestä
- vahvistaa tilinpäätöksen
- päättää voiton käyttämisestä
- päättää vastuuvapaudesta hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle
- valitsee tilintarkastajan, jos se tarvitaan.

Osakkeenomistajat voivat yksimielisinä päättää yhtiökokoukselle kuuluvasta asiasta ilman kokousta ja pöytäkirjaa. Päätöksestä on tehtävä kirjaus (sis. päiväys, numero ja allekirjoitus).

Tilintarkastus ei ole pakollinen pienyrityksessä

Tilintarkastuksen toimittamisesta ja tilintarkastajasta määrää tilintarkastuslaki, osaakeyhtiölaki ja yhtiöjärjestys.

Ellei yhtiöjärjestys sano muuta tilintarkastuslaki sallii, ettei tilintarkastajaa valita, jos enintään yksi seuraavista täyttyy:

- taseen loppusumma on yli 100 000 €
- liikevaihto tai vastaava tuotto on yli 200 000 €
- palveluksessa on keskimäärin yli kolme henkilöä.

Yhtiökokouksen

on toimitettava kirjallisena aikaisintaan 2 kk ja vähintään viikkoa ennen kokousta.

Tilivirta Oy

8

2.2 Varojen jakaminen

Toiminimi

- Yrittäjän "palkkaa" ovat yksityisotot rahana ja tavarana. Yksityisotto ei ole verotuksessa vähennyskelpoinen, eikä se pienennä elinkeinotoiminnan tulosta.
- Puolison ja alle 14-vuotiaan lapsen palkkaa ei voi vähentää verotuksessa tulonhankkimismenona.
- Elinkeinotoimintaan kuuluvia hyödykkeitä voi olla vähäisesti yksityiskäytössä.

Osakeyhtiö

- Osakas eli yrittäjä voi saada yhtiöstä ansiotulona palkkaa tai pääomatulona osinkoa.
- Kaikkien työntekijöiden ja yrittäjän palkat sivukuluineen, ovat verotuksessa vähennyskelpoisia.
- Osakeyhtiön omaisuutta ei saa ottaa yksityiskäyttöön, verottaja saattaa tulkita sen peiteltyä osinkona.

Eroja

Toiminimestä yrittäjä ei saa palkkaa, mutta hän voi tehdä yksityisottoja, vaikka oma pääoma olisi negatiivinen. Negatiivinen oma pääoma on yleisesti ottaen velkaa, mutta ei silloin, kun se johtuu yksityisotoista.

Osakeyhtiöstä ei saa tehdä yksityisottoja, eikä se saa jakaa osinkoa, jos sen maksukyky vaarantuu. Työtä tekevä osakas voi silti saada palkkaa. Osakeyhtiön varoja jaetaan vain osakkaiden päätösten perusteella.

Tilivirta Oy

Toiminimen yksityisotot

Toiminimiyrittäjä nostaa "palkkansa" yksityisottona, eikä se vähennä yrityksen tulosta. Työntekijälle, puolisolalle ja perheenjäsenelle voi maksaa palkkaa. Palkka pienentää tulosta.

Yksityisoton ollessa tavara, luovutushintana on tavarann todellinen hinta. Palveluissa hintana on ainoastaan tarvikkeiden ja aineiden osuus.

Elinkeinotoimintaan kuuluvia hyödykkeitä voi olla yksityiskäytössä vähäisesti (<50 %). Yksityiskäytön osuutta ei voi vähentää verotuksessa.

Elinkeinotoiminnan varoja voidaan nostaa yksityisottona, vaikka liike ei olisi tehnyt tulosta. Tavallisesti negatiivinen oma pääoma on liikkeen velkaa, mutta ei sen johtuessa yksityisotoista.

Liikkeen ja henkilökohtaisen elämän varoja seurataan kirjanpidossa omilla tileillään, jotta elinkeinotoiminnan ja yrittäjän yksityistalouden menot ja tulot pysyisivät erillään.

Yksityiskäyttö rahana ja tavarana sekä yksityissijoitukset kirjataan eri tileille, koska se helpottaa elinkeinotoiminnan tuloksen seuraamista ja veroilmoituksen täyttämistä.

Tilivirta Oy

10

Osakeyhtiöstä osakas voi saada palkkaa, osinkoa tai niitä yhdistelmänä

Osinko

Osakeyhtiö voi jakaa osinkoa, jos sillä on jakokelpoisia varoja. Jaettava osinko voi olla rahaa tai muuta omaisuutta.

Osakeyhtiölain mukaisia varojenjakoapojia ovat esimerkiksi:

- voitonjako
- varojen jakaminen vapaan oman pääoman rahastosta
- osakepääoman alentaminen
- yhtiön purkaminen.

Yrittäjä ei ole pakko nostaa yrityksestä osinkoa, vaan hän voi myös kerryttää varallisuutta yhtiöön.

Peitelty osinko?

Verotuksessa laitton varojenjako on omaisuuden ja palvelun alihinnoiteltu myynti osakastaholle tai heiltä yhtiöön ostaminen ylihinnoiteltuna. Lisäksi on laitonta jakaa yhtiön varoja, jos sen maksukyky vaarantuu heti tai tulevaisuudessa.

Tilivirta Oy

Palkka

Osakas voi saada yhtiöstä osingon lisäksi palkkaa, jos hän työskentelee yrityksessä. Yrittäjän palkka rinnastetaan työntekijän palkaksi, jos se on työtehtäviin nähden tavanomaisen suuruinen. Silloin ei noudateta varojen jaon periaatetta kuten osingoissa.

Osakkaan palkasta maksetaan henkilösivukuluja, jotka ovat palkan lisäksi yhtiön verotuksessa vähennyskelpoisia menoja. Saajalle palkka on kokonaan ansiotuloa.

Osakkaan palkasta maksetaan joko työntekijän (TyEL) tai yrittäjän (YEL) eläkevakuutusta.

Eläke maksetaan yrittäjän eläkkeenä (YEL), jos osakas

- on johtavassa asemassa* oleva toimihenkilö
- ja omistaa yhtiön osakkeista yksin yli 30 % tai puolison kanssa yli 50 %.

*Johtava asema tarkoittaa toimitusjohtajaa, hallituksen jäsentä tai muuten tosiasiallisesti johtavassa asemassa toimivaa henkilöä.

11

Varojenjakoa SVOP-rahastosta: pääoman palautus vai osinko?

SVOP-rahasto eli sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto on vapaata pääomaa, jota voi käyttää varojen jaossa.

Sinne voi kertyä rahaa esimerkiksi:

- edellisten tilikausien voitoista
- osakkeiden merkintähinnasta
- omien osakkeiden luovutuksesta
- osakkaiden vastikkeettomista sijoituksista (osakas ei saa yhtiöltä sijoituksesta korkoa tai vastinetta).

Vapaata omaa pääomaa saa jakaa, kun siitä on vähennetty yhtiöjärjestyksessä määrätty jätettävä osuus. Varojen jaosta päätetään yhtiökokouksessa ja se perustuu viimeisimpään tilinpäätökseen. Päätöksessä täytyy mainita onko kyseessä osingon jakamisesta vai pääoman palauttamisesta osakkeenomistajalle.

Osingosta maksetaan veroja, pääoman palauttamisesta ei!

Edellytyksenä verottomalle palautukselle on, että

- se on todistettavasti osakkaan maksamaa pääomaa ja sijoituksesta on enintään kymmenen vuotta
- sijoitus on kirjattu omalle SVOP-rahastotilille erilleen yhtiön rahastoon siirtämistä voittovaroista.

	SVOP-rahasto	Yhtio jakaa 34 000 euroa, verotus tapahtuu:
Ainoan osakkaan pääomasijoitus erilliselle SVOP-tilille	30 000 €	luovutuksena
Sijoituksesta ylimenevä osuus	4 000 €	osinkona

Jos osakkaan sijoitus on sekaisin yhtiön muiden varojen kanssa, varojenjakoa määrätty pääomasijoitusten ja muiden varojen suhteessa: 34 000 euron osingosta 60 % on verotonta luovutusta ja 30 % osinkoa.

	SVOP-rahasto 50 000 €	Yhtio jakaa 34 000 euroa, verotus tapahtuu:
Pääomasijoituksia	30 000 €	luovutuksena 30 000/50 000 = 60 %
Yhtiön samalle tilille siirtämiä voittovaroja	20 000 €	osinkona 20 000/50 000 = 40 %

Tilivirta Oy

12

2.3 Verotettava tulo

Toiminimi

- Yrittäjä maksaa luonnollisena henkilönä veroa elinkeinotoiminnan tuloksesta ja henkilökohtaisesta tulonlähteestä yhteensä.
- Jaettavasta yritystulosta saa 5 %:n yrittäjävähennyksen.
- Henkilökohtainen tulonlähde on puhdasta ansio- tai pääomatuloa.
- Elinkeinotoiminnan tulos jaetaan ansio- ja pääomatulo-osuuksiin. Pääsääntö on, että verotettavasta tuloksesta on
 - pääomatulo-osuutta: 20 % x (nettovarat + 30 % palkoista)
 - ansiotulo-osuutta: tulos - pääomatulo-osuus

Tilivirta Oy

Osakeyhtiö

- Osakeyhtiö on itsenäinen verovelvollinen. Yhtiön tulosta verotetaan valtion tuloveron (20 %) mukaisesti. Osakas maksaa veroa vain saamastaan osingosta ja palkasta.
- Ei yrittäjävähennystä.
- Osakeyhtiö maksaa Yle-veroa, jos verotettava tulo on vähintään 50 000 euroa.
- Osakkaan saamaa osinkoa verotetaan
 - pääomatulona: osinko, jonka määrä vastaa osakkeen matemaattiselle arvolle laskettua 8 %:n tuottoa. *Matemaattinen arvo on nettovarallisuus jaettuna ulkona olevien osakkeiden määrällä.*
 - ansiotulona: osinko, joka ylittää 8 %:n tuoton.

Eroja

Se kumpi tulolaji on verotuksen kannalta edullisempi yrittäjälle, on tapauskohtaista. Nettovarallisuuden kasvaessa voi olla tarve siirtyä osakeyhtiöksi, sillä osingon verotus on yleensä suotuisempaa kuin ansiotulon verotus.

Osakkaan tai yrittäjän näkökulmasta on kannattavampaa saada osinkoa, jos siitä menee vähemmän veroja kuin palkasta menisi. Osingon ansiotulona verotettavan osuuden suuruus riippuu yhtiön nettovarallisuudesta määrästä.

Osakeyhtiössä osinkona kannattaa nostaa 8 %:n huojennettu määrä, koska sen verokanta on alhainen. Palkanmaksu puolestaan voi olla kannattavaa erityisesti, jos yhtiössä on vähän nettovarallisuutta.

13

Toiminimen verotus

Elinkeinonharjoittaja maksaa veronsa luonnollisena henkilönä kaikkien ansio- ja pääomatulojensa perusteella: elinkeinotoiminnan tuloksesta ja henkilökohtaisesta tulonlähteestä. Yrittäjän henkilökohtainen tulonlähde on puhtaasti ansiotuloa tai pääomatuloa.

Elinkeinotoiminnan tulos jaetaan vähennysten* jälkeen ansio- ja pääomatuloksi.

Pääomatulo-osuus

20 % x (elinkeinotoiminnan nettovarallisuus + 30 % palkoista*)

*maksettu tulohankinnassa työskenteleville edellisen 12 kk aikana

Jaettavan yritystulon pääomatulo-osuus on tavallisesti 20 %, mutta sen voi vaatia vain 10 %:iin tai koko yritystuloa verotettavaksi ansiotulona. Yritystulona saatu pääomatulo jaetaan yrittäjäpuolison kanssa nettovarojen omistussuhteessa.

Tilivirta Oy

Nettovarallisuus (varat - velat)

Elinkeinotoiminnan varat:

- käteisvarat (ei pankkitilin talletukset)
- omaisuus, joka on yli 50 % elinkeinotoiminnan käytössä

Velat:

- elinkeinotoiminnan velat (ei esimerkiksi yksityistalouden asuntolaina)
- negatiivinen oma pääoma on velkaa, jos se ei johdu yksityisistä

Jos velat ovat suuremmat kuin varallisuus, yritystoiminnalla ei ole nettovarallisuutta.

Ansiotulo-osuus

Tulos - pääomatulo-osuus

Yritystulona saatu ansiotulo voidaan jakaa yrityksessä työskennelleen puolison kanssa työosuukien mukaan.

14

*Toiminimi voi tehdä vähennyksiä, jotka pienentävät yrityksen verotettavaa tulosta, esimerkiksi:

- auto- ja työmatkakulut
- työtilan vuokra
- 50 % edustusmenot
- poistot ja pienhankinnat

Verohallinto vähentää 5 % yrittäjävähennyksen ja tappiot.

Puhtaasta ansiotulosta voi vähentää, esimerkiksi:

- tulonhankinnassa työskentelevien palkat (ei puolison tai max. 14-vuotiaan lapsen palkat)

Tilivirta Oy

15

Osakeyhtiön verotus

Osakeyhtiön tulolähteiden yhteenlaskettua tulosta verotetaan 20 %:n valtion tuloveron mukaisesti.

Tulolähteitä ovat elinkeinotoiminta ja maatalous. Tappiot vähennetään sen tulolähteen tuloksesta, jossa ne ovat syntyneet. Vuodesta 2020 lähtien osakeyhtiöllä ei ole enää henkilökohtaista tulonlähdetä.

Osakeyhtiön verotettavasta tulosta voi vähentää tulon hankkimisesta tai säilyttämisestä aiheutuneet kulut.

Elinkeinoverolaki määrittelee tavallisimmiksi muun muassa

- vaihto-omaisuuden, sijoituksien ja käyttöomaisuuden hankintamenot
- vuokrat
- kaikki palkat (toisin kuin toiminimessä) ja henkilösivukulut.

Elinkeinotoimintaa tai maataloutta harjoittavan osakeyhtiön on maksettava yleisradioveroa, jos koko toiminnan verotettava tulo on vähintään 50 000 euroa. Yle-vero on 140 euroa ja 0,35 %:a siltä osalta, joka ylittää 50 000 euroa. Kuitenkin enintään 3 000 euroa.

Tilivirta Oy

16

Osinkojen verotus: luonnollinen henkilö osingonsaajana

Luonnollisen henkilön veronalaiset osinkotulot ovat joko ansiotuloa tai pääomatuloa. Jako perustuu osingonsaajan omistamien osakkeiden matemaattiselle arvolle laskettuun 8 %:n vuotuisen tuottoon.

Yhtiö voi jakaa myös työpanososinkoa, joka on kokonaan ansiotuloa. Esimerkiksi yhtiössä, jossa osakkeet omistetaan puoliksi, mutta osakkaat laskuttavat asiakkaitaan erikseen, tulos voidaan jakaa laskutuksen eli työpanoksen perusteella.

Matemaattinen arvo

Yhden osakkeen matemaattinen arvo on yhtiön edellisen vuoden nettovarallisuus jaettuna tilinpäätöshetkellä ulkona olevien osakkeiden määrällä.

Esimerkki. Jos yhtiöllä on nettovaroja 100 000 € ja osakkeita 10 kpl, yhden osakkeen matemaattinen arvo on 10 000 euroa.

Omistat puolet yhtiön osakkeista, joten sinun osakkeittesi matemaattinen arvo on $5 \times 10\,000$ eli 50 000 euroa. 8 %:n vuotuinen tuotto on silloin 4 000 euroa.

Tilivirta Oy

17

Esimerkki yritystulon jakautumisesta ansio- ja pääomatuloksi

Tulos 40 000 €, nettovarot 80 000 € ja 30 % palkoista on 3 000 € eli pääomatulon peruste on 83 000 €.

20 %

pääomatulo-osuus: $20\% \times 83\,000 = 16\,600$
ansiotulo-osuus: $40\,000 - 16\,600 = 23\,400$

10 %

pääomatulo-osuus: $10\% \times 83\,000 = 8\,300$
ansiotulo-osuus: $40\,000 - 8\,300 = 31\,700$

0 % koko yritystulo ansiotulona
ansiotulo-osuus: 40 000

Ansiotuloveron progressiivisuus sekä kunnallis- ja kirkollisverojen suuruus vaikuttavat siihen, kumpi tulolaji on verotuksellisesti edullisempi yrittäjälle. Pääomatuloja verotetaan aina joko 30 %:n tai 34 %:n mukaisesti.

Osakeyhtiön verotus ei vaikuta osakkaan verotukseen, vaan häntä verotetaan saatujen osinkojen perusteella. Osakeyhtiö tekee maksamastaan osingosta ennakonpidätyksen.

Listamattoman osakeyhtiön maksaessa osinkoa luonnolliselle henkilölle, ennakonpidätys on suuruudeltaan

- 7,5 % 150 000 euroon asti
- 28 % ylimenevästä osasta.

Lopullinen vero?

Osinkojen todellinen verotettava määrä näkyy henkilön verotuspäätöksessä, jonka perusteella hän saa veronpalautuksia tai maksaa jäännösveroa eli matkijä.

8 %:n vuotuinen tuotto

Osingosta 25 % on verotettavaa pääomatuloa ja loput verotonta, kun maksettava osinko on alle 8 % matemaattisesta arvosta. Ylittävästä osasta 75 % on verotettavaa ansiotuloa ja loput verotonta.

150 000 euron vuotuinen raja

Osinkojen verottamisessa on lisäksi huomioitava osingon vuotuinen raja 150 000 euroa. Saadun osingon ylittäessä 150 000 euroa vuodessa, ylimenevästä osuudesta 85 prosenttia verotetaan pääomatulona ja loput on verotonta.

Osakkaan yhtiölaina ja asunto vähennetään matemaattisesta arvosta

Osakastasolla matemaattiseen arvoon tehdään oikaisuja tuloverolain mukaisesti. Vähennykset tehdään osakkeiden matemaattisesta arvosta osakkoittain ennen kuin se jaetaan ansiotulo- ja pääomatulo-osingoksi.

Matemaattisesta arvosta vähennetään

- yhtiölaina, jos osakas yksin tai perheensä kanssa omistaa suoraan vähintään 10 % yhtiön osakkeista
- yhtiön varoihin kuuluva asunto, jos yrittäjäosakas tai tämän perhe on asunut siinä.

Yrittäjäosakkaana pidetään johtavassa asemassa olevaa henkilöä esimerkiksi toimitusjohtajaa, joka yksin omistaa enemmän kuin 30 % yhtiön osakkeista. Perheenjäseniä ovat puoliso ja lapset, jotka eivät ennen verovuoden alkua ole täyttäneet 17 vuotta.

Esimerkki. Osakkaan osakkeiden matemaattinen arvo on yhteensä 10 000 euroa, josta vuotuinen tuotto 8 %:a on 800 euroa. Hän saa osinkoa 700 euroa. Henkilöllä on yhtiölaina 2 000 euroa ja osakas omistaa yksin yli 10 % yhtiön osakkeista. Eli laina täytyy vähentää matemaattisesta arvosta.

Osakkeiden matemaattinen arvo 10 000
– yhtiölaina 2 000
= 8 000

Uusi vuotuinen tuotto on $8\% \times 8\,000 = 640$ eli oikaisun jälkeen osingon määrä ylittää 8 % tuoton.

Saatu 700 euron osinkoa verotetaan
pääomatulona: $25\% \times 640 = 160$
ansiotulona: $75\% \times 60 = 45$

3 Perusteita muutokselle

Toiminimiyrityksen henkilökohtainen vastuu ja lisääntynyt verojenmaksu voivat alkaa mietityttämään toiminnan kasvaessa. Lisäksi elinkeinotoiminnan edustaminen rajoittuu yksityisen elinkeinonharjoittajan tekemiin oikeustoimiin, joten rahoitusmahdollisuuksien rajallisuus voi estää toiminnan kasvua. Liiketoiminnan jatkaminen osakeyhtiönä on usein verotuksellisesti ja yrityksen kasvun kannalta tehokkain vaihtoehto.

Syitä muuttaa toiminimi osakeyhtiöksi

Kasvanut varallisuus ja verotus

Pääperiaate on, että yrityksen nettovarallisuuden kasvaessa voi olla tarve siirtyä osakeyhtiöksi, sillä osingon verotus on suotuisempaa kuin ansiotulon verotus. Osakeyhtiössä yrittäjän varallisuuden verotusta on helpompi suunnitella kuin toiminimessä osingonjaon avulla.

Riskienhallinta

Elinkeinoiminnan kasvu lisää omaisuuden ja velkojen määrää, joista elinkeinonharjoittaja vastaa henkilökohtaisesti. Osakeyhtiössä riski rajoittuu sijoitettuun pääomaan, joten toiminnan kasvattaminen onnistuu turvallisemmin mielin osakeyhtiönä.

Laajentumismahdollisuudet

Rahoituksen rajallisuus supistaa elinkeinotoiminnan mahdollisuuksia. Elinkeinoiminnan rahoitus muistuttaa yksityistalouden rahoitusta, joka on pääosin luoton ottamista rahoituslaitoksilta ja tavarantoimittajilta. Osakeyhtiö voi kasvaa ottamalla osakkaita ja siten saada uutta pääomaa sekä osaamista yritykseen.

Toiminnan jatkuvuus

Osakeyhtiön pakollinen byrokratia vie oman aikansa verrattuna toiminimen vähäiseen hallintoon, jossa yrittäjä tekee päätökset ja ratkaisut itse. Tarkka sääntely on myös osakeyhtiön etu, sillä asioista pitää päättää yhdessä ja lain säätämällä tavalla. Selkeän sopimisen ansiosta erimielisyyksiä ei välttämättä tarvitse jälkikäteen selvittää pahimmassa tapauksessa oikeudessa.

Yllättävä tilanne ei pääätä yritystoimintaa

Yrityksen jatkuvuuden kannalta osakeyhtiö on myös toiminimeä parempi tilanteissa, joissa sukupolven vaihdosta ei ole ehditty järjestellä. Osakeyhtiössä ylin päätösvalta on yhtiökokouksella, joka koostuu osakkeenomistajista eli osakkaiden vaihtuminen ei varsinaisesti vaikuta osakeyhtiön olemassaoloon. Osakas voi yleensä rajoituksetta myydä osakkeensa ja sen vuoksi esimerkiksi yrittäjän yllättävä poismeno ei pääätä yritystoimintaa.

Osakeyhtiössä työskentelevä osakas voi saada verottomia henkilökuntaetuja

Verotuksessa vähennyskelpoiset henkilökuntaedut

Osakeyhtiössä työskentelevä osakas voi saada henkilökuntaetuja verottomasti kuten muutkin yhtiön työntekijät. Verohallinnon edellytys verottomuudelle on, että etu on suunnattu kaikille työntekijöille.

Henkilökuntaan kuuluvat kaikki työnantajan työ- tai virkasuhteessa olevat työntekijät eli

- toimitusjohtaja, hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenet kuuluvat henkilökuntaan
- yhtiön osakas ei kuulu yhtiön henkilökuntaan pelkästään osakkuusasemansa perusteella, joten sen perusteella annettu etu voi olla peiteltyä osinkoa.

Toiminimiyrittäjä saa antaa verottomia henkilökuntaetuja vain työntekijöilleen. Hän ei voi toimia itsensä työnantajana eli siten kuuluu yrityksen henkilökuntaan ja saada verovapaita henkilökuntaetuja.

Työterveys

Osakeyhtiön osakkeenomistajilleen järjestämä Kelan korvaama työterveyshuolto on veroton henkilökuntaetu, kun

- osakkeenomistaja työskentelee yhtiössä
- työterveyshuolto on koko henkilökunnalle
- ja etu on kohtuullinen.

Toiminimiyrittäjä voi ainoastaan vähentää verotuksessa osuuden, jota Kela ei ole korvannut työterveyshuollosta maksetusta määrästä.

Terveystenhuollon täytyy olla työnantajan järjestämä, jotta se on verotuksessa vähennyskelpoinen. Jos yrityksellä on terveydenhoito-ohjesääntöön perustuva työterveyshuolto, yrittäjä voi käyttää lääkäri- ja muita terveyspalveluita verottomasti. Yrittäjällä on velvollisuus järjestää työterveyshuolto, jos hänellä on vähintään yksi työntekijä.

4 Yritysmuodon muutos

Jos tarkoituksena on pitää yrityksen toimintaperiaate ennallaan, mutta vaihtaa yritysmuotoa, keskeistä muutoksessa on tehdä se maltillisin veroseuraamuksin. Identtisyiden ja jatkuvuuden periaatetta noudattamalla, toiminimen varallisuus ja kirjanpito siirtyvät uuteen yhtiöön, eikä yrittäjän tarvitse siirtää toiminimen varoja itselleen ja maksaa siirrosta veroja.

4.1 Edellytyksiä muutokselle

Jatkuvuus ja identtisyys

- Veroseuraamuksilta välttyminen edellyttää tuloverolain 24 §:n määräämien soveltamisen edellytyksien sekä jatkuvuuden ja identtisyiden toteutumista.
- Liiketoiminnasta osakeyhtiöön tuleva varallisuus on siirrettävä niin, ettei kirjanpitoarvoja muuteta.
- Yritystä täytyy voida pitää samana yritysmuodon muutoksesta huolimatta.
 - Omistajuus pysyy ennallaan!
 - Toiminnan laajuus ja luonne eivät muutu olennaisesti.

Vältä negatiivista omaa pääomaa

- Voit nostaa aikaisempien tilikausien voittoja ja muutostilikauden aikana syntyneen voiton verovapaina yksityisottoina toimintamuodon muutokseen asti.
- Oma pääoma ei saa kuitenkaan muodostua yksityisottojen takia negatiiviseksi ennen yritysmuodon muutosta.
 - Verottaja voi katsoa sen peiteltyksi osingoksi.
 - Peiteltyä osinko verotetaan raskaammin.

Jatkuvuus ja identtisyys muutoksen edellytyksenä

Yritysmuodon muutos ei aiheuta välittömiä veroseuraamuksia, jos tuloverolain 24 §:n mukaiset soveltamisen edellytykset sekä jatkuvuuden ja identtisyyden vaatimukset täyttyvät.

Jatkuvuus tarkoittaa sitä, että aiemmin harjoitetun liiketoiminnan varallisuus siirretään uuteen yritykseen kirjanpitoarvoja muuttamatta. Yritysmuodon vaihtamisen jälkeen verotuksessa vähentämättä olevat menot vähennetään samalla tavalla kuin ennen muutosta ja kirjanpidon varat, velat sekä kertyneet tappiot siirretään uuteen yritysmuotoon arvoja muuttamatta.

Verotus tapahtuu toiminimen sääntöjen mukaisesti osakeyhtiön kaupparekisteriin merkitsemispäivään asti ja sen jälkeen osakeyhtiötä koskevien säännösten mukaisesti.

Osakeyhtiö saa vähentää muutoksen mukana siirtyneet käyttöomaisuuden verotuksen maksimipoistot, jos niitä ei ole tehty aiemmassa yhtiömuodossa. Jos muutos tapahtuu kesken tilikauden, enimmäispoistot määritellään muodonmuutoshetken tilinpäätöksen ja osakeyhtiön tilinpäätöksen poistojen yhteenlasketulla summalla.

Tilivirta Oy

24

Identtisyys tarkoittaa sitä, että yritystä voidaan pitää yhä samana yhtiömuodon muuttamisesta huolimatta. Omistajuus pysyy pääosin ennallaan eli perustamisvaiheessa elinkeinon harjoittaja merkitsee kaikki uuden osakeyhtiön osakkeet. Lisäksi toiminnan laajuus ja luonne eivät muutu olennaisesti.

Oma pääoma ei saa olla negatiivinen

Verottaja voi katsoa negatiivisen oman pääoman ennen yhtiömuodon muutosta peiteltyksi osingoksi, jos ennen toimintamuodon muutosta tehdyt yksityisnostot ovat sen syynä.

Yrittäjä voi nostaa aikaisempien tilikausien ja muutostilikauden aikana syntyneet voitot verovapaina yksityisostoina toimintamuodon muutokseen asti. Ennen yritysmuodon muutosta kirjattu negatiivinen oma pääoma on osakkaan laina, jota pidetään osakkeiden arvosta vähennettävänä rahalainana. Velalle on maksettava korkoa ja se on maksettava takaisin.

4.2 Osakeyhtiön perustaminen

Apportti

- Yritysmuodon muutoksessa elinkeinonharjoittaja merkitsee osakeyhtiön osakkeet liikkeestä siirrettävällä nettovarallisuudella eli apportilla.
- Apportti tarkoittaa rahan tilalla merkintähintana käytettyä muuta omaisuutta.
- Tee apportista selvitys, jossa kerrotaan sillä suoritettavasta maksusta ja apportiomaisuuden arvostamisen menetelmistä.

Perustamistoimet

- Yhtiömuodon muutoksessa kyse on siitä, että yksityinen elinkeinotoiminta lopetetaan ja sen toiminta siirretään uudelle osakeyhtiölle.
 - Elinkeinonharjoittajan toiminimi lopetetaan osakeyhtiön rekisteröitymishetkellä.
- Yksityisen elinkeinonharjoittajan Y-tunnus ei siirry osakeyhtiölle.
- Pienen osakeyhtiön perustamiseen, jossa käytetään apporttia, tarvitset:
 - perustamissopimuksen
 - yhtiöjärjestyksen
 - selvityksen apportiomaisuudesta
 - pankkitilin.
- Osakeyhtiö syntyy juridisesti vasta kaupparekisteriin kirjaamisen jälkeen.

Ilmoitus kaupparekisteriin

- Tee perustamisilmoitus PRH:n sivuilla kolmen kuukauden kuluessa perustamissopimuksen allekirjoittamisesta.
- Tee perustamisilmoitus paperisena, jos käytät apporttia.
 - Tee sekä osakeyhtiön perustamisilmoitukseen, että toiminimen lopettamisilmoitukseen pyyntö niiden samanaikaisesta käsittelystä.
- Tee toiminimen lopettamisilmoitus sähköisenä YTJ-palvelussa tai paperisena.
- Rekisteröinnin jälkeen tee osakeyhtiöstä edunsaajailmoitus kaupparekisteriin YTJ-palvelussa.

Tilivirta Oy

25

Muutoksen huomioiminen osakeyhtiön perustamisvaiheessa

Yksityisen elinkeinonharjoittajan liiketoimintaa ei voi muuttaa suoraan osakeyhtiöksi, vaan sinun on perustettava uusi osakeyhtiö. Vaikka puhutaan yhtiömuodon muutoksesta, kyseessä on yksityisen elinkeinotoiminnan lopettaminen ja sen toiminnan siirtäminen uudelle osakeyhtiölle. Yksityisen elinkeinonharjoittajan Y-tunnus ei siirry osakeyhtiölle.

Pienen osakeyhtiön perustaminen on helppoa. Tarvittavat asiakirjat ovat perustamissopimus ja sen sisältämä yhtiöjärjestys, sekä perustamisilmoitus, jolla annetaan kaupparekisteriin ja Verohallinnon tarvitsemat tiedot. Perustamisilmoitus kaupparekisteriin täytyy tehdä kolmen kuukauden kuluessa perustamissopimuksen allekirjoittamisesta!

Osakeyhtiö syntyy juridisesti kaupparekisteriin kirjaamisen jälkeen.

Tässä ohjeessa käsitellään yksityisen elinkeinotoiminnan muuttamista osakeyhtiöksi. Sen vuoksi perustamisilmoitus täytyy tehdä paperisena ja liitteeksi laatia selvitys apportiomaisuudesta eli elinkeinotoiminnasta osakeyhtiöön siirrettävästä omaisuudesta.

Apportti?

Apportti tarkoittaa muuna kuin rahasioituksena osakeyhtiöön laitettua omaisuutta osakkeen merkintähintana. Yritysmuodon muutoksessa elinkeinonharjoittaja merkitsee osakeyhtiön osakkeet liikkeestä siirrettävällä nettovarallisuudella.

Tilivirta Oy

26

Perustamistoimet

Perustamissopimus

Laadi sopimus ja allekirjoita se.

Sisällytä sopimukseen osakeyhtiölain määräämät tiedot:

- päivämäärä
- osakkeenomistajat ja merkittyjen osakkeiden määrä
 - eli entinen elinkeinonharjoittaja ja mahdollinen yrittäjäpuoliso merkitsevät kaikki yrityksen osakkeet
 - osakkeita kannattaa olla useampi, jolloin niiden jakaminen on jatkossa helpompaa
- osakkeesta yhtiölle maksettava määrä eli merkintähinta
 - merkintähinta on apportti eli kirjaa ehto, että osakkeenomistajalla on oikeus ja velvollisuus maksaa merkintähinta apporttiomaisuudella
- osakkeen maksuaika
- hallituksen jäsenet
 - jos olet ainoa jäsen, valitse itsesi hallituksen jäseneksi ja toimitusjohtajaksi.

Lisäksi merkitse perustamissopimukseen tilikauden pituus. Tilikauden voi merkitä myös yhtiöjärjestykseen, mutta silloin sen vaihtaminen vaatii jatkossa yhtiöjärjestyksen muuttamista.

Tilivirta Oy

27

Yhtiöjärjestys

Mainitse yhtiöjärjestys perustamissopimuksessa tai tee erillinen asiakirja, jossa kerrot yrityksen yhtiöjärjestyksen eli

- toiminimen
- kotipaikkana olevan Suomen kunnan
- toimialan.

Pakollisten seikkojen lisäksi yhtiöjärjestyksessä voidaan säätää muustakin yhtiön toiminnasta, kuten osakkeiden lunastamiseen liittyvistä asioista tai tilikaudesta.

Osakeyhtiön nimessä täytyy olla yritysmuodon tunnus osakeyhtiö tai oy. Osakeyhtiölle saa saman nimen kuin yksityisen elinkeinonharjoittajan toiminimi, kun yksityisestä elinkeinonharjoittajasta tehdään lopettamisilmoitus.

Pankkitili

Avaa osakeyhtiön nimiin pankkitili. Pankkitiliä tarvitaan osakkeiden merkintähinnan maksamiseen.

Osakasluettelo

Laadi osakasluettelo, jossa mainitaan jokaisesta osakkaasta: nimi, osoite, osakkeiden määrä, osakkeiden antamispäivä sekä osakkeiden tuottamien oikeuksien ja velvollisuuksien erot.

Tilivirta Oy

28

Perustamisilmoitus viranomaisten rekistereihin

Tee perustamisilmoitus kaupparekisteriin kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun osakeyhtiön perustamissopimus on allekirjoitettu. Muuten yhtiön perustaminen raukeaa.

Tee perustamisilmoitus paperisena

Ilmoitus on tehtävä paperisena, kun osakkeet merkitään apportilla. Löydät vaadittavat lomakkeet ja ohjeet niiden täyttämiseen Patentti- ja rekisterihallituksen sivuilta. Valmis perustamispaketti ei käy apportilla maksaessa.

Käytä PRH:n ja Verohallinnon yhteisiä Y-lomakkeita, niillä yritys voi ilmoittaa tietonsa samalla lomakkeella molempien viranomaisten rekistereihin.

Maksa käsittelymaksu ennen kuin ilmoitat ja liität kuitti ilmoitukseen. Ilmoitus maksaa 380 euroa.

Tilivirta Oy

29

Laadi liitteeksi

- selvitys apporttiomaisuudesta
 - sillä suoritettavasta maksusta ja sen arvostamiseen vaikuttavista seikoista sekä arvostamisen menetelmistä
- selvitys osakkeiden maksamisesta
 - esimerkiksi kopio tiliotteesta tai kauppakirja kiinteistön kaupasta (tai tilintarkastajan lausunto apportista, jos osakeyhtiössä on velvollisuus valita sellainen).

Lähetä nämä selvitykset osana perustamissopimuksen liitteitä.

Vapaaehtoinen osakassopimus

Osakassopimus ei ole pakollinen, mutta se on suositeltava, jos merkitset osakkeet puolisoasi kanssa eli yhtiössä on enemmän kuin yksi osakkeenomistaja.

Sopimuksen tarkoitus on säädellä osakkeenomistajien välisiä suhteita, oikeuksia ja velvollisuuksia ennen yhtiöjärjestystä ja osakeyhtiölakia.

Osakassopimus sitoo ainoastaan allekirjoittaneita, joten mahdollisten myöhemmin tulevien osakkaiden myötä on laadittava uusi sopimus.

Sopimuksien tärkeydestä

Sopimuksien avulla turvaat asiakasuhteet, osakkaiden väliset suhteet ja aviovarallisuussuhteet niin, että yritystoiminnalla on jatkuvuutta myös huonoina hetkinä. Yhtiön tekemien sopimuksien lisäksi osakeyhtiön toimintaa säätää laki ja yhtiöjärjestys.

1. Täytä ja tulosta lomakkeet:

[Yl, liitelomake 1 ja henkilötietolomake.](#)

2. Liitä mukaan seuraavat asiakirjat:

- Kuitti käsittelymaksun suorittamisesta
- Osakeyhtiön perustamissopimus alkuperäisenä
- Yhtiöjärjestys
- Yhtiön hallituksen jäsenten vakuutus siitä, että yhtiön perustamisessa on noudatettu osakeyhtiölain säännöksiä (valmis kenttä lomakkeella tai erillinen liite)
- Selvitys osakkeiden maksamisesta
- Selvitys osakkeiden merkintähinnasta eli tässä tapauksessa selvitys apporttiomaisuudesta

3. Pyydä toiminimen lopettamisilmoituksen samanaikaista käsittelyä.

- liitä ilmoitukseen erillinen pyyntö, jossa perustelet syyn ja kerrot toivotun rekisteröintiajan kohdan
- rastita myös sivun 1 kohta *Rekisteröinnin ajankohtaa koskeva pyyntö kaupparekisteriin.*

4. Lähetä lomakkeet allekirjoitettuna ja alkuperäisinä postitse lomakkeessa näkyvään osoitteeseen.

Rekisteröinnin jälkeen: tee maksuton edunsaajailmoitus

Rekisteröinnin jälkeen uuden osakeyhtiön täytyy tehdä maksuton edunsaajailmoitus kaupparekisteriin. Yrityksen velvollisuus ilmoittaa edunsaajatiedot kaupparekisteriin perustuu rahanpesulakiin ja EU-direktiiveihin.

Edunsaaja tarkoittaa luonnollista henkilöä, joka omistaa yrityksen tai käyttää määräysvaltaansa siinä.

Edunsaajailmoitus

1. Tee ilmoitus sähköisesti YTJ-palvelussa.

Ilmoita uusi rekisteröity yritys viipymättä. Ilmoitus on maksuton. Saat lisätietoa YTJ:n ja PRH:n sivuilta hakusanalla *edunsaajailmoitus*.

Tilivirta Oy

30

4.3 Toiminimen lopettaminen

Toiminimen voi lopettaa sähköisesti

Kun yksityisen elinkeinonharjoittajan elinkeinotoimintaa jatketaan osakeyhtiönä, yksityinen elinkeinotoiminta lopetetaan.

Tarkista ennen lopettamisilmoituksen täyttämistä

Patentti- ja rekisterihallituksen Virre-tietopalvelussa, ettei yritykselläsi ole yrityskiinnityksiä.

Tee elinkeinotoiminnan lopettamisilmoitus

1. sähköisesti [YTJ-palvelussa](#) tai
2. paperilomakkeella Y6.

Lisätietoa ja paperilomake Y6 löytyvät YTJ:n sivuilta hakusanalla *lopettamisilmoitus yksityinen elinkeinonharjoittaja*.

Tilivirta Oy

Tee rekisteröinnin ajankohtaa koskeva pyyntö

Tee sekä osakeyhtiön perustamisilmoitukseen, että toiminimen lopettamisilmoitukseen pyyntö samanaikaisesta käsittelystä. Tällöin yksityisen elinkeinonharjoittajan toiminimi lopetetaan osakeyhtiön rekisteröitymishetkellä.

1. Tee rekisteröinnin ajankohtaa koskeva pyyntö
 - liitä ilmoituksen erillinen pyyntö toiminimen lopettamisen ja osakeyhtiön perustamisen samanaikaisesta käsittelystä, ja kerro toivottu rekisteröintiajankohta
 - jos ilmoitat paperilomakkeella, rastita myös sivun 1 kohta *Rekisteröinnin ajankohtaa koskeva pyyntö kaupparekisteriin*.

Saat lisätietoa PRH:n sivuilta hakusanalla *käsittelyaika*.

31

5 Yhteenveto

Osakeyhtiön ylivoimaiset edut

1. Osakeyhtiössä yrittäjän varallisuuden verotusta on helpompi suunnitella kuin toiminimiyrityksessä.
2. Osakeyhtiössä riski rajoittuu sijoitettuun pääomaan, joten toiminnan kasvattaminen on turvallisempaa osakeyhtiönä.
3. Tarkka sääntely on myös osakeyhtiön etu, sillä asioista pitää päättää yhdessä ja lain säätämällä tavalla.
4. Osakeyhtiössä työskentelevä osakas voi saada verottomia henkilökuntaetuja.
5. Hyvät laajenemismahdollisuudet uusien osakkaiden avulla.
6. Yrityksen voi myydä, jolloin osakas myy osakkeensa ja voi saada itsellensä voittoa yhtiön arvonnoususta.

Tilivirta Oy

Yhtiömuodon muutos onnistuu maltillisin veroseuraamuksin seuraavilla tavoin

Tuloverolain 24 §:n mukaiset soveltamisen edellytykset sekä jatkuvuuden ja identtisuuden vaatimukset täyttyvät.

1. Yrityksen kirjanpito jatkuu entiseen tapaan
2. Elinkeinotoiminnan varat siirtyvät arvoja muuttamatta
3. Omistajuus ja toiminnan luonne säilyvät

Muutoksessa yksityinen elinkeinotoiminta päätetään ja liikkeen nettovarallisuus siirretään osakeyhtiölle.

- o Osakeyhtiön osakkeet merkitään apportilla.
- o Kaupparekisteriin ilmoitetaan pyyntö toiminimen lopettamisilmoituksen ja osakeyhtiön perustamisilmoituksen samanaikaiselle käsittelylle.
- o Ei negatiivista omaa pääomaa ennen yritysmuodon muutosta.

32

Lähteet ja lisätietoa

Airaksinen, M. & Jauhiainen, J. 2020. Yritysoikeus. Alma Talent. Helsinki.

Holopainen, T. 2020. Yrityksen perustamisopas – käytännön perustamistoimet. Hansaprint. Turku.

Korkeakivi, A. 04.10.2019. Yhtiömuodon muutos osakeyhtiöksi jälleen ajankohtaista.

Laki elinkeinotulon verottamisesta 24.6.1968/360

Malinen, T. 21.2.2021. [Yrittäjä, näin vähennät YEL-vakuutusmaksusi verotuksessa.](#)

Mähönen, J. & Villa, S. 2020. Yritysoikeus. Alma Talent. Helsinki.

Mäkinen, L. 2019. Osakeyhtiö pieniyhtiönä. Mediapinta. Tampere.

Osakeyhtiölaki 21.7.2006/6249

Tomperi, S. 2019. Yritysverotus ja tilinpäätössuunnittelu. Sanoma Pro. Helsinki.

Tuloverolaki 30.12.1992/1535

PRH – Patentti- ja rekisterihallitus: Kaupparekisteri

YTJ – Yritys- ja yhteisötietojärjestelmä: Ilmoittaminen

Verohallinto: Syventävät vero-ohjeet (linkit liitetty 4.3.2021)

1. [Yrittäjän työterveyshuollon kustannukset verotuksessa.](#)
2. [Henkilökuntaedut verotuksessa](#)
3. [Mitä liikkeen- tai ammatinharjoittaja voi vähentää verotuksessa](#)
4. [Toimintamuodon muutos osakeyhtiöksi](#)
5. [Osinkotulojen verotus](#)
6. [Osakeyhtiön ja osuuskunnan tuloverotus](#)
7. [Työpanokseen perustuvan osingon ja ylijäämän verotus](#)
8. [Miten yksityisen elinkeinonharjoittajan nettovarallisuus lasketaan?](#)
9. [Elinkeinotoiminnan varat ja velat toiminnan lopettamisen yhteydessä](#)

Yrittäjät: Yrittäjän ABC (linkit liitetty 4.3.2021)

1. [Toiminimi eli yksityinen elinkeinonharjoittaja](#)
2. [Osakeyhtiö](#)

33

Liite 2. Kysely tilitoimiston asiakkaille

Taustakysymykset

1

Olen vaihtanut yhtiömuotoa: *

- En
- Kyllä

2

Yhtiömuotoni on *

- toiminimi
- avoin yhtiö tai kommandiittiyhtiö
- osakeyhtiö

3

Olen harkinnut yritykseni muuttamista osakeyhtiöksi: *

- Kyllä
- En

4

Mieleni voisi muuttua, jos saisin enemmän tietoa aiheesta: *

- Kyllä
- Ei

Kysymykset toiminimestä osakeyhtiöksi muutosta harkitsevalle

5

Muutoksessa minua mietityttää eniten, että *

- en tiedä asiasta tarpeeksi
- se on työlästä
- se on kallista
- osakeyhtiön johtaminen on hankalaa

Muu

6

Selvitän verotukseen liittyvät asiat yleensä *

- tilitoimiston kanssa
- itse

7

Haen tietoa seuraavista lähteistä

- Verohallinnon sivut
- Tilitoimistojen nettisivut tai blogit
- Suomen Yrittäjät
- Kirjallisuus

Muu

8

Olisin kiinnostunut saamaan perehdytysmateriaalia yhtiömuutoksesta: *

- Kyllä
- En

9

Kiitos ajastasi! Kysymykset päättyvät osaltasi tähän.

Yhtiömuotoa vaihtaneen yrittäjän kokemukset

10

Vaihdoin yritysmuotoni *

- toiminimestä osakeyhtiöksi
- avoimesta yhtiöstä tai kommandiittiyhtiöstä osakeyhtiöksi
- osakeyhtiöstä henkilöyhtiöksi

11

Syyt muutokselle olivat *

- Henkilökohtainen verotus
- Liiketoiminnan kasvaminen
- Riskien hallinta
- Halu laajentua

Muu

12

Mielestäni merkittävin muutos, mitä osakeyhtiöksi siirtyminen toi, on... *

13

Olisin toivonut enemmän tietoa ja apua muutosprosessissa: *

- Kyllä
- En

14

Olisin toivonut, että...

15

Kiitos ajastasi! Kysymykset päättyvät osaltasi tähän.